

Miskolci Nyitott Ajtó Baptista Általános Iskola és Óvoda,
3533 Miskolc Téglagyár u. 3.

A MISKOLCI NYITOTT AJTÓ BAPTISTA ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Molnárné Kertész Ildikó
intézményvezető

2024. augusztus 30.

Tartalom

Tartalom.....	2
1. Óvodai Nevelési Program.....	10
1.1 Az óvodai program nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései.....	11
1.2 Az individualizálás lehetőségei, elvei óvodánkban.....	15
1.3 Óvodai programunk feladatrendszere:.....	16
1.3.1 Egészséges életmód alakítása	16
1.3.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	17
1.3.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítás	19
1.3.4 Az anyanyelv fejlesztése	21
1.3.5 Művészeti nevelés	21
1.3.6 A külvilág tevékeny megismerése	22
1.4 Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	28
1.4.1 Játék	28
1.4.2 Munkajellegű tevékenységek.....	32
1.4.3 A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	33
1.5 A tevékenységek tartalma.....	34
1.5.1 Az irodalmi nevelést megalapozó mesélés, verselés, mondókázás	34
1.5.2 Az ének-zenei nevelés tartalma	35
1.5.3 A vizuális nevelés, az ábrázolás, mintázás kézimunka, kézművesség	35
A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.	36
A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.	36
1.5.4 A mozgásfejlesztés tartalma	36
1.5.5 A külső világ tevékeny megismerése.....	37
1.6 Kulturális nevelés	38
1.6.1 Helyzetelemzés	38
1.6.2 Célunk	38
1.6.3 Feladataink	39
1.6.4 A fejlesztés tartalma:.....	39
1.7 A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	44

1.7.1	Mit jelent ez a gyakorlatban?.....	45
1.7.2	Az óvoda-iskola átmenet segítése.....	46
1.8	Sajátos Nevelési Igényű gyermekek.....	49
1.8.1	Befogadó szemlélet alapelvei.....	49
1.8.2	Eredményes integrálás személyi és tárgyi szükségletei.....	50
1.9	Tehetségsegítés jelenlegi helyzete.....	51
1.9.1	Tehetségsegítés hagyományai és értékei.....	51
1.9.2	Tehetségsegítést befolyásoló környezet.....	51
1.9.3	A tehetségsegítésben rejlő lehetőségek.....	51
1.9.4	Tehetségsegítő programunk célja:.....	51
1.9.5	Tehetségsegítő programunk feladata:.....	52
1.10	Az óvodai élet, a tevékenységek szervezeti keretei, a tervezés.....	52
1.11	Családok bevonása az óvodai életbe.....	54
1.11.1	Családgondozás - szociális munka.....	55
1.11.2	Családgondozás lehetőségei:.....	56
1.12	Együttműködések, külső kapcsolat.....	56
1.12.1	Team munka az óvodában.....	56
2.	Az iskola pedagógiai programja.....	58
2.1	Iskolai Fejlesztő Pedagógiai Program.....	58
2.1.1	Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	58
2.1.2	Személyiségfejlesztés és módszerei.....	69
2.1.3	Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	74
2.1.4	A pedagógusok feladatai az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.....	79
2.1.5	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	83
	pedagógiai tevékenység.....	89
2.1.6	A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje.....	92
2.1.7	A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái.....	93
2.1.8	A tanulmányok alatti vizsgák szabályai.....	95
2.1.9	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv 98	
2.2	Helyi tanterv.....	100
2.2.1	Az általános iskolai képzés választott kerettantervei.....	100
2.2.2	Alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei.....	103

2.2.3	Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	103
2.2.4	A mindennapos testnevelés megvalósításának módja	105
2.2.5	A kerettanterv által meghatározott óraszám feletti tanórai foglalkozások, a nem kötelező tanórai foglalkozások tananyaga, óraszámai	105
2.2.6	A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, a magatartás és szorgalom minősítésének formái	113
2.2.7	A félévi és év végi osztályozó vizsgák követelménye	119
2.2.8	Csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei	183
2.2.9	A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag	183
2.2.10	Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek	184
2.2.11	A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	186
2.2.12	A képességkibontakoztató és integrációs program	188
2.2.13	A tanulók jutalmazása	195
2.2.14	A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek	196
2.3	A felvétel és az átvétel helyi szabályai	202
2.4	Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	203
2.5	A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei	204
8.	Sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésével, oktatásával kapcsolatos pedagógiai ajánlások, a fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő program.....	204
9.	Záró rendelkezések, nyilvánosság.....	215

**Neveld a fiatalt az ő útjának megfelelően,
még idős korában sem tér el attól.**

Példabeszédek 22:6

SzPA fordítás

BEVEZETÉS

A Miskolci Nyitott Ajtó Baptista Általános Iskola és Óvoda egyházi fenntartású intézmény. Világnézeti tekintetben elkötelezett intézményként működik.

Intézményünk segítőként kíván működni, ami azt jelenti, hogy feladatunknak tartjuk a képességek kibontakoztatását, a gyerekek és a családok támogatását abban, hogy céljaikat sikeresen elérhessék.

Kiemelt céljaink a következők:

- Bibliai értékek közvetítése;
- Magas színvonalú, eredményes szakmai munka;
- Kreatív, idegen nyelveket beszélő, művelt emberek képzése;
- Igazságszerető, érdekérvényesítő és együttműködési képességgel rendelkező tanulók nevelése.

Az értékek létrehozásában és érvényesítésében teret kap a bibliai szemléletmód, az erkölcsi és személyiségi normák, valamint a Nemzeti Köznevelési Törvényben megfogalmazott elvárások. Ezek szerves egységet képeznek, működésük a nevelő-oktató munka során egy időben jelenik meg.

Az intézmény a gyermekek vagy a tanulók felvételének előfeltételeként nem köti ki vallás, világnézet elfogadását, a pedagógusok és egyéb munkavállalók alkalmazása során nem érvényesít, alkalmazási feltételként nem ír elő világnézeti és hitéleti szempontokat, ehelyett a bibliaismeret (hittan) tantárgy keretében, a heti áhítatok során, illetve különböző keresztény értékrendet közvetítő programok széles kínálatával igyekszik a gyermekek, tanulók, pedagógusok és egyéb dolgozók világnézetét, erkölcsi értékrendjét formálni.

- Az intézményegységek bemutatása

Általános iskola

Intézményünk több mint 100 éves, eredetileg is iskolának épült a vasgyári dolgozók gyermekei számára. Kertes családi házak veszik körül. Közvetlen környezetéhez tartozik a Debreczeni Márton Mezőgazdasági és Földmérési Szakképző Iskola, a Szent Benedek Általános Iskola, Középiskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium Miskolci Tagintézménye valamint a Megyei Központi Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Diósgyőri Telephelye. Két iskolaépületben tanulnak tanulóink, külön az alsó, külön a felső tagozat. A két épület között található a tornaterem szertárral, öltözővel.

Az alsó tagozat épületében 11 tanterem, egy fejlesztő terem, 1 tornaszoba, 2 szertár, 1 tanári valamint melegítőkonyha s 2 teremből álló ebédlő van.

A felső tagozat 9 tanteremből álló épületben van, ahol még a számítástechnika-terem és könyvtár, a tanári, az igazgatói, a titkári és a gazdasági irodák és az orvosi szoba is helyet kaptak.

A főépületben szolgálati lakás is található, ahol a gondnok lakik.

A pincékben zeneszoba, szabaduló szoba, karbantartóműhely, raktár és a kazánház foglal helyet.

Az épületek összkomfortosak, egyedi gázfűtéssel rendelkeznek, a főépület tetején napelemek találhatóak.

Az iskola épülete téglá, nagyméretű, nagyablakos, parkettás termei vannak. Hatalmas, gesztenyefákkal szegélyezett udvaron játszhatnak a gyerekek. Az épületek másik oldalán pedig salakos sportpálya található.

Szertáraink felszerelése bőséges, mivel a két vasgyári iskola összevonása után minden dologi eszköz itt maradt. Feladatunk az eszközök folyamatos korszerűsítése az oktatási igényeknek megfelelően.

Különösen jól ellátott területe iskolánknak a könyvtár.

A muzeális értékű könyvektől kezdve a különböző korosztályoknak megjelenő legújabb könyvekig minden megtalálható az állományban; a kötelező olvasmányok több példányban, valamint a lexikonok, szótárak is. A

Az iskola több mint 100 éves története arra kötelezi az iskola vezetését és minden dolgozóját, hogy a nevelő és oktató munkában kiemelt figyelmet fordítsanak a lakóhely, a nemzet történetének és hagyományainak megismertetésére, a haza iránti szeretet felébresztésére, a különböző világnézetű és különböző kultúrájú emberek cselekvő együttélésének gyakoroltására.

Iskolánk minden nevelője azon munkálkodik, hogy a tanulók testi-lelki, szellemi gyarapodását szakszerűen fejlessze.

Ennek érdekében vállaljuk a különböző területeken kiemelkedő tanulók tehetségének kibontakoztatását.

Mivel környékünkön sok a hátrányos helyzetű tanuló, ezért vállaljuk az ő nevelésükkel, oktatásukkal kapcsolatos többletfeladatokat:

- a kompetenciafejlesztést,
- az élethosszig tartó tanulásra való felkészítést
- a felzárkóztatást,
- tehetséggondozást
- a személyre szabott bánásmódot
- az intenzív gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását a prevenció előtérbe helyezésével.
- a nyelvismeret fejlesztését,
- a magas szintű számítástechnikai oktatást,
- tanulóink egészséges életmódra nevelését,
- a fokozott környezetvédelmi nevelést.

Olyan iskola kívánunk lenni, amely

- világnézetileg elkötelezett, a bibliai értékrendet követi
- a helyi adottságokat figyelembe veszi,
- a benne rejlő lehetőségeket kihasználja,
- melyben minden iskolahasználó jól érzi magát,
- ahonnan olyan tanulók kerülnek ki, akik képesek az élet bármely területén hasznosítani az itt megszerzett ismereteket
- és igyekszik eleget tenni a szülők és a tanulók igényeinek.

A megvalósítás garanciája a szakmailag felkészült, a gyerekeket és egymást segítő tantestület.

Óvoda

Az óvoda a családi nevelés kiegészítője.

Óvodánkba a szülők szívesen hozzák gyermekeiket, így körzetünkben a teljes beóvodázás megvalósul az ide tartozó 2,5- 3 -7 éves gyermekek körében.

Az, hogy ezt elértük hosszas, tudatos meggyőző munkánk eredménye. A szülők az eltelt évek során megtapasztalták, hogy gyermekeik nálunk biztonságos, meleg és szeretetteljes környezetben nevelkednek és később az iskolában is megállják helyüket, kudarcmentesen

illeszkednek be az iskolai életbe. Most már bizalommal fordulnak felénk, bízzák ránk gyermekeiket és segítik munkánkat a hétköznapiak során. Szakmai programunk tartalmazza nevelési céljainkat, feladatainkat, értékrendünket, melyet a családok felé is közvetítünk.

Óvodánkban nagyon magas a hátrányos helyzetű/ halmozottan hátrányos gyermekek száma, akik különböző szociális és kulturális háttérrel rendelkeznek, akik különleges bánásmódra szorulnak a mindennapokban.

Óvodánk a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését integrált keretek között látja el.

A Pedagógiai Programunkat is ennek megfelelően készítettük, mely a nevelőtestület által elkészített saját program. Hangsúlyos a gyermekközpontúság, a gyermekek tisztelete, kiemelten jelenik meg a játék fontossága, a keresztény szemléletmód, a hagyományőrzés, az anyanyelvi nevelés valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésével, fejlesztésével kapcsolatos koncepciónk.

Pedagógiai programunk lehetővé teszi a gyermekek változó, eltérő szükségleteinek figyelembevételét, az óvodás korú gyermekek vegyes vagy homogén csoportban történő nevelését, az eltérő családi értékek és kultúrák toleranciáját, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és családok fokozottabb mentális, érzelmi és szociális támogatását.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának megfelelően óvodánk a gyermekek nevelése során a családi nevelés kiegészítő szerepének megvalósítására törekszik, azonban a gyermekek szociokulturális háttérének megfelelően, a pedagógiai programunkban és az Óvodai fejlesztő programunkban hangsúlyossá válik a veszélyeztetett, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családok esetében az – óvó, - védő, - ellátó, - gondozó funkció és előtérbe kerül az egészségmegőrzés érdekében a prevenció.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását kiemelt feladatunknak tartjuk. Részt veszünk az Oktatási Hivatal által vezetett „EFOP 3.1.3-16 Esélyteremtő óvoda Társadalmi felzárkózási és integrációs intézkedések támogatása” elnevezésű kiemelt projektben. A hatékony pedagógiai tevékenység feltételeinek megteremtéséhez járul a komplex intézményi fejlesztés az egyéni és a csoportos fejlesztő eszközökkel, a kulturális, értékközvetítő programokkal, a speciális képzettségű szakemberek biztosításával. A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekeket igyekszünk minden olyan tevékenységbe bevonni, amellyel pozitív önértékelésüket erősítjük, s a közösségben elfoglalt helyüket hangsúlyozzuk.

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról;
- 32/2012.(X.8) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról;
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- az intézmény hatályos alapító okirata
- Az intézmény szervezeti és működési szabályzata
- a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet
- a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet
- az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet
- a mindenkori tanév rendjéről szóló miniszteri rendelet
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról

1. Óvodai Nevelési Program

Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
Megtanulnak türelmesek lenni.
Ha a gyerekek bátorítva élnek,
Megtanulnak bízni.
Ha a gyerekek dicsérve élnek,
Megtanulják megbecsülve érezni magukat.
Ha a gyerekek méltányosságban élnek,
Megtanulják az igazságosságot.
Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
Megtanulnak hittel élni.
Ha a gyerekek megerősítve élnek,
Megtanulják magukat szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
Megtanulják megtalálni a szeretetet a világban.

Dorothy Law Holt

1.1 Az óvodai program nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

Óvodánk Pedagógiai programjának célja a 3-6 éves gyermekek fejlődésének támogatása és személyiségfejlesztése. A gyermekekhez, mint egyedi, mással nem helyettesítettő individuumokhoz és szociális lényekhez, az életkori sajátosságok és egyéni szükségletek, különbségek ismeretében közelítünk. A feltételrendszer a tevékenységek tudatos befolyásolásával segítjük a személyiség kibontakozását, tekintettel az eltérő adottságokra, képességekre, szokásokra, nembeli, érésbeli, különbségekre és családok értékrendjének sokféleségére.

Programunk az óvodai nevelésben résztvevő óvodás gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a magyar kultúra megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

- a) Pedagógiai programunk alapvető feladatának tekinti a személyiség harmonikus fejlesztését, a gyermekek erősségeinek és esetleges hátrányainak feltárását.
- b) Komplex személyiségfejlesztésre törekedve kiemelten alapozza meg az alábbiakat:
  - a személyiség autonómiáját, pozitív énképét, önérvényesítő képességét,
  - a saját szükségletek kifejezésének képességét,
  - az érzelmi gazdagságot,
  - a kulturált magatartás szokásait,
  - az önfejlesztő magatartást,
  - a másság tolerálását,
  - a társakkal való együttműködést,
  - a döntés, a választás, a rugalmas gondolkodás, a kreativitás képességét,
  - a művészetek, a természeti, társadalmi környezetük iránti érzékenységük.
- c) A tevékenységközpont-rendszerrel és a gyermeki szabadság biztosításával támogatja a szocializáció szempontjából fontos szokásokat, magatartásokat:
  - a kompromisszumok, konszenzusok és az önérvényesítés stratégiáinak megtanulását,
  - a kontaktuskeresést, a kommunikálás és társalgás technikáinak elsajátítását,
  - a társas konfliktusokban kevés felnőtt segítséggel a megoldások keresését,
  - az önszabályozás, az önkontroll alakulását,
  - a közös tevékenységekben az igényeknek, elképzeléseknek megfelelő szervezési teendők felvállalását,

- a gyermekek játékszükségletének kielégítését, az önkifejezés és az együttműködés kiteljesedését.
  - A magyar identitástudat kialakulását és fejlesztését
- d) Az értelmi fejlődésben a gyermekek eltérő tapasztalataira, egyéni és közös élményeire, érdeklődésükre, és kíváncsiságukra építve: a cselekvés, tevékenység - a beszéd - és a gondolkodás egységét biztosítva fontosnak tartja:
- az utánzásra épülő tanulással együtt, a felfedezéseket, a próbálkozásokat, az élethelyzetekben, tevékenységekben történő felismeréseket, a pszichikus funkciók intenzív fejlődését, azonosulni kitűzött céljainkkal: - Helyi Fejlesztő Pedagógia Programunk megismertetése a szülőkkel,
  - Éves céljaink és feladataink ismertetése (óvodai és csoport szintű)
  - A gyermekekkel kapcsolatos információk, fejlesztési feladatok

A szülők részt vesznek közös óvodai és csoport programjainkon. A magyar kultúra ápolásainak szerves részévé válnak a szülők.

A nyitott óvoda modelljéhez hozzátartozik az óvoda környezetével való nyitott együttműködés is, melyről a "Kapcsolattartásaink" című fejezetben írjuk le elveinket.

Programunk sajátosságai és koncepciója:

Az óvodai nevelésben alapelv:

- a) a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi,
- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását.

Nevelési céljaink és az alapelvek figyelembevételével Pedagógiai programunk sajátosságai:

1. Individualizálva szocializál
2. Sajátos tevékenységközpont-rendszerben biztosítja a feltételrendszert, a tevékenységi formák színtereit, a szabad játékot és az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek választási lehetőségeit.
Ez a rendszer szintetizálja a szervezeti kereteket és integrálja a fejlesztés tartalmát.
3. A családok bevonás az óvodai életbe. Aktivizálja a szülőket az együttműködésben. Erősíti a szülők felelősségét, támogatja a családi nevelés problémáinak megoldását.
4. Az óvodapedagógus a rendszerben mintát ad a közös játékokra, a gyermekekkel való törődésre, a nevelésre.

5. A Pedagógiai program, az óvoda lehetőségeit, a környezetünk igényeinek, a családok helyzetét és a gyermekeinket érintő társadalmi háttérfolyamatokat figyelembe véve támogatja a szociális segítő feladatainak beépítését az óvoda által felvállalt tevékenységek körébe.

1) Individualizálva szocializál

a) Individualizál:

- egyéni szükségletekre épít,
- szükségleteket fejleszt (differenciáltan),
- a személyiség sokszínűségét tolerálja,
- az eltérő szükségleteket felismerve, egyénre szóló fejlesztő programot készít,
- a gyermekek személyiségének alapos megismeréséből indul ki,
- az erősségekre épít,
- a fejlődést differenciáltan értékeli,
- segíti a magyar identitástudat kialakítását és fejlesztését.

b) Szocializál:

- az egyéni fejlettségből kiindulva megteremti a szocializáció optimális feltételeit,
- tudatosan alakítja a szociális viszonyokat, együttműködéseket,
- ápolja és fejleszti a magyar kultúrákhoz kötődő hagyományokat és szokásokat.

c) Tevékenységközpont rendszerben fejleszt, az aktuális projektnek megfelelően ill. igény szerint kialakítva:

- családi játék (szerepjátékok),
- irodalmi, ének-zenei tevékenység,
- az építőjáték (konstruálás, barkácsolás),
- az ábrázoló művészeti tevékenységek, kézművesség,
- a manipulációs (társasjátékok) tevékenységek,
- homok és vízasztali tevékenységek, ha az aktuális projektben szerepel,

- a természetismereti tevékenységek központja

Ezek a központok a szinterei:

- a szabad játéknak és az óvónő által irányítottabb tevékenységeknek (játékos tanulás).

A központok feltételrendszere, a helyigénye, időtartama, a gyermekek létszáma, a tevékenységek tartalma, jellege és formája az önállóság és az irányítás aránya, a felnőttek száma, a fejlesztési céloknak vannak alárendelve, ugyanakkor a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

3) A családok bevonásának sajátos rendszerére épít

A családok (a felnőttek, testvérek) számára az óvoda nyitott, a csoportszoba az együttműködés fő színtere.

A hagyományos együttműködési formákkal szemben új minőségű kapcsolattartó formák működnek:

- a szülő besegít az óvodai életbe,
- közreműködik a feltételek megteremtésében,
- bevonható gondozási tevékenységekbe,
- bevonható: érdekes témák, (hobbyk) bemutatásába, a település hagyományainak ápolásába, a hagyományok felelevenítésébe, a saját gyermekét fejlesztő tevékenységekbe, a gyermek fejlesztésének folyamatába,
- a szülői rétegek szükségleteire épülnek a programok, a szülői szervezetek működtetésének új lehetőségeit tartalmazza,

4) A családok szociális támogatásában segítésében közreműködik

- szolgáltatásokat biztosít: a gyermekek nevelését segítő programokkal,
- a szülők, gyermekek szabadidő szervezésében közreműködik a speciális szakember,
- a családok állapotát elemzi, a szükségleteket feltárja, a belső erőtartalékot aktivizálja,
- a külső támogatásokat ismerve, az értékeket (családok részéről) közvetíti,
- a külső segítőhálózattal (civil és egyéb szervezetekkel) a kapcsolatot tartja,
- a családokat támogató akciókat propagálja,
- segélyakciókat szervez,

- a kisebbségi szervezetekkel való együttműködést,
- a speciális szolgáltató intézmények és az önkormányzat lehetőségeiről tájékozódik, és közvetítő szerepet tölt be a családok felé,
- szülői rétegigények, kielégítését szervezi.

1.2 Az individualizálás lehetőségei, elvei óvodánkban

Az individualizáló nevelés, fejlesztés olyan pedagógiai megközelítés, amely figyelembe veszi mindazt, amit a gyermekek egyéni különbségként hoznak magukkal.

Az individualizálás a gyermekek közötti különbségek felismerésére épül, és áthatja az egész óvodai életet, annak minden tevékenységét.

Minden gyermeket figyelembe vesz a maga fejlődési szintjén.

A gyermekek ismeretében egyéni célokat tűzünk ki, az egyéni erősségek és igények méltánylásával, hiszen az azonos korú gyermekek között is jelentős fejlődésbeli különbségek vannak.

Ez megnyilvánulhat:

- a gyermekek eltérő biológiai szükségleteiben (mikor éhes, szomja, mennyit eszik stb.) adottságaikban,
- tapasztalataikban,
- a mozgásigényükben,
- a szociabilitásukban,
- az érdeklődésben, az egyéni élményekben,
- az énképben, a tanulás stílusában,
- a kontaktusteremtésben.

Ezért az óvodapedagógusoknak jól kell ismerniük a fejlődési tendenciákat. Ehhez nyújt segítséget a személyiség napló, amelynek vezetése a fejlettség és a fejlesztési feladatok regisztrálására szolgál.

Az individualizálás elvei:

- A gyermek személyiségének megismerése az óvodába lépéstől kezdve - képességek, erősségek, gyenge pontok regisztrálása (személyiségnapló),
- A személyes kontaktus biztosítása a tevékenységekben, az óvodapedagógus és a gyermek között,
- A gyermekekkel való beszélgetések,

- A személyesség mélységéig eljutó beszélgetés, amelyek főszereplője a gyermek,
- A gyermekek eltérő testi-lelki szükségleteinek figyelembevétele:
    - a) a gyermekek élményvilágának tapasztalati körének és információinak megismerése,
    - b) érdeklődési körének adottságának, temperamentumának megismerése,
    - c) a kedvenc időtöltésének, játékának megismerése
    - d) az eltérő időpontban jelentkező mozgásigény folyamatos kielégítése (állandó mozgástérrel),
  - Az igény szerinti szeparáció lehetőségeinek biztosítása a terem berendezésével,
  - A személyiség biztosítása a gyermekek munkáinak, személyes tárgyainak tárolásában,
  - A gyermekekre vonatkozó információk bizalmas kezelése.

1.3 Óvodai programunk feladatrendszere:

AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai nevelés feladatai az óvodai élet tevékenységformáinak keretében, az óvodapedagógus tudatos nevelőmunkájának következtében valósulnak meg, és a gyermek személyiségének fejlődését eredményezik.

Az óvodai nevelés során kialakulnak a kisiskolás korba való átlépés pszichikus feltételei.

1.3.1 Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;

- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

1.3.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családjához való kötődés alapja, hogy rá tudjon

csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A szocializáció és a polarizált érzelmek is a tanulás eredményei. Ebben a folyamatban fontos, hogy a magasabb rendű érzelmeket is kibontakoztassuk.

A) Az erkölcsi, szociális érzelmek megalapozásának feltétele az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, nyitott, családi légkör megteremtése.

- pozitív erkölcsi tulajdonságok megerősítése (együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás),
- szociális érzékenység kialakításával segítjük a mások elfogadását.
- Az együtt járó gyerekek körében fellelhető eltérő kultúra, életmód, szokásrendszer kölcsönös elfogadása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megalapozása az óvónői minta szerepének kiemelésével.

B) Esztétikai érzelmek megalapozása, a műveltség tartalmak feldolgozásának folyamatában az érzelmek formálása.

- egyéni fejlettségi szintek figyelembevételével esztétikus, higiénikus gondozottság biztosítása,
- egészséges, esztétikus környezet biztosításával a szépérzék megalapozása, formálása,
- egyéni fejlettségi szintekre építő választható tevékenységek során rácsodálkozási élményeken keresztül az élménybefogadó képesség megalapozása, erősítése,
- esztétikai értékítélet megalapozása az esztétikai élményeken keresztül.

C) Az intellektuális érzelmek fejlesztése az egész élet folyamán való tanulás igényének megalapozása érdekében.

- az életkori sajátosságok figyelembevételével a gyermeki kíváncsiság, érdeklődés felkeltése,
- a tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozásával a gondolkodási műveletek fejlesztése,
- meghitt beszélgetésekkel kommunikációs aktivitás fejlesztése,

- az érzelmi alapigények kielégítésének segítségével (biztonságérzet, védettség) a szabad önkifejezés képességének fejlesztése életkornak megfelelő formában (verbális, vizuális, metakommunikatív).

1.3.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítás

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Tevékenységek központú szemléletünk legfőbb megnyilvánulása az a rendszer, amely egységbe foglalja, integrálja a személyiség fejlődésében meghatározó tevékenységformákat, a játékot, a tanulást és a munka jellegű tevékenységeket. E szemlélet alapján a gyermekek természetes életterében cselekedtető helyzetek szolgálják a fejlődést és fejlesztést.

A tevékenységközpontok állandó lehetőséget adnak a sokszínű tevékenységekre, a gyermekek szükségleteinek megfelelően.

A csoportszoba berendezése során az alábbi szempontokat vettük figyelembe:

- megfelelő hely biztosítása:
  - o a szabad játékhoz
  - o a játékfajtákhoz

- az egyéb tevékenységekhez
  - a spontán szabad mozgáshoz
  - az étkezéshez/folyamatos tízórai, uzsonna/
  - a mozgásos szabályjátékhoz, énekes játékhoz.
- A gyermek önállóságának és kreativitásának kibontakoztatása érdekében: a berendezés mobilitása, terem igények szerinti alakíthatósága.
  - gyermekcsoportban a változó szükségletek kielégítése: csoport életkori összetételétől, érdeklődésétől, aktuális élményektől függ.
  - a csoport berendezésének és felszerelésének alakítása az évszak, az időjárás, a témaprojekt figyelembevételével.

A tevékenységközpontok helye viszonylag állandó. Számuk, a körülhatárolt terek nagysága, felszerelése, berendezése változik. A gyermekek játékban átrendezik a teret, kivételt képez az ábrázolás eszköztára és a homok-víz asztal.

A hét tevékenységközpont a következő:

1. A családi és egyéb szerep-szituációs drámajáték központja, valamint a gyermek saját szükségleteire szervezett munkajellegű tevékenységek színtere/ sütés, salátakészítés.../
2. Irodalmi, ének-zenei tevékenységek, mikro csoportos mozgásfejlesztő játékok kezdeményezésének központja,
3. Homok –víz asztali tevékenységek, modellezések, terepasztali játékok központja,
4. Építőjátékok, barkácsolás, szerepjátékok központja/mozgásfejlesztő játékok kezdeményezésére is alkalmas/
5. Művészeti tevékenységek központja / ábrázoló, kézi munka, kézműves konstruáló tevékenységek/
6. Manipulációs, asztali, társas, szabályjátékok központja,
7. Természetismereti központ-az udvar, a külső környezet

A tevékenységközpontok választásokra, elmélyült tevékenységekre ingerlő környezetet jelentenek.

A gyermekek szabadon rendelkeznek az eszközökkel, és a nyersanyagok felhasználásával. Szükségleteiknek megfelelően gazdagíthatják az eszköztárat. Kevesebb kész eszköz, több kreativitásra serkentő anyag áll a gyermekek rendelkezésére.

A folyamatos játékot, a gyermekek tájékozódását segítik azok a kis kártyák, melyek a polcokon az eszközök helyét jelzik. A gyermekek öntevékenyen rakják el az eszközöket, ha már nem használják. A csoportszobában több napon át folytatódó játékban a terem nagyságától függően megőrzik a kialakított teret, építményt. Az eszközök elrakása elsősorban a művészeti tevékenységnél szükséges/ festékek, ecsetek, stb.../

1.3.4 Az anyanyelv fejlesztése

Feladatok:

- tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejezőképességének fejlesztése,
- kontaktustermés, a kommunikációs készség, önkifejezés eszközeinek fejlesztése,
- írott nyelv iránti érdeklődés felkeltése,
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges
- és megfelelő viselkedésformákat
- bibliai történetek megismertetése

1.3.5 Művészeti nevelés

Programunk kiemelten kezeli a kreativitás fejlesztését, komplexitásra törekszik a művészeti nevelés terén.

- az érzelmi nevelés fontos eszközeként a polarizált érzelmek megalapozása, az empátia, az önkifejezés erősítése,
- az esztétikai és etikai élmények nyújtásával az esztétikai és etikai fogékonyság formálása,
- a drámapedagógia eszközeivel az érzelmek, gondolatok mozgással és egyéb eszközökkel történő kifejezésének segítése
- az alkotás, az esztétikum létrehozásának ösztönzése, sajátos színvilág megőrzése.

- a más kultúra fellelhető hagyományainak zenei és táncmotívumainak ápolása, hagyományos hangszereik megismerése, csörgődob, ritmusdob, kanál, használata
- a multikulturális értékek megbecsülése.

1.3.6 A külvilág tevékeny megismerése

A külvilág tevékeny megismerése tartalmi szempontból két egymástól elválaszthatatlan területet foglal magában.

Az első területet:

a tárgyi természeti környezettel, a jelenségekkel, folyamatokkal, anyagokkal. kapcsolatos tapasztalatoktól a társadalmi környezet történéseinek érzékeléséig terjed.

A második területet:

a környezetben, tevékenységekben az élethelyzetekben megszerezhető matematikai tapasztalatokat integrálja.

A természeti és társadalmi környezet a művészeti tevékenységek forrása is, tehát az ismeretek integrációja széleskörű.

Bármely jelenség, történés, folyamat sokféle információt hordoz, amelyet a felfedező, kereső, probléma érzékeny gyermekek több oldalról, aspektusból megtapasztalhatnak.

A külső világ megismerésének elsődleges forrása maga a természet és a társadalmi valóság, a gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb világ, amelynek vannak általános jellemzői, de jelentősebb eltérésekkel tapasztalhatja meg a gyermek mindezt lakókörnyezetünk, a hegyvidéki táj jellégétől függően.

A külső világ megismerését szolgálja a természeti tevékenység központ is, ahol a gyermekek gyűjteményei a folyamatok, a különféle anyagok, és jelenségek közvetlenül is megfigyelhetők, megtapasztalhatók.

A másik fontos tapasztalati forrás: homokkal, vízzel, különféle anyagokkal ellátott tevékenységközpont, ahol a tudatosan biztosított eszközökkel a gyermekek kísérletezhetnek, próbálkozhatnak.

A természeti és társadalmi, matematikai tapasztalatok, ismeretek változó körülményekben történő játékos alkalmazását segítik a szabály és a társas játékok.

A mozaikszerű megfigyelések rendezését szolgálják a gyermekek által készített tablók, képeskönyvek, tematikus albumok.

Az óvodapedagógus feladatai közül kiemelt jelentőségű a természet, az élővilág szeretetére és a környezetvédelemre nevelés.

Az óvoda udvara és a lakóhely, a családok, otthona, a szülők munkahelye, az intézmények, mind a megismerés forrásai.

Ezek feltárásában, az előkészületekben a gyermekek és a szülők aktívan részt vesznek.

1.3.7. Az óvodai fejlesztő program

1.) Helyzetelemzés:

Az óvodánkba felvett gyermekek családi körülményeit folyamatosan figyelemmel kísérjük. Pedagógiai Programunk – óvodai fejlesztő program – a különböző életkörülmények között élő gyermekek fejlesztését kitűnően szolgálja.

A szociálisan hátrányos és halmozottan hátrányos környezetből óvodánkba kerülő gyermekek fejlesztésére fokozott gondot fordítunk.

2.) Célunk:

- Az óvodánkba járó szociálisan, mentálisan hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelése, a családok segítése.
- A családok bevonása az óvoda életébe.

3.) Feladataink:

- a gyermekek családi körülményeinek feltérképezése az óvodába lépés előtt
- a gyermekek fejlettségének megismerése,
- a gyermekek csoportba való befogadásának elősegítése személyes példamutatással,
- az egyéni bánásmód, a folyamatosság, a fokozatosság elvének kiemelt alkalmazása, valamint konstruktív fejlesztés biztosítása,
- A családok megismertetése a gyermeki tevékenységek rendszerével: játék – munka – tanulás
- a gyermekek szocializációja, az étkezési, higiénés, öltözködési szokások kialakítása, a közösségi életre nevelés.

Feladataink prioritási rendszere:

- Személyiség- és képességfejlesztésben kiemelt fontosságú az önismeret, a kommunikációs technikák javítása, az együttműködési készség fejlesztése, a reális énkép kialakítása.
- A szocializáció elősegítésében feladatunk, hogy a gyermekekben kialakuljon a saját és a környező világ értékei, normái közötti kapcsolat iránti érzékenység, és csökkenjenek

az adaptációs nehézségek.

- Az egészségközpontú nevelés területén kiemelt fontosságú az egészséges életmód, a környezetbarát életvitel megalapozása.
- Az érték közvetítésben kiemelten kezeljük a tanulásba és a tudásba vetett hit megalapozását, felismertetését és a motiváció fejlesztését.
- Az ismeretközvetítés elsődleges feladatának tekintjük az eredményes iskolai tanulás megalapozását.

- A hagyományörzésben prioritást élvez az identitástudat megerősítése, vállalása és a nemzet közös kultúrájába történő beillesztése.

4.) A fejlesztés tartalma:

A családokat tájékoztatjuk az óvoda alapvető elvárásairól, és egyben segítjük a szülőket a tárgyi feltételek megteremtésében (ruhagyűjtési akciók, tisztasági felszerelések...).

A beszoktatás során megvalósul a fokozatosság.

Minden egyes új gyermek egyéni beilleszkedési tempójától függően egyre több időt tölt a csoportban.

Szeretetteljes légkörben fogadjuk a gyerekeket, hiszen fontos, hogy a családok bizalmát is megnyerjük.

A gyerekek differenciált fejlesztése nem elkülönítve, hanem saját csoportjukban, egyéni illetve mikro csoportos formában történik.

4.1. Egészséges életmód, gondozás

Beszoktatás ideje alatt megismertetjük a gyerekekkel a mosdó és a WC használatát, a testápolási szokások sorrendjét. A helyes egészségügyi szokásokat, a dinamikus sztereotípiák kialakulása érdekében folyamatosan, következetesen gyakoroljuk, tudatosítjuk.

Az otthoni, rendszertelen, egyoldalú táplálkozást napi rendszeres, változatos étkezéssel igyekszünk kompenzálni (étrend összeállítás, új ízek...).

Az étkezési szokásokban előforduló egyéni különbségeket, lemaradást kultúrált körülmények biztosításával, személyes példaadással próbáljuk koruknak megfelelő szintre hozni.

Az óvodai öltözködési szokásokat a szülők bevonásával fokozatosan alakítjuk, hangsúlyozzuk

a réteges, az időjáráshoz igazodó öltözködés előnyeit.

A naponta szervezett mozgásfejlesztő játékokat a gyermekek számára vonzóvá tesszük.

4.2. Érzelmi nevelés, társas kapcsolatok

A családi, biztonságos légkör segíti a gyermekek beilleszkedését az óvodába. Az óvoda minden dolgozója különös empátiával fordul a beérkező gyermekek és szüleik felé.

Ezekre a gyermekekre általában jellemző a szélsőséges érzelmi magatartás (időnként indulatosak, máskor szeretetvágyak).

A megfelelő tevékenykedtetés biztosításával igyekszünk a szélsőséges megnyilvánulásokat optimális mederbe terelni.

Társas kapcsolatuk alakulását személyes példamutatással, pozitív tulajdonságok kiemelésével és a helyes magatartási formák elfogadtatásával segítjük. Viselkedésmintákat nyújtunk a konfliktushelyzetek kezelésére.

Az érzelmi nevelés folyamatában kiemelt figyelmet fordítunk a magasabb rendű érzelmek – az intellektuális, az erkölcsi és az esztétikai érzelmek – megalapozására, fejlesztésére.

Az erkölcsi érzelmek fejlesztése képezi az egymás tulajdonának megbecsülését tudatosító értékrend alapját.

4.3. A tevékenység formái

Játék

Az óvodánkba járó gyermekek játékát a nagycsaládban és a természet közelben élés hatásai motiválják. A fentiekre építve szélesítjük a későbbiekben játékkultúrájukat.

A játékeszközök használatát bemutatjuk, és különös gondot fordítunk arra, hogy vigyázzanak rájuk. Elképzeléseik, ötleteik megvalósításához támogatást nyújtunk.

A játékban gyakorolhatják az együttélés szabályait, egyben felhasználnak minden alkalmat személyiségük fejlesztésére.

Munka

Óvodásaink cselekvési kultúrája ugyan fejlettebb a többi gyermekénél, de hiányzik belőle a rendszeresség, fokozatosság. Folyamatos értékeléssel, dicsérettel, türelemmel segítjük a fentiek megvalósulását.

Aktivitásukra építve bevonjuk őket a csoport mindennapi életét átfogó munkajellegű tevékenységekbe, megérettetjük velük, hogy a munkának értéke van és megbecsüljük azt.

A munka megszerettetésével és az ahhoz szükséges képességek fejlesztésével a gyermekeken keresztül hatunk a családokra. Lehetőséget kínálunk az óvodai munkafeladatok vállalására

(udvar takarítása, növények telepítése, gondozása...)

Tanulás

A gyermekek nagyrészt sívár családi környezetükben szerzik tapasztalataikat, mindennapjaikat az általuk spontán módon kezdeményezett játékok töltik ki. A fenti játékok személyiségüket is csak részben fejlesztik, önmagukban nem biztosítanak lehetőséget az egyes képességek fejlődésére. Ezért szükséges az óvodapedagógus által kezdeményezett és irányított fejlesztő játék, valamint a tudatos és tervszerű, differenciált tevékenykedtetés feltételrendszerének biztosítása. A fejlesztést a kötetlenség jegyében valósítjuk meg.

A képességek kibontakozásához szükséges eszközöket az óvodában biztosítani tudjuk a gyermekeknek, mivel otthoni környezetükből ezek is szinte teljesen hiányoznak (ceruza, zsírkréta, rajzlap, mesekönyvek, labda...stb.)

Anyanyelvi fejlesztés

Az óvodai élet minden területén kiemelt helyet kap a gyermekek anyanyelvi fejlesztése:

- a kommunikációhoz szükséges nyelvi képességek elsajátítása, hiszen a nyelv a társadalmi együttműködést segíti elő,
- udvarias kifejezések megismertetése,
- a beszédkultúra fejlesztése (egyéni fejlesztés - a példaértékű beszéd kiemelt jelentősége)
- a beszédértés fejlesztése,
- önálló szövegalkotás gyakorlása,

- a logikus gondolkodás fejlesztése (összefüggések felismerése, tagolás, párhuzam, ellentét, ok-okozati viszonyok felismerése az irodalmi művekben),

- az irodalom kultúrák közvetítő szerepének átélése (az irodalom esztétikai, erkölcsi élmények forrása)

A hozzájuk közel álló történetek, mesék, versek megismertetésén keresztül tudjuk őket megnyerni a mese szeretetére.

Bővítjük szókincsüket, támogatjuk önkifejezésüket.

Arra törekszünk, hogy a gyermekeink megismerhessék saját mondaviláguk értékeit. Próbáljuk hagyományait (főleg az ünnepekhez kapcsolódókat) felkutatni és népszerűsíteni, mondókákat, verseket, meséket gyűjteni.

Rajzolás, mintázás, kézimunka

Az egész nap folyamán biztosított a vizuális technikák gyakorlására szolgáló valamennyi eszköz. Mindez elősegíti sajátos színhasználatuk és formai ábrázolásuk kibontakozását.

Az 5 éves korú gyermekeknél segíteni kell a rajzkészség kialakításában, pl. tudjon ábrázolni
|=álló, —=fekvő egyenesek, O=kör – napforma, ||= párhuzamos és / \=ferde vonalak, ^
„királylányszoknya” majd tölcséres ^ forma.

A jó kézügyességüket kiemelve – pl. mintázás, rajzolás – növeljük önbizalmukat,
önértékelésüket.

A gyermekek munkáinak kiállítása ösztönzőleg hat a szülőkre.

Ének, zene, énekes játék

Zenei érdeklődésük óvodáskorban szembetűnő, ritmusérzékük, tánckészségük fejlett, tisztán,
szépen énekelnek. Képességeiket kihasználva biztosított a sikerélményhez juttatás, az
önkifejezés, önmegvalósítás lehetősége. Hagyományőrző népi együttesük meghívásával
megismerkedhetnek a cigány ének, zene, tánc, ritmus elemeivel, eszközeivel (kanna, kanál
...stb.)

Mozgásfejlesztés

Fokozott mozgásigényüket naponta kielégítjük:

- a rendelkezésre álló csoportszobai mozgásfejlesztő eszközökkel,
- a szabadban a terepviszonyok kihasználásával kedveltetjük meg a harmonikus mozgást.

Testi képességeik közül állóképességük gyengébb, ezért ennek fejlesztése fokozott
körültekintést igényel.

Mozgásukban bátrak, mozgékonyak, ezért jól fejleszthető ügyességük, gyorsaságuk.

A mozgásfejlesztés közben adódik a legtöbb alkalom a testséma kialakítására, irányok
gyakorlására.

A testnevelési játékok során tapasztalatokat szerezhetnek az erkölcsi ítéletekről, normákról is.

A külső világ tevékeny megismertetése

Külön feladatunk a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek környezeti,
esztétikai nevelése, ugyanis otthon alig látnak pozitív példát.

Lakáskörülményeik, házuk környezete rendezetlen, sivár, szemetes, alig van fa, virág.

A vonzó, szép óvodai környezetben nap, mint nap arra neveljük őket, hogy ne szemeteljenek,
ne rongálják környezetük tárgyait, a növényeket óvják és gondozzák.

A külső világ tevékeny megismerése közben bővítjük a gyermekek meglévő fogalmait,
fenntartjuk érdeklődésüket, fejlesztjük figyelmüket, beszédüket.

A családi játékok között több matematikai tartalmú játék fellelhető (pl.: kártyázás).

Kiemelten fontos a matematikai gondolkodás és szemléletmód megalapozása, fejlesztése, a mennyiségi törvények megfogalmazása, értelmezése és a környező világra alkalmazhatóság felismertetése, tudatosítása.

Nagy gondot fordítunk a figyelemkoncentráció hiányában szenvedő gyerekek fejlesztésére (pl. másolási feladatokban foglalkoztatjuk), állandó elismeréssel buzdítva őket.

Névutók, irányok, színek, különböző fogalmak megismertetése szintén fontos feladatunk.

Feladataink eredményes megvalósítása érdekében kialakított kapcsolatrendszerünk:

- A gyermekek optimális fejlesztése érdekében – amennyiben ez szükséges – megfelelő szakemberek segítségét kérjük (Pedagógiai Szakszolgálat, családsegítő, orvos, védőnő, ideggondozó, pszichológus, logopédus, önkormányzat). Tanácsaikat, javaslataikat elfogadjuk, és munkánkba beépítjük.

- A szülők részére felkérjük a társintézmények szakembereit felvilágosító előadások megtartására.

- A szociálisan hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek szülei számára tanácsadás:

A Családsegítő Szolgálat és a Szociális Osztály feladatkörei.

(pl.: Rendkívüli és rendszeres nevelési segély igénylésének módja.)

- Cigány Kisebbségi Önkormányzat

A Fejlesztési terv dokumentációja:

- Csoportok differenciált fejlesztési naplója

- Gyermekeként rövid anamnézis

- Egyéni fejlesztés nyomon követése az adott gyermek lemaradásának kompenzálására, a differenciálás módszereire vonatkozóan.

- Család és az óvoda kapcsolatának eseményeiről, eredményeiről készült feljegyzések, a családok bevonása az óvoda életébe.

1.4 Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

1.4.1 Játék

Programunk alappilléreinek egyike az individualizálás, mely a játékban, mint a gyermek elsődleges tevékenységében realizálódik.

Pedagógiai programunkban a játékot kiemelt gondossággal szervezzük.

A játék kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, a gyermek elemi, pszichikus szükséglete.

Integráló tevékenység, amelyet végig kísér a tanulás és a munka néhány jellemzője.

A spontán tanulás színtere. A játékszükségletből fakadó eszközkészítés során a felnőtt segítségével technikai megoldásokat tanulnak meg. Ez különösen hangsúlyos a munkaszeretet megalapozásának folyamatában.

A munka megbecsülésére nevelés legfontosabb a hátrányos helyzetben nevelkedő gyermek számára, hiszen szülei önhibájukon kívül a társadalom perifériájára kerültek, munkahelyüket elvesztették.

Egyes játékfajtákban külső cél nélkül, a gyermek reprodukálja a felnőttek munkáját, majd barkácsolásban megjelenik a valaminek a létrehozására törekvés.

A gyermek a játékban számtalan információt ad önmagáról, belső világról, kellemes és kellemetlen élményeiről. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban taglalja.

Itt alakulnak társas kapcsolatai, gazdagodnak szociális érzelmei, a világról szerzett tapasztalatai, ismeretei.

A játék szabadságának értelmezése:

- spontán jellegű
- egyéni és közös élményekből táplálkozik/szabadon emelhet ki elemeket az élményből, vagy tetszés szerint érzelmi indíttatásból vezérelve átrendezheti, szubjektíven reprodukálhatja az./
- az eszköz és térhasználat szabadsága
- a tevékenység önmagában is öröm forrása
- érdeklődés, érzelmi azonosulás vezérli, egy-egy tevékenységben megjelennek a munkavégzés szabályai
- önként vállalhat szerepeket
- képzeletével gazdagíthatja a valóságból származó élményeit, irreális helyzeteket hozhat létre.

A játékban tanulás sajátos lehetőségei:

- a gyermek életkoprától és fejlettségi szintjétől függően választhat

- minden szituációban örömforrásként éli meg az ismeretek elsajátítását,
- nem érzékeli a kötöttségeket az irányított tevékenységekben

A nyugodt játék feltételei

a. A felnőtt szerepe a játéktevékenységben:

- a szülők aktív bevonása
- a feltételek közös megteremtésében való együttműködés/ élmény , eszközök készítése, hely, idő, tevékenységközpontok kialakítása/
- az együttműködésben az alapvető udvariassági szokások erősítése,
- a gyermeket figyelő, segítő, megerősítő tevékenység,
- a témák közelebb hozása érdekében tematikus tablók készítése, az élmények megbeszélése, felidézése,
- a direkt beavatkozások elkerülésével a holtpontra jutott tevékenységek motiválása,
- partnerként szerepet vállalva a szituációkban, beilleszkedve, együttműködve a tevékenység gazdagításában
- a gyermek meg nem oldott konfliktusainak feloldása
- a nehezen beilleszkedő gyermekek társas kapcsolataiban jelentkező nehézségek megoldása
- a gyermekek kezdeményezéseitől függően egy-egy nagyobb témakörre történő ráhangolás
- ha szükséges, részvétel a játékban:
  - szerepvállalás
  - kreatív megoldások megkeresésében és kivitelezésében való közreműködés
  - helyzetek elemzése
  - közös szabályok megbeszélése
  - közvetlen tapasztalatok kiegészítése
  - a társas kapcsolatok befolyásolása
  - érdekes témák összegyűjtése
  - az otthoni feladatokban a szülők aktivizálása
  - a témaprojektek átgondolása, előkészítése

b. Az individualizálás lehetőségei a játékban

Az óvodai élet kezdő szakaszában a gyermek valódi játszótársa gyakran a felnőtt, az óvodapedagógus, vagy a beszoktatásban résztvevőszülő. A bevonható társként jelenlévő

óvodapedagógus a gyermek egyéni igényei szerint segítheti az elakadó játékot. Fontos a felnőtt és a gyermekek közötti személyes kontaktus, amely megnyilvánulhat kommunikációban, jelzésekben, tevékenységben. Ez a kapcsolat serkenti a gyermeket a felnőtt utánzására, a minta követésére a társakkal való együttműködésre.

A szabad játék fejlesztő hatását tekintve az időtartamban is a legfontosabb, domináns tevékenység.

Ezért ebben a tevékenységben adják a gyermekek a legtöbb jelzést személyiségükről, ugyanakkor a család után ez a tevékenység a szocializáló tér, amelyben a kortárs kapcsolatok alakulnak.

Az óvodapedagógus feladatai az egyéni eltérések tolerálása érdekében a játékban:

- a gyermek jelzéseinek, viselkedésének megfigyelése az információk értékelése,
- az egyéni érdeklődésnek megfelelő játékfeltételek megteremtése
- az egyéni szándékok, elképzelések támogatása
- konfliktushelyzetekben az egyén bevonása a megoldásba, a szabályalkotásba
- az egyének eltérő szociális szükségleteinek kielégítése
- egyénekre irányuló kommunikáció
- a gyermekek érzelmi kötődésének erősítése
- közvetlen segítségadás a társtalan, nehezen beilleszkedő gyermekek esetében

c. A játékidő biztosítása:

A szabad játék védelmét a napirendben megfelelő időtartam biztosítja.

A folyamatos napi tevékenységek során a testápolásra, öltözködésre, étkezésekre, alvásra és pihenésre szánt idő kivételével az egész nap a szabad játék rendelkezésére áll.

d. Az élmények biztosítása:

Az óvodapedagógus a gyermekek játékából és a kommunikációból tud következtetni az egyéni élményekre. Ezek az egyéni élmények változatosak, a családi háttér különbségeiből adódóan. Az ingerszegény környezetből óvodánkba érkező gyermekek egészséges személyiségfejlődése érdekében különösen fontos a sok közös óvodai élményforrás biztosítása. Ezek a közös élmények intenzitásukkal játékokra inspirálnak. A pozitív érzelmi azonosulás érdekében fontos számunkra a gyermekekkel közösen megbeszélni, hová is mennének szívesen „élményszerzés re”. A gyermekek tájékozottsága, érdeklődése, korábbi

tapasztalatai befolyásolják azoknak a témáknak a számbavételét, amelyekkel kapcsolatban közös élmény szervezhető.

A téma, a tartalom, és a szerepek a játék fontos elemei. A sok közös élmény, a gyűjtőmunka, a gyerekek által készített játékeszközök, a témák több szempontú megközelítése, és tevékenységekhez kapcsolása gazdagítja a játékfajtaikat.

A szabály játék helye a tevékenységekben:

A gyermekek egyéni döntés alapján kapcsolódnak be a játékba. Az óvodapedagógus a kezdeményezést követően indirekt formában segíti a tevékenységet. A gyermekek a témaprojektekhez társasjátékokat készíthetnek.

1.4.2 Munkajellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a munkajellegű játékos tevékenységek és a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató munka.

A gyermekek munka jellegű tevékenysége:

- önként - örömmel és szívesen végzett játékos tevékenység,
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének színtere,
- képességek, készségek, akarat tulajdonságok alakításának fontos lehetősége,
- a közösségi kapcsolatok, a köteleességteljesítés alakításának eszköze.

A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos pozitív értékelést igényel.

A gyermekek kezdetben önmagukért, saját szükségleteik kielégítéséért dolgoznak az óvodapedagógus közreműködésével, majd később szívesen vállalnak munkát társaikért is.

Ennek megvalósítása érdekében az óvodapedagógus feladatai:

- olyan eszközöknek és azok állandó helyének biztosítása, amelyekkel önállóan végezhető a **gyermekek testi épségét nem veszélyeztető munkák**,
- vegyes életkorú csoportokban a nagyok érdekében a feladatok differenciálása,
- az emberi munka jelentőségének, az alkotás szépségeinek bemutatása,
- szülők munkájának megismerése,
- a gyermekek önálló munkavégzésének támogatása a túlvédés és az aktivitás fékezésének elkerülésével.

1.4.3 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tevékenységek rendszeres, módszeres, műveltségtartalmat közvetítő szerepet töltenek be óvodánkban.

A felajánlott tevékenységek és játéktevékenységek ugyanabban a tevékenységközpont-rendszerben folynak.

A felajánlott tevékenységek variációi:

- Kötelező, nagycsoportos formában szervezett mozgásfejlesztés. Vegyes életkorú csoportban a nagyok részére kötelező, a kisebbek részére koruknak megfelelő formában.
- Kötelezően választható tevékenységek: Több tevékenységközpontban felajánlott lehetőségből a döntés kötelező a választás szabad.
- Választható tevékenységek: Dominánsan ezt alkalmazza az óvodapedagógus a szabad játék határain belül, annak zavarása nélkül a spontán helyzeteket felhasználva.

A felajánlott tevékenységek általános jellemzői a gyermekek szempontjából:

- A választás, döntés lehetőségét biztosítva feladattartásra nevel,
- A tevékenységbe ágyazott műveltségtartalom integráltan vagy projektek keretében kerül megközelítésre,
- A gyerekek a cselekvés, tapasztalás szintjén ismerkednek meg a problémákkal és a személyes kontaktus, beszélgetés során tapasztalataikat elemi, fogalmi szinten is kifejezhetik,
- A gyermekek a felnőtt és a kortársak mintájának utánzásával, valamint felfedezései, kísérletezéssel, szándékos figyelem és bevonás aktivizálásával játékosan tanulnak.

A felajánlott tevékenységek jellemzői az óvodapedagógus szempontjából:

- Tervszerű, átgondolt, de a gyerekek által formálódó, változó, kreativitásukkal gazdagodó tevékenységekben érvényesül a nevelés kultúraközvetítő szerepe,
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre. Az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, a szabad játékot tiszteletben tartó felajánlott tevékenységekben valósul meg. A program szellemiségétől távol áll a direkt

kényszerítő megoldás. Az óvodapedagógus a felajánlott tevékenységekben tekintettel van az egyéni szükségletekre, a fejlődés ütemére és az eltérő érdeklődésre.

1.5 A tevékenységek tartalma

Pedagógiai programunk a gyermekek "koherens világképének" kialakítása érdekében integrálja a műveltség tartalmakat. Az integrálás, vagy projektrendszer azért hatékony az óvodai nevelésben, mert a tevékenység, a tapasztalás szintjén kerül sor a probléma összefüggéseinek feltárására.

A komplex témakörök a gyermekek eltérő megfigyeléseiből, felismeréseiből következően több oldalról közelítik meg a feldolgozás hosszú folyamatában, alakítva, gazdagítva azokat. A tevékenységeket a gyermekek érdeklődése, tapasztalatai, szükségletei befolyásolják. A projektek hatással vannak a szabad játék témáira is. A felajánlott tevékenységek gyakran gazdagítják a szabad játékot. Ötlettel szolgálnak, inspirálnak, közös élményforrást jelentenek a további, gyermekek által kezdeményezett tevékenységekhez. A tartalom hordozói azok a tevékenységek, amelyeket a gyermekek vagy az óvodapedagógus kezdeményeznek. Ezeknek a színterei a kötelező mozgásfejlesztés kivételével az óvodai csoportszoba tevékenységközpontjai és a külső világ. Alkalmanként egy-egy érdekesebb projekt feldolgozásában a szülők is bekapcsolódhatnak. A tevékenységekben a teljes személyiségre kell hatni, az egyoldalú intellektuális fejlesztés elkerülése érdekében.

1.5.1 Az irodalmi nevelést megalapozó mesélés, verselés, mondókázás

Az irodalmi nevelést megalapozó mesélés, verselés, mondókázás. sokféle tevékenységhez spontán kapcsolódik, a gyermekek kezdeményezéseire, vagy az óvodapedagógus ösztönzésére. Ez utóbbi kezdeményezett helyzet, amely lehet választható, vagy a gyermek fejlettségétől függően, a családi háttér hiányait ismerve, alkalmanként az egész csoport számára felajánlott tevékenység (mesehallgatás). Az óvodában a 3–6 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A mondóka, a vers mozgásra ösztönzi a gyermeket. A mélyebb érzelmi megközelítés elérése érdekében az improvizálást segítő óvoda pedagógus erre is példát adhat.

Programunkban a gyermekek által alkotott mesék, elbeszélések, egyénileg és közösen készített mesekönyvek fontos szerepet töltenek be.

1.5.2 Az ének-zenei nevelés tartalma

Óvodánkban az ének-zenei tevékenység a legkedvesebb a gyermekek számára. Ez természetes is, hiszen a zene, a tánc része az életüknek. A nap bármely szakában, időtől és helytől függetlenül táncolják a családból hozott néptánc motívumokat.

A globális zenei tevékenységekben, amelyekben elsősorban a közös mozgás, éneklés jelenti a legnagyobb élményt, nem az analizáló zenei nevelés dominál. A gyermekek az anyanyelvhez hasonlóan élik meg a zenét, mint a hangulatok, érzelmek, a jó közérzet fontos kifejezőjét. A projekt rendszerben elválaszthatatlan a tevékenységtől a gyermekek asszociáció által kezdeményezett ének, énekes játék, és az óvodapedagógus által felajánlott lehetőség. Ez utóbbi kötelező (nagyoknak alkalmanként más csoportbeli kortársaikkal a vegyes csoportokban), illetve választható formában is felajánlható.

Az ének-zenei nevelés feladatai: A készségek fejlesztése a mozgás, hang, szöveg összekapcsolásával, sok zenei élmény nyújtása és az éneklés ösztönzése.

A zenei élmény nyújtásába bekapcsolunk zenéhez értő, zenét művelő szülőket, nagyobb testvéreket.

Fontosnak tartjuk a zenei kreativitás fejlesztését, amelyben az improvizációk támogatását segítjük. A zenei hallás, ritmus és formaérzék fejlesztés, a beszédhanggal való játékok, a környezet hangjainak megismerése és felismerése, a játékos képességfejlesztés az óvodapedagógus mintaadásán túl az átgondolt tervezéssel válik tudatos személyiségfejlesztő tényezővé.

1.5.3 A vizuális nevelés, az ábrázolás, mintázás kézimunka, kézművesség

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Programunkban sokszínű lehetőséget biztosítunk a vizuális nevelés részterületeinek gyakorlására.

Az anyaggal való játék örömét, az alkotás élményét megéltó gyermek számára kezdetben nem az eredmény, hanem a tevékenység a fontos. A tevékenységnek van ugyan kézzel fogható, látható eredménye, de ennek értékelése csak a megerősítés, ösztönzés szándékával történik. Az óvodapedagógus szerepe ezekben a tevékenységekben is meghatározó.

A vizuális hatásmód befolyásolása, az önkifejezés technikáinak bemutatása, a műalkotások megismerésének szervezése az óvodapedagógus feladata.

A szülők bekapcsolására is lehetőséget teremtünk a környezet alakításában, a kézműves tevékenységek bemutatásában.

A gyermekek munkáinak megbecsülését szolgálják a kiállítások, és felhasználásuk a környezet szépítésében.

A csoportszoba színvilágának megteremtésében a mértéktartás és a harmónia a meghatározó számunkra. Fontosnak tartjuk, hogy tükrözze az évszakokat, a gyermekek speciális érdeklődését, a játéktevékenység témáinak alakulását.

1.5.4 A mozgásfejlesztés tartalma

Óvodánkban az egészséges életmódra nevelés, a testi fejlődés elősegítése érdekében a legfontosabb terület a koordinált mozgás fejlesztése.

A mozgásfejlesztést a helyi sajátosságainknak megfelelően valósítjuk meg.

Kiemelten kezeljük az eltérő szükségletű gyerekek mozgásigényének kielégítését. Intézményünkben a mozgásfejlesztés színterei a csoportszobák, a szabad tevékenység központok és az egész évben rendelkezésre álló, nagy mozgásteret biztosító udvar.

A gyermekek igényeinek megfelelően, az óvodapedagógus döntése alapján naponta szervezett, kezdeményezett a mozgásfejlesztés.

A heti tervben minimum két alkalommal irányított mozgásfejlesztés szerepel, és két alkalommal mozgásfejlesztés szabályjátékokkal.

A mozgás játékblokkok anatómiai - élettani szempontokat érvényesítő rendszerre épülnek.

Tartalmai: a természetes mozgások, mozgásos játékok, prevenciós gyakorlatok szerekekkel, kézi szerekekkel és az udvari felszerelések, terepviszonyok kihasználásával. A gyerekek mozgásiigénye és készsége eltérő, ezért

Differenciálunk:

Az időtartamban, a mozgástempóban, mennyiségben és minőségben. Fejlesztjük a testi képességeket: az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás).

Fejlesztő tevékenységünk megfelel az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában meghatározott részfeladatoknak:

- természetes mozgás fejlesztése,
- testi képességek fejlesztése,
- teherbíró képesség és az egyes szervek teljesítőképességének fokozása,
- motoros képességek fejlesztése,
- téri tájékozódás fejlesztése (térpercepció),
- a személyiség akaratí tényezőinek formálása.

1.5.5 A külső világ tevékeny megismerése

Intézményünk környezetében helyi sajátosságként domináló tényező az ingerszegény környezet. Ebből adódik egyik kiemelt feladatunka: a tárgyi feltételek biztosítása a gyermekek tapasztalatszerzésében.

Ezzel összefüggésben valósítjuk meg az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott, gyermeki aktivitásra és érdeklődésre épülő, természeti- emberi- tárgyi környezetről szerzett tapasztalatok belsővé válását.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét

A valóság felfedezésének folyamatába illeszkedik másik kiemelt feladatunk: a természethez, az emberi alkotásokhoz fűződő pozitív érzelmi viszony, a környezetvédelem, az értékek tudatos megőrzésének tudatosítása.

A helyi néphagyományok, szokások megismerését folyamatosan bővítjük.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek. Minden szituációban, tevékenységben adottak a lehetőségek a matematikai tapasztalatok szerzésére. A kezdeményezett helyzetek, konkrét tevékenységek, amelyben a gyerekek az óvodapedagógus támogatásával és segítségével felfedezhetnek, próbálkozhatnak, kísérletezhetnek, alkalmasak az azonosságok, különbségek felismertetésére, a sorba rendezésre, matematikai művelet végzésére.

A matematikai megismerés tartalma:

- tájékozódás a térben, a téri viszonyok ismerete,
- személyek, tárgyak összehasonlítása, válogatása, osztályozása, összemérése és számlálása a tevékenységekben,
- sorba rendezés,
- mérések, becslések, mérőeszközök alkalmazása.

A műveltségtartalom integrált megközelítéséből következően a gyermekek minden tevékenységének lehet matematikai tartalma.

1.6 Kulturális nevelés

1.6.1 Helyzetelemzés

Az óvodánkba felvett gyermekek családi körülményeit folyamatosan figyelemmel kísérjük.

Pedagógiai Programunk a különböző életkörülmények között élő gyermekek fejlesztését kitűnően szolgálja.

A szociálisan hátrányos környezetből óvodánkba kerülő gyermekek fejlesztésére fokozott gondot fordítunk.

1.6.2 Célunk

- Az óvodánkba járó szociálisan, mentálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelése, a családok segítése.

- A családbevonás eredményeként el kívánjuk érni, hogy a családokkal együtt ápoljuk a hagyományokat és kultúrát.

1.6.3 Feladataink

- a gyermekek családi körülményeinek feltérképezése az óvodába lépés előtti családlátogatással,
- a gyermekek fejlettségének megismerése,
- a gyermekek csoportba való befogadásának elősegítése személyes példamutatással,
- az egyéni bánásmód, a folyamatosság, a fokozatosság elvének kiemelt alkalmazása, valamint konstruktív fejlesztés biztosítása,
- a gyerekek szocializációja, az étkezési, higiénés, öltözködési szokások kialakítása, a közösségi életre nevelés.

Feladataink prioritási rendszere:

- **A személyiség- és képességfejlesztésben** kiemelt fontosságú az önismeret, a kommunikációs technikák javítása, az együttműködési készség fejlesztése, a reális énkép kialakítása.
- **A szocializáció** elősegítésében feladatunk, hogy a gyermekekben kialakuljon a saját és a környező világ értékei, normái közötti kapcsolat iránti érzékenység, és csökkenjenek az adaptációs nehézségek.
- Az **egészségközpontú nevelés** területén kiemelt fontosságú az egészséges életmód, a környezetbarát életvitel megalapozása.
- Az **értékközvetítésben** kiemelten kezeljük a tanulásba és a tudásba vetett hit megalapozását, felismertetését és a motiváció fejlesztését.
- Az **ismeretközvetítés** elsődleges feladatának tekintjük az eredményes iskolai tanulás megalapozását.

1.6.4 A fejlesztés tartalma:

A családokat tájékoztatjuk az óvoda alapvető elvárásairól, és egyben segítjük a szülőket a tárgyi feltételek megteremtésében (ruhagyűjtési akciók, tisztasági felszerelések, személyes beszélgetések...).

A beszoktatás során megvalósul a fokozatosság.

Minden egyes új gyermek egyéni beilleszkedési tempójától függően egyre több időt tölt a csoportban, szülővel, vagy nélküle.

Szeretetteljes légkörben fogadjuk a gyerekeket, hiszen fontos, hogy a családok bizalmát is megnyerjük.

A gyerekek differenciált fejlesztése nem elkülönítve, hanem saját csoportjukban, egyéni illetve mikro csoportos formában történik.

1.6.4.1 Egészséges életmód, gondozás

Beszoktatás ideje alatt megismertetjük a gyerekekkel a mosdó és a WC használatát, a testápolási szokások sorrendjét. A helyes egészségügyi szokásokat, a dinamikus sztereotípiák kialakulása érdekében folyamatosan, következetesen gyakoroljuk, tudatosítjuk.

Az étkezési szokásokban előforduló egyéni különbségeket, lemaradást kulturált körülmények biztosításával, személyes példaadással próbáljuk koruknak megfelelő szintre hozni.

Az óvodai öltözködési szokásokat a szülők bevonásával fokozatosan alakítjuk, hangsúlyozzuk a réteges, az időjáráshoz igazodó öltözködés előnyeit.

A naponta szervezett mozgásfejlesztő játékokat a gyermekek számára vonzóvá tesszük

1.6.4.2 Érzelmi nevelés, társas kapcsolatok

A családi, biztonságos légkör segíti a gyermekek beilleszkedését az óvodába. Az óvoda minden dolgozója különös empátiával fordul a beérkező gyermekek és szüleik felé.

Az óvodánkba járó gyermekekre általában jellemző a szélsőséges érzelmi magatartás (időnként indulatosak, máskor szeretetvágyak).

A megfelelő tevékenykedtetés biztosításával igyekszünk a szélsőséges megnyilvánulásokat optimális mederbe terelni.

Társas kapcsolatuk alakulását személyes példamutatással, pozitív tulajdonságok kiemelésével és a helyes magatartási formák elfogadtatásával segítjük. Viselkedésmintákat nyújtunk a konfliktushelyzetek kezelésére.

Az érzelmi nevelés folyamatában kiemelt figyelmet fordítunk a magasabb rendű érzelmek – az intellektuális, az erkölcsi és az esztétikai érzelmek – megalapozására, fejlesztésére.

Az erkölcsi érzelmek fejlesztése képezi az egymás tulajdonának megbecsülését tudatosító értékrend alapját.

1.6.4.3 A tevékenység formái

Játék

A játékeszközök használatát bemutatjuk, és különös gondot fordítunk arra, hogy vigyázzanak rájuk. Elképzeléseik, ötleteik megvalósításához támogatást nyújtunk. A játékban gyakorolhatják az együttélés szabályait, egyben felhasználunk minden alkalmat személyiségük fejlesztésére.

Munka

Aktivitásukra építve bevonjuk őket a csoport mindennapi életét átfogó munkajellegű tevékenységekbe, megérettetjük velük, hogy a munkának értéke van és megbecsüljük azt. A tapasztalatszerzés a munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek, tulajdonságok alakításának színtere.

A munka megszerettetésével és az ahhoz szükséges képességek fejlesztésével a gyermekeken keresztül hatunk a családokra. Lehetőséget kínálunk az óvodai munkafeladatok vállalására (udvar takarítása, növények telepítése, gondozása...)

Tanulás

A gyermekek nagyrészt sivár családi környezetükben szerzik tapasztalataikat, mindennapjaikat az általuk spontán módon kezdeményezett játékok töltik ki. A fenti játékok személyiségüket is csak részben fejlesztik, önmagukban nem biztosítanak lehetőséget az egyes képességek fejlődésére. Ezért szükséges az óvodapedagógus által kezdeményezett és irányított fejlesztő játék, valamint a tudatos és tervszerű, differenciált tevékenykedtetés feltételrendszerének biztosítása. A fejlesztést a kötetlenség jegyében valósítjuk meg.

A képességek kibontakozásához szükséges eszközöket az óvodában biztosítani tudjuk a gyermekeknek, mivel otthoni környezetükből ezek is teljesen hiányoznak (ceruza, zsírkréta, rajzlap, mesekönyvek, labda...stb.)

Anyanyelvi fejlesztés

Az óvodai élet minden területén kiemelt helyet kap az anyanyelvi fejlesztés:

- a kommunikációhoz szükséges nyelvi képességek elsajátítása, hiszen a nyelv a társadalmi együttműködést segíti elő,
- udvarias kifejezések megismertetése,
- a beszédkultúra fejlesztése (egyéni fejlesztés - a példaértékű beszéd kiemelt jelentősége)
- a beszédértés fejlesztése,
- önálló szövegalkotás gyakorlása,
- a logikus gondolkodás fejlesztése (összefüggések felismerése, tagolás, párhuzam, ellentét, ok-okozati viszonyok felismerése az irodalmi művekben),
- az irodalom kultúráközvetítő szerepének átélése (az irodalom esztétikai, erkölcsi élmények forrása)

A hozzájuk közel álló történetek, mesék, versek megismertetésén keresztül tudjuk őket megnyerni a mese szeretetére.

Bővítjük szókincsüket, támogatjuk önkifejezésüket.

Rajzolás, mintázás, kézimunka

Egész nap folyamán biztosított a vizuális technikák gyakorlására szolgáló valamennyi eszköz. Mindez elősegíti sajátos színhasználatuk és formai ábrázolásuk kibontakozását. Az óvodába kerülő gyermekeket segíteni kell a rajzkészség kialakításában, pl. tudjon ábrázolni |=álló, -=fekvő egyenesek, O=kör – napforma, ||= párhuzamos és /|=ferde vonalak, ^ „királylányszoknya” majd tölcéses ^ forma.

A jó kezűgyességüket kiemelve – pl. mintázás – növeljük önbizalmukat, önértékelésüket, fejlődik finommotorikájuk.

Fontos a hagyományok ápolásában a fűzés, szövés, fonás felelevenítése, mely növeli önértékelésüket, családi kötődésüket.

A gyermekek munkáinak kiállítása ösztönzőleg hat a szülőkre, büszkévé teszi őket.

Ének, zene, énekes játék

Zenei érdeklődésük óvodáskorban szembetűnő, ritmusérzékük, tánckészségük fejlett, tisztán, szépen énekelnek. Képességeiket kihasználva biztosított a sikerélményhez juttatás, az önkifejezés, önmegvalósítás lehetősége.

Mozgásfejlesztés

A gyermekek fokozott mozgásigényét naponta kielégítjük:

- a rendelkezésre álló csoportszobai mozgásfejlesztő eszközökkel,
- a szabadban a terepviszonyok kihasználásával kedveltetjük meg a harmonikus mozgást.

Testi képességeik közül állóképességük gyengébb, ezért ennek fejlesztése fokozott körültekintést igényel.

Mozgásukban bátrak, mozgékonyak, ezért jól fejleszthető ügyességük, gyorsaságuk.

A mozgásfejlesztés közben adódik a legtöbb alkalom a testséma kialakítására, irányok gyakorlására.

A testnevelési játékok során tapasztalatokat szerezhhetnek az erkölcsi ítéletekről, normákról is.

A külső világ tevékeny megismertetése

Külön feladatunk a hátrányos helyzetű gyerekek környezeti, esztétikai nevelése, ugyanis otthon alig látnak pozitív példát.

Lakáskörülményeik, házuk környezete rendezetlen, sivár, szemetes, alig van fa, virág.

A vonzó, szép óvodai környezetben nap, mint nap arra neveljük őket, hogy ne szemeteljenek, ne rongálják környezetük tárgyait, a növényeket óvják és gondozzák.

A külső világ tevékeny megismerése közben bővítjük a gyermekek meglévő fogalmait, fenntartjuk érdeklődésüket, fejlesztjük figyelmüket, beszédüket.

A családi játékok között több matematikai tartalmú játék fellelhető (pl.: kártyázás).

Kiemelten fontos a matematikai gondolkodás és szemléletmód megalapozása, fejlesztése, a mennyiségi törvények megfogalmazása, értelmezése és a környező világra alkalmazhatóság felismertetése, tudatosítása.

Nagy gondot fordítunk a figyelemkoncentráció hiányában szenvedő gyerekek fejlesztésére (pl. másolási feladatokban foglalkoztatjuk), állandó elismeréssel buzdítva őket.

Névutók, irányok, színek, különböző fogalmak megismertetése szintén fontos feladatunk.

Mivel szinte minden gyermek közlekedési eszközzel jut el óvodánkba, elengedhetetlen a biztonságos közlekedési szabályok rögzítése, gyakoroltatása.

Feladataink eredményes megvalósítása érdekében kialakított kapcsolatrendszerünk:

- A gyermekek optimális fejlesztése érdekében – amennyiben ez szükséges – megfelelő szakemberek segítségét kérjük. Nevelési Tanácsadó, orvos, védőnő, ideggondozó, pszichológus, logopédus, önkormányzat. Tanácsaikat, javaslataikat elfogadjuk, és munkánkba beépítjük.
- A szülők részére felkérjük a társintézmények szakembereit felvilágosító előadások megtartására.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek szülei számára tanácsadás: A Családsegítő Szolgálat és a Szociális Osztály feladatkörei.(pl.: Rendkívüli és rendszeres nevelési segély igénylésének módja.)
- Cigány Kisebbségi Önkormányzat

A Fejlesztési terv dokumentációja:

- Csoportok differenciált fejlesztési naplója
- Gyermekeként rövid anamnézis
- Egyéni fejlesztés nyomon követése az adott gyermek lemaradásának kompenzálására, a differenciálás módszereire vonatkozóan.
- Család és az óvoda kapcsolatának eseményeiről, eredményeiről készült feljegyzések, a családok bevonása az óvoda életébe.

1.7 A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

- A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 173. § alapján az Óvodai fejlesztő program kidolgozása a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára, mely magába foglalja a személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató programokat. Ebben azok a gyerekek vesznek részt, akik a Gyvt. 67/A.§ alapján, figyelemmel a Gyvt. 161/Q. §-ában foglaltakra hátrányos helyzetűnek minősül.
- Az óvodapedagógusok egyéni fejlesztési tervet készítenek a programba bevont gyermekek számára. A továbbfejlesztés érdekében megismerjük pillanatnyi fejlettségi állapotukat. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek is különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más.
- Pedagógus továbbképzések támogatása, szervezése.

- Támogatói csoport szervezése, mely anyagi támogatást nyújt az esélyegyenlőség megteremtéséhez.
- Szakmai partneri kör kialakítása óvodán belül és kívül lévő szakszolgálatot biztosítókból.
- Civil szervezetekkel, ill. más Nevelési intézményekkel kapcsolatok kialakítása közös programok kidolgozása a külső világ mind sikeresebb megismeréséhez.
- Egészségügyi szervekkel szoros együttműködés biztosítása, mely az alapellátáson túl felvilágosító előadások tartásával, szaktanácsadással segítik a gyermekek minél könnyebb elfogadását, beilleszkedését, fejlődését.

1.7.1 Mit jelent ez a gyakorlatban?

- Célunk, hogy az óvodai nevelésünk egészébe illeszkedjen a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése. Mivel minden gyerek más, ezért szemléletünk alapja a differenciálás. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek:
  - a) különleges bánásmódot igénylő gyermek
    - sajátos nevelési igényű gyermek
    - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
    - kiemelten tehetséges gyermek
  - b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.
  - c) SNI gyermekekkel kapcsolatos feladatok
    1. Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral küzd. Feladataink:
    2. A SNI gyermekek szakértői véleményét az Óvodavezető, és Tagóvoda-vezetők gyűjtik össze.
    3. Az SNI gyermekek létszámát évente, KIR-STAT adatgyűjtésében szerepeltetni kell.
    4. A gyermekek fejlesztése érdekében a Szakértői véleményben szereplő, időkeretben és formában a gyermekkel szakember foglalkozik.
    5. A szakember kapcsolatot tart az Óvónővel és fejlesztési tervet készít a gyermekre, egyénre szabottan.

6. A szakember a gyermekről fejlesztési naplót vezet.
  7. A szakember megbízási szerződés alapján a gyermek fejlesztéséért különdíjazásban részesül, az intézmény költségvetési keretből rendez.
  8. Az óvoda figyelemmel kíséri a felülvizsgálat időpontját, és kezdeményezi azt a szakértői bizottságnál.
- Komplex fejlesztési programok kidolgozása a gyermekek számára.
  - Ruházat pótlására, kiegészítésére adományok gyűjtése és osztása.
  - Kirándulások szervezése olyan helyekre, ahova a szülő nehezen, vagy egyáltalán nem tudja elvinni gyermekét.
  - Színház, bábszínház előadások finanszírozása támogatásokból, pályázati pénzekből.
  - Fejlesztőpedagógus, pszichológus, logopédus, gyógypedagógus biztosítása támogatásból.
  - Pedagógusainkat olyan továbbképzésekre ösztönözzük, melyeken elsajátíthatják az esélyegyenlőségért küzdő gyermekekkel való foglalkozás, fejlesztés pedagógiai, módszertani ismereteit.
  - A szülők körében ismeretterjesztő előadásokat szervezünk, ezzel segítve őket a gyermekeikkel való foglalkozás módjára.
  - Játszóházakat szervezünk, melyen a szülők megtanulják, milyen egyszerű eszközökkel, hogyan fejleszthetik gyermekeiket.
  - Közös kirándulásokon a viselkedés, az öltözködés szabályait ismerhetik meg, megtapasztalják a felelősségvállalás a segítségnyújtás módját, az érzelmek kezelésének-késleltetés! –fontosságát.

1.7.2 Az óvoda-iskola átmenet segítése

A gyakori látogatások segítik a beilleszkedést, befogadást.

- Közös programok szervezése.
  - a, könyvtár látogatás
  - b, sportnap az iskolában
  - c, óralátogatás
  - d, játszóház az iskolában
- Az iskolában dolgozó fejlesztőpedagógus már az óvodában megismeri, fejleszti a gyermeket.

- **Gyermekvédelem**

- A gyermekvédelem védő-óvó funkciója a 3-7 éves korú gyermekek életkori kiszolgáltatottsága miatt minden óvoda gyermekre figyelemmel van. Az óvoda, a gyermekvédelem egyik legfontosabb „jelző intézménye”, ahol a gyermekek a nap jelentős részét töltik. A gyermekek jogairól szóló, és a gyermekvédelmi törvényt alapul véve óvodánkban olyan pedagógiai tevékenységet folytatunk, amely kizárja, hogy bármelyik óvodásunk bármilyen oknál fogva hátrányos, vagy megkülönböztetett helyzetbe kerüljön. Munkánk során a gyerekek mindenképp felett álló érdekét tartjuk szem előtt.

- **A gyermekvédelmi munkatörvény hátttere:**

- • A nemzeti köznevelésről szóló 2011. Évi CXC törvény
- • 363/2012. (XII. 17.) Korm. Rendeletében az Óvodai nevelés országos alapprogramja
- • 2008. évi XXXI. tv. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- • A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek a gyermekvédelem rendszerének megerősítése érdekében történő, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2017. évi XCV. törvény

- **Hátrányos helyzetű gyermek:**

- Az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll.
- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a családba fogadó gyám legmagasabb iskolai végzettsége alapfokú – a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a családba fogadó gyám a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására jogosult. Vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a munkügyi központ - (az alacsony foglalkoztatottság fennállását az eljáró hatóság ellenőrzi).
- A gyerme az eljárás során felvett környezettanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek - (elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmény)

- **Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek:**

- Az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a fenti három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség; alacsony foglalkoztatottság; elégtelen lakókörnyezet, lakókörülmény) legalább kettő fennáll. Halmozottan hátrányos helyzetű továbbá a nevelésbe vett gyermek és az utógondozói ellátásban részesülő, tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

- **A veszélyeztetett gyermek:**

- A veszélyeztetettség az 1997.évi XXXI. tv. /A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról /5.§ értelmében súlyosabb, halmozottabb állapot. Nem a tünetek

jellemzik, többnyire károsodottak valamilyen szinten – a pedagógiában ennek korrekciója szükséges.

- **Veszélyeztetett helyzet:**

- • Alacsonyfokú veszélyeztető magatartás.
- • Mérsékelten súlyos veszélyeztető magatartás.
- • Nagyon súlyos veszélyeztető magatartás.
- • Életveszélyes veszélyeztetettség.

- **Veszélyeztetettség okai:**

- • Környezeti ok: család, család-szerkezet, nevelési hiányosságok, erkölcsi fejlődést veszélyeztető környezet, lakásviszonyok
- • Gyermek személyiségében mutatkozó ok
- • Anyagi ok
- • Egészségügyi ok
- • Egyéb ok
- • Gyermekvédelmi gondoskodást igénylő körülmények:

- **Célunk:**

- A veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet korai felismerése, okainak feltárása, a károsító tényezők megszüntetésében való segítségnyújtás a gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartásával.

- **Feladataink:**

- • A testi-, érzelmi-, értelmi-, szociális fejlődés feltételeinek megteremtése a biztonságos, egészséges, derűs környezet biztosításával.
  - • A gyermek családi hátterének, környezetének megismerése, feltérképezése családlátogatás alkalmával (új gyermekeknél).
  - • A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermek kiszűrése.
  - • Okok feltárása az információk összegyűjtésével, értékelésével (óvodapedagógus, gyermekvédelmi megbízott, intézményvezető)
  - • Csökkentés, megszüntetés – a legjobb megoldás megkeresésével, alkalmazásával, a megoldás sikerének utólagos értékelése.
  - • A szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatása, a gyermeket veszélyeztető körülmények megelőzése segítőkész odafigyeléssel, türelemmel, szeretettel a gyermek biztonságérzetének kialakítása, megszilárdítása. A gyermek beilleszkedésének segítése a baráti kapcsolatok támogatásával, a különbség elfogadásával.
  - • Segítőszándékú együttműködés a szülőkkel.
- **A gyermekvédelmi tevékenység tartalma, szervezeti formái, módszerei:**
- • A gyermekvédelmi megbízott a csoportok óvónőivel, az óvoda vezetőjével együttműködve végzi munkáját. Év elején az új gyermekek adatait begyűjtjük, a régiéket felülvizsgáljuk.
  - • A gyermekvédelmi helyzetek pontos felismerése, kezelése tőlünk nagy tapintatot, a szülők felé fordulásban empátiás készséget, meggyőző és megértő magatartást kíván.

- • Elsőként pedagógiai eszközökkel igyekszünk segíteni, ha ez nem célravezető, akkor irányítjuk szakszolgálathoz a szülőt.
- • Alapos megfigyelés, konzultálás alapján tesszük meg azokat a pedagógiai, szociális vagy egyéb intézkedéseket, amelyet az adott eset megkíván.
- A GYVT 40. §-a értelmében kihelyezett szociális segítő munkatárs is támogatja.
- A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer tagjaival együttműködve - a megelőző és elérő szolgáltatások nyújtásával lehetőséget biztosít a gyermekek és családjuknak, az óvoda közösségének a szociális/gyermekvédelmi problémák felismerésében, megoldásában.
- Az esélyegyenlőséget szolgáló és a diszkrimináció mentességet biztosító óvodai szociálissegítő tevékenység konkrét célja:
  - • A gyermekek, a pedagógusok és a szülők részére adekvát szakmai segítség nyújtása
  - • Az elsődleges prevenció segítése
  - • Az észlelő- és jelzőrendszer működésének segítése
  - • Az óvodapedagógusok munkájának szakmai segítése, megerősítése
  - • Egységes szemléleten alapuló szociális segítségnyújtás megszervezése
  - • A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek helyzetét javító szolgáltatások nyújtása lehetőségeik maximális kihasználása érdekében
  - • A veszélyeztetett gyermekek kiszűrése szociális jólétük javítása érdekében.
- **Az óvodapedagógus feladata:**
  - • Biztosítjuk a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő – óvó intézkedésre teszünk javaslatot.
  - • Preventív gyermekvédelmi tevékenységet folytatunk, (a szülőket tájékoztatjuk, szakemberhez irányítjuk, pedagógiai véleményt készítünk)
  - • A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, és okokat felismerjük – a szociális segítő kollégával együttműködve szükség esetén az óvodavezetővel egyeztetve szakember segítségét kérjük.
  - • A feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezzük, megvalósítjuk
  - • A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően, javaslatot teszünk szociális támogatásra.
  - • A szülőkkel együttműködő kapcsolatot alakítunk ki, családlátogatások – fogadó órák keretében.

1.8 Sajátos Nevelési Igényű gyermekek

1.8.1 Befogadó szemlélet alapelvei

- Minden gyermek speciális. A pedagógus nem az átlaghoz igazodik, hanem minden gyerekben az egyedi, csak rá jellemző sajátosságokhoz.
- Bármely gyermeknél előfordulhatnak problémák. A problémák természetes velejárói a tanulásnak, nem kizárólagosan az egyénből fakadó gyengeség tünetei.
- A speciális megsegítés igénybevétele minden gyermek joga. Kiterjed az önismeret, a megismerési technikák, a differenciált bánásmód és az együttműködés biztosítására.
- A gyógypedagógus komplex segítséget nyújt a befogadó intézménynek.
- Egyéni fejlesztési terv készül minden gyermekre.
- Az integrációt az egész nevelőtestület felvállalja.
- Az integrálhatóság minden esetben egyéni döntést igényel, figyelembe véve az összes körülményt
- Csoportba való beosztás előtt az óvónők személyesen találkoznak a kisgyermekkel és a szülőkkel. Csoportkialakításhoz a vezető óvónő figyelembe veszi az óvodapedagógusok véleményét.
- Az első három hónapban kiemelt figyelmet fordítunk a szülőkkel történő kölcsönös kommunikációra, mely idő alatt eldönthető, hogy a gyermekek optimális fejlődésének feltételei biztosítottak e az adott csoportban, intézményben.
- A sajátos nevelési igényű gyermek befogadása, segítése nem jelenthet túlzott terhet a csoportban élő gyerekek, felnőttek számára.

1.8.2 Eredményes integrálás személyi és tárgyi szükségletei

- Inkluzív, befogadó környezet alkalmazottak, szülők, gyerekek részéről
- Fogycatékosság típusának megfelelő utazó gyógypedagógus
- Integráló csoportokban gyógypedagógiai asszisztens
- Speciális segédeszközök (asztal, szék, mosdó, fejlesztő eszközök)
- Sérülés specifikus környezet (akadálymentes rámpa, kapaszkodók)
- Kerületi Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézet, mint szakszolgálat közreműködése (utazó gyógypedagógus, tanácsadás)

1.9 Tehetségsegítés jelenlegi helyzete

1.9.1 Tehetségsegítés hagyományai és értékei

Erősségeink:

Helyi nevelési munkánk sajátos tevékenységközpont rendszerben valósul meg. Szabad játék keretein belül az óvodapedagógus által tervezett tevékenységek közül megadja a választási lehetőséget gyermekeinknek.

Ez a rendszer szintetizálja a szervezeti kereteket és integrálja a fejlesztés tartalmát. Intézményünkben a fejlődés nyomon követése, a kreativitás jellemzői kidolgozott formát ölt és ehhez igazított tudatos tehetségsegítő munka valósul meg.

1.9.2 Tehetségsegítést befolyásoló környezet

Erősségeink:

Biztonságot nyújtó, élmény dús, gyermekbarát, sokféle tevékenységi lehetőséget biztosító tárgyi környezet – tevékenységközpont-rendszer működtetése.

Szakmailag felkészült, gyermekbarát, nyugodt, kreatív nevelő testület.

Gyengeségünk:

Intézményünkbe járó gyermekek szüleinek alulmotiváltsága a tehetségfejlesztésben.

1.9.3 A tehetségsegítésben rejlő lehetőségek

Nevelőtestületünk szakmai kompetenciájának megalapozása, fejlesztése.

A tehetségsegítést befolyásoló óvodai környezet fenntartásához aktív pályázati munkák készítése, együttműködések folyamatos fenntartása és új hálózatok kialakítása a civil szférával.

Intenzív együttműködés a Tehetségpontok intézményével.

Közös műhelymunkák végzése a szülőkkel együtt.

1.9.4 Tehetségsegítő programunk célja:

- Stratégiai cél: A tehetségigéretes képességeinek kibontakoztatása, személyiségfejlesztése, az anyaiskolában való beilleszkedés könnyebbítése, utánkövetése.

- Specifikus célkitűzések: A tehetségigéretetek megtalálása komplex tehetségfejlesztő programok keretén belül képességeik fejlesztése, személyiségük formálása.

1.9.5 Tehetségsegítő programunk feladata:

Műhelyfoglalkozásokon keresztül a speciális érdeklődésre épülő matematikai-logikai, mozgás- vizuális nevelés magas szintű lehetőségeinek kihasználása.

Tehetségsegítő programunk fontos részét képezi a családdal illetve a szülőkkel való közös műhelymunka.

Hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekeink munkájának bemutatása vándorkiállítás keretei belül civil szervezeteknek és más településen élő családoknak. Ezen munkánk lehetőséget adnak arra, hogy ezeket a civil szervezeteket meghívjuk közös műhelymunkánkra így segítjük gyermekeink esélyegyenlőségének megadását.

1.10 Az óvodai élet, a tevékenységek szervezeti keretei, a tervezés

A csoportok életkori összetételének kialakítása az óvodába jelentkező gyermekek összetételétől, a szülők és az óvodapedagógus kérésétől függ.

A csoportok lehetnek osztott, részben osztott és vegyes életkorúak.

Az óvodapedagógus döntésétől függ - az egyéni eltérések, életkori jellemzők ismeretében - a felajánlott tevékenységek formáinak a megválasztása.

A felajánlott tevékenységek háromféle szervezeti keretben folynak:

- 1., Választható tevékenységek: Egy időben többféle tevékenységből lehet választani.
- 2., Kötelezően választható tevékenységek: Maximum 20-25 perc
- 3., Kötött foglalkozás: A mozgástevékenység minden korosztályban.

A gyermekek a tevékenységeket egyénileg vagy mikrocsoportban végzik.

A tervezés hosszabb távú komplex tervre és rövidebb napi- és hetirendre, heti tervre, napi tervre bontható. A hosszabb távra történő tervezés a gyermekek komplex fejlesztésére irányul. Magába foglalja a személyiség teljes vertikumának fejlesztését, minden képességet érintve, s az egyén szükségleteire tekintettel, valamint a gyermekcsoport életterét jelentő tevékenységek, csoporthagyományok, események tapasztalások közös élmények szervezésének feladatait.

1., Nevelési terv

A nevelési tervet fél évre készítünk. Ez a terv tartalmazza a gondozás és közösségi élet tevékenységeit, szokásait s ezekhez kapcsolódó szervezési feladatokat.

2., Projekt

A projekt időtartamát, témáját, az óvodapedagógus határozza meg, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait, érdeklődési körét, felfedezési vágyát a természeti és társadalmi környezet gazdagságait, s a gyermekek témákhoz kapcsolódó tapasztalatait. A projekt választás során az óvodapedagógus közvetlen tapasztalásra és élményszerzésre alkalmas tevékenységet tervez, s eközben kézzel fogható konkrét tárgyakat használ a problémamegoldó képességek, kritikai gondolkodás és a fogalmak mélyebb megértése fejlesztésére.

Átfogó nevelési tervet alkalmaz, amely a fejlődés minden területét figyelembe veszi.

A tevékenységek időkeretei: a napirend és a heti rend.

A napirendet a stabilitás és a rugalmasság jellemzi.

A rugalmasság vonatkozik a reggelizés módjára. Az eltérő egyéni alvási igény figyelembevételére, a gyermek alapvető biológiai szükségleteinek rugalmas kielégítésére.

Az évszakhoz igazodó napirendben az időkeretek rugalmasan alakíthatók.

A hetirend:

A hetirendben vannak visszatérő stabil pontok melyek, a rendszerességet, a szokásokat, tevékenységeket meghatározzák, valamint lehetősége van, óvodapedagógusnak döntése alapján a rugalmasságra.

A hetirendben életkortól függően naponta biztosítjuk a rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó. Heti két alkalommal minden korosztály számára kötelező a mozgástevékenység- a gyermekek eltérő fejlettségeit tolerálva.

Más napokon az óvoda pedagógus felajánlja a mozgásfejlesztő szabályjátékokat.

A kis, középső csoportban a felajánlott tevékenységek választhatóak. A nagycsoportokban és a vegyes összetételű csoportokban a nagyok számára kötelezően választható, differenciált tevékenységek a kisebbek számára önként választható lehetőséget jelentenek.

A választható és / vagy kötelezően választható tevékenységek a személyi feltételektől függően 2-3féle tevékenységközpontban kezdeményezhetők. A gyermekek választásai, a résztvevők fejlettsége alapján, valamint a tevékenység jellegétől függően dönti, el a pedagógus hol van közvetlen részvételére szükség.

A gyermekek fejlődésének és fejlesztésének regisztrálása

A hosszabb távú tervezés része: **a személyiségnapló**

A személyiségnapló megfigyelési szempontjai a teljes személyiségre, minden képességre és fontosabb részképességekre irányulnak. Segít abban, hogy az óvodapedagógus megállapíthassa a gyermek erősségeit és a gyengébb pontjait, regisztrálhassa a fejlődést.

A személyiségnapló vezetése folyamatosan történik a gyermek óvodába lépésétől a beiskolázásáig.

Kitöltésének módszere: megfigyelés - spontán tevékenységekben, játékos feladatokban és egyéb szervezett tevékenységekben. Személyiségnapló kiegészítői: a gyermek munkái.

1.11 Családok bevonása az óvodai életbe

Pedagógiai programunk alappillére a családok bevonása az óvodai életbe.

Az óvodában egyre nagyobb számban vannak hátrányos helyzetű családok. A gyermekek a testi gondozottság, a társas érintkezés területén is lemaradást mutatnak, gondot okoz a más jellegű magatartás kultúrával való találkozás számukra.

A hagyományos családmódel megváltozott. A kétkeresős családmódel már nem jellemző a családokra. A családi pótlékra, nevelési segélyre épül a család költségvetések jó része. A megváltozott otthoni családi légkörben a válások, különélések száma növekszik. Az otthoni légkör gyakran okoz a gyermekekben elfojtott feszültséget, szorongást. Az ilyen családi légkör miatt fontos, hogy a gyermek az óvodában kapja meg a melegséget, biztonságot, óvó, védő, ellátó funkció előtérbe helyezésével.

Az óvodapedagógus kellő tapintattal és körültekintéssel - a gyermek érdekeit szem előtt tartva - segíti a családokban a szülőket, hogy szülői feladataikat minél eredményesebben végezhessék.

Az óvoda pótolhatatlan, mással be nem helyettesíthető funkciója: a családi nevelés kiegészítése: a speciális, kortárs kapcsolatban történő szocializálás.

Az óvoda nyitottsága lehetővé teszi, hogy a családokban meglévő értékek, felszínre kerüljenek. A gyermek fejlődéséről az óvoda köteles a szülőket rendszeresen informálni.

A szülőknek jogaik vannak, s azokat a gyermekek érdekében érvényesíthetik. A szülőkre vonatkozó kötelességeket az óvoda Házirendje tartalmazza.

A családok sokféleségéből következően szokásaik, kultúrájuk, szükségleteik is eltérőek. Az óvodának lehetőséget kell adnia arra, hogy a gyermekek megismerkedjenek saját kultúrájukkal és az ehhez kötődő hagyományokkal.

Több generációs családok esetében a nagyszülők is képviselhetik a családot, gyermekkori élményeik felidézésénél, tárgyi, kulturális, gyermekjáték hagyományainak továbbadásával erősíthetik a családi kapcsolatokat, gazdagíthatják a gyermekek érzelmeit.

A család óvodai életbe való részvételének sokféle lehetősége van:

- családi szoba működtetése szociális munkában jártas szakemberek részvételével (információs táblák, előadások, tájékoztatások városi rendezvényekről, szociális segítségadás lehetőségeiről, Klub-programok, könyvek és játékok kölcsönzési lehetőségei),
- hírlevelek kiadása,
- szükség szerint családlátogatások,
- szülői megbeszélések és
- üzenő füzetek útján.
- email formájában

A szülőnek lehetősége van arra, hogy alkalmanként, előzetes megbeszélés alapján gyermeke csoportjában besegítsen a szervezési és gondozási feladatokban.

Az együttes tevékenység során a szülők sok információt szereznek gyermekeikről, az óvodában folyó nevelési-fejlesztő munkánkról, s maguk is gazdagítják személyiségükkel a csoport életét.

Az óvodapedagógusok szakmai felkészültsége, a törvények, az óvodai dolgozók felelősségérzete garancia arra, hogy az együttműködésben képesek eldönteni, melyik megoldás a hatékonyabb, kit lehet bevonni az óvodai életbe.

1.11.1 Családgondozás - szociális munka

Az óvoda nyitottságából adódóan megfelelő végzettséggel rendelkező szakember segítheti az intézmény által felvállalt szociális jellegű tevékenységeket. Megfelelő szakember

hiánya esetén az óvodapedagógus, az óvodavezető egyéni döntése alapján sokat tehet a krízis helyzetben lévő családokért.

1.11.2 Családgondozás lehetőségei:

- család- és gyermekvédelmi tevékenység,
- szociális támogatások lehetőségeiről folyamatos információk nyújtása
- a családban fellépő életvezetési, mentális problémák kezeléséhez segítségnyújtás,
- családi felkérésre közvetít a családok és a szakszolgáltató intézmények között.

Az óvoda, az óvodapedagógus a családról bizalmas információt nem adhat ki felhatalmazás nélkül illetéktelen személyeknek.

1.12 Együttműködések, külső kapcsolat

1.12.1 Team munka az óvodában

Az óvoda rendszerként működik és azért, hogy funkcióit zavartalanul érvényesíteni tudja a gyermekek érdekében, minden tényező működését össze kell hangolnia. Az óvoda testületében a teamben dolgozók harmonikus együttműködésére van szükség. Az óvodapedagógusaink szakképzett munkatársai a dajkák, akik a gondozásban, szervezésben és egyéb tevékenységben minták a gyermekek számára. Az individualizáló nevelés személyes kontaktusokra épül, amelyre akkor van lehetőség, ha 5-6 gyermekre jut időnként egy felnőtt. Ez az óvónők és a dajkák egyenlőtlen munkaidő beosztása mellett oldható meg, pedagógiai asszisztensek bevonásával.

Az óvoda nyitott modelljéhez hozzátartozik az óvoda környezetével való nyitott együttműködés, kapcsolattartásunk elemei:

- A szakértői bizottsággal
  - való kapcsolattartásunk területei: magatartási és értelmi zavarok kiszűrése, fejlesztőprogramok tartása az arra rászoruló gyermekek részére, iskolaérettségi vizsgálatok végzése.

- Oktatási Hivatal Miskolci Pedagógiai Oktatási Központ
  - A kapcsolattartásban főszerep jut a továbbképzések terén. Szaktanácsadói munkájukat szükség szerint igénybe vesszük.
- A Nyitott Ajtó Baptista Központtal, mint fenntartóval
  - közvetlen kapcsolat alakult ki, a fenntartó képviselője minden héten egyszer intézményünkben tartózkodik, mikor is lehetőséget biztosít mind a dolgozóknak, mind a szülőknek a találkozásra, konzultációra.
  - Kapcsolattartásunk formái: rendezvényeinkre való meghívások, folyamatos információ óvodánk életéről szóban és írásban (sikereinkről és nehézségeinkről).
- Kisebbségi képviselőkkel és szervezetekkel való kapcsolattartásunk a helyi programunk cél és feladatrendszerének megfelelően történik.
- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.
- Gyermekvédelmi szervekkel való kapcsolattartásunk területei:
  - Családsegítő Szolgálat és a
  - Gyermekjóléti Szolgálattal való tartalmas együttműködés.
  - Lehetőség szerint a Szülői Szoba működtetésébe bevonjuk a Családsegítő Szolgálat szakemberét, aki segíti a szülők és gyermekek szociális és mentál-higiénés problémáik megoldását, családgondozási feladatok ellátását.
  - A Gyermekjóléti Szolgálattal való kapcsolattartásunk a törvényi előírásoknak és a helyi szabályozásoknak megfelelően alakul.
- Az óvoda orvosával, fogorvosával és védőnőjével való tartalmas kapcsolat nélkülözhetetlen a helyi program megvalósításának folyamatában. E kapcsolattartás során kiemelt hangsúlyt kap az egészséges életmódra nevelésben való együttműködés, mely egyrészt a gyermekekre, másrészt a szülőkre irányul.
  1. a gyermekek felé: testi fejlettségük felmérése, fertőző - járvány jellegű betegségek megelőzése (tetű, ótvar stb.) esetleg kezelése, étlap minőségének vizsgálata stb.

2. a szülők felé: felvilágosító-megelőző feladatok, stb. - ennek színtere a Szülői Szoba.

2. Az iskola pedagógiai programja

2.1 Iskolai Fejlesztő Pedagógiai Program

2.1.1 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Iskolánk oktató-nevelő munkájával olyan értékrendet igyekszünk követni és továbbadni, mely az egyén és az őt körülvevő világ harmóniáját szolgálja.

Intézményünk nyitott, minden tanuló értékes, a pedagógiai gyakorlatunk tervezésénél a tanulók értékeinek kibontása, megerősítése a domináns.

Az iskolafejlesztést úgy hajtjuk végre, hogy nemcsak a gyermekek, hanem a munkatársak és a szülők/gondviselők érdekeit és véleményét is figyelembe vesszük.

Bevezetjük a teljesítményértékelés korszerű formáit, valamint a formatív, metakognitív értékelési formákat. Törekszünk a tudatos értékartikulációra, a tanulásszervezés formáival a hatékonyabb, eredményesebb és méltányosabb mindennapos gyakorlat kialakítása érdekében.

bevezetése

Nevelési-oktatói intézmény funkciói:

Oktatás területén

- egész életen át tartó tanulás megalapozása a kulcskompetenciák fejlesztése révén
- oktatási egyenlőtlenségek mérséklése
- oktatás minőségének fejlesztése
- informatikai és kommunikációs technológiák alkalmazásának fejlesztése
- tehetséggondozás, felzárkóztatás.

Nevelés területén

- bibliai értékek közvetítése

- a személyiség teljes körű kibontakoztatásának segítése
- fokozott gyermekvédelmi funkció
- gyermeki jogok tiszteletben tartásával jogérvényesítéssel élni tudó diákok felkészítése

2.1.1.1 Alapelvek

Az bibliai értékekre építjük programunkat – erősítve ezzel hovatartozásunkat -, és azokra a tartalmakra kifejezetten nagy hangsúlyt fektetünk, melyek ezt a célt szolgálják.

A közös nemzeti értékek védelme és gyarapítása oktató-nevelő munkánk alapjait képezi, ugyanis a hagyományok ápolása, a nemzeti azonosságtudat fejlesztése, valamint a nemzetiségek és etnikumhoz tartozók azonosságtudatának erősítése, ápolása különösen fontos számunkra.

A világra, más népek és kultúrák iránti nyitottságra, megismerésre, megértésre nevelés kiemelt jelentőségű programunkban.

Arra neveljük tanulóinkat, hogy csak akkor tudnak harmóniában élni önmagukkal és a világgal, ha megismerik, megértik más népek életét, kultúráját is, és adott esetben együtt tudnak élni vele.

Nagy figyelmet fordítunk arra, hogy az emberiség előtt álló közös problémák megoldása mindannyiunk feladata; hangsúlyozzuk az egyének és a társadalom felelősségét, a különböző népeket és a földet mint természeti környezetet fenyegető veszélyek megelőzésében.

Valljuk, hogy szülők, tanárok és diákok egyaránt felelősséget viselnek a tanulók teljesítményéért, és

a sikerek, a kudarok is közösek. Iskolánk konszenzuson alapuló célokkal, az egyház és a családok

megbízása alapján működik, célunk, hogy a családok és az egyház iskolája legyen.

Tanulóinkat a demokratikus életre készítjük fel azzal, hogy olyan demokratikus magatartás alapjait rakjuk le már az iskolában, mely elsajátításával a tanulók **össze tudják egyeztetni** az egyén és a köz érdekeit.

Minden dolgozónk, pedagógusunk elkötelezett az egyéni fejlesztésen alapuló, a gyerekek egyéni képességeit figyelembe vevő inkluzív nevelés, oktatás iránt.

A megemlékezések és ünnepségek előkészítésekor a tanulók egészét és – lehetőség szerint - a családjait is bevonjuk az ünnepi készülődésbe.

A közvetlen társadalmi környezet által meghatározott funkciók:

Makro környezet elvárásai

- a kommunikációs készség fejlesztése
- magyar- nyelv és irodalom oktatása
- élő idegen nyelv oktatása
- informatikai képzés
- lokálpatriotizmus
- környezeti nevelés.

Mikrokörnyezet elvárásai

- továbbtanulásra, a pálya és szakmaválasztásra való felkészítés
- alapvető erkölcsi normák átszármasztása
- sokirányú képzés lehetőségének biztosítása
- szabadidős tevékenységek növelése.

2.1.1.2 Iskolánk célrendszere

- tanulóink olyan korszerű, használható tudást kapjanak, melynek a segítségével egész életen át képesek lesznek új ismereteket elsajátítani
- magas szintű általános képzés megvalósítása
- továbbtanulás biztosítása.

Nevelő-oktató munkánkat minden téren kiemelten hassa át:

- a bibliai értékrend közvetítése
- a kommunikációs készség következetes fejlesztése
- az önálló ismeretszerzés elsajátíttatása
- az iskolai szegregáció csökkentése
- a sokoldalú személyiségformálás
- az egészséges életmódra nevelés, környezetvédelem.

Városunk fejlesztési tervének, a szülői igényeknek figyelembevételével a következőket kezeljük kiemelten

- a magyar nyelv, a nemzeti tudat erősítése
- informatikai képzés
- az élő idegen nyelv
- hátrányos helyzetű és tehetséges tanulók gondozása
- ifjúságvédelem.

Értelmi nevelés

- teljesítményképes tudás
- önálló ismeretszerzés
- hatékony kommunikációs készség.

A mai kor emberének legfontosabb képessége az önálló ismeretszerzés képessége kell, hogy legyen. Az informatikai és kommunikációs technikában való jártasság a későbbi munkavállalás alapfeltételévé vált. A kor követelményeinek csak naprakész információk és korszerű tudás birtokában tudnak megfelelni a tanulóink. Ezek hatékony, intelligens felhasználásához megfelelő motivációra és stabil alapkészségekre van szükség. Iskolánk a szó-szoros értelmében általános iskola kíván lenni, megadva minden lehetőséget a hátrányok csökkentésére és a tehetségek kibontakoztatására is.

Intézményünk a fenntartó vallási, világnézeti elkötelezettségnek megfelelő ismereteket beépíti pedagógiai programjába a Bibliaismeret tantárgy keretében. Helyi tantervünkben a Bibliaismeret tantárgy képviseli a vallási közösség tanításának megfelelő tartalmú hitoktatást. A hitoktatók feladata a bibliaismeret tanításán és a heti áhítatok vezetésén túl az is, hogy az intézményi közösség minden tagjának, gyermekeknek, tanulóknak és dolgozóknak egyaránt,

igény szerint, lelki gondozást biztosítsanak. A hitoktatók közreműködnek az egyházi ünnepek megrendezésében és lebonyolításában is.

Intézményünkben a tanulók igényei szerint biztosítjuk más elismert egyházak részére a hitoktatást fakultatív formában. A fakultatív hitoktatás az iskolában a kötelező tanórai foglalkozások rendjéhez illeszkedően szervezhető.

2.1.1.3 Feladat- és eszközrendszer

Feladatainkat úgy kell megválogatni, hogy azok mindegyike az általunk kitűzött cél eléréséhez vigyen közelebb. Mivel gyermekeink nagy része szociálisan rászorult, hátrányos helyzetű, ez döntően meghatározza céljainkat és így feladatainkat is, melyek közül a legfontosabb:

- A tanulói sikerek elérése érdekében az alapkészségek fejlesztése, kulcskompetenciák megalapozása.
- El kell érni, hogy tudjon különbséget tenni a jó és a rossz között, s értékrendjét is ennek megfelelően alakítsa ki!
- A fogékonyság, érdeklődés és a megismerési vágy felkeltése.
- Akaraterő, fegyelmezettség, a kudarcűrő-képesség kialakítása.
- Sikerkereső, pozitív énképpel rendelkező, de önmagát reálisan megítélő tanulók nevelése.
- Önmaga és mások iránti helyes értékítélet képességének kialakítása.
- Képes legyen önmagáért és másokért is felelősséget vállalni!
- Az egyén és a közösség tiszteletére való nevelés.
- Érjük el, hogy ne csak az anyagi javakban lelje örömét!
- Kultúránk, történelmünk, a nemzetiségek neves személyiségeinek megismertetése révén ismerjék fel minden emberben az értéket!
- Érezzék át tanulóink, mit jelent magyarnak lenni!
- Alakítsuk ki tanulóinkban a környezet megóvása és gyarapítása iránti igényt!

A tanulók képesek legyenek

- az önálló ismeretszerzésre, a megszerzett ismeretek alkalmazására,
- kitartó és pontos munkára,
- problémáik végiggondolására, céljaik megfogalmazására, az általuk megérlelt döntések meghozatalára és végrehajtására,

- a kulturált és értelmes életvitel kialakítására

Sajátos pedagógiai módszereket alkalmazunk ezen kitűzött célok elérésének érdekében.

- A változások megkönnyítésének érdekében minden tanév elején és végén témahetet tervezünk, melynek központi eleme az iskolába való beilleszkedés és magatartásformák alakulásának megkönnyítése. A miniprojekt rendszeresen tartalmazza a házirend, az éni szükségletek és a közösségi élet normáinak egyeztetését. Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek védelmére és elfogadására, az osztályfőnökökkel és szaktanárokkal való megfelelő együttműködés kialakítására.
- Őrizzük hagyományainkat, így minden évben a tanulók érdeklődéséhez igazított kettő hosszabb intervallumú projektet valósítunk meg. Ezek zárásaként minden tanulónknak lehetőséget biztosítunk tehetségük megmutatására az iskola és a szülők előtt is.
- Tanóráinkon változatos tanulásszervezési módszereket alkalmazunk. Tervszerűen munkáltatjuk tanulóinkat csoportban, alkalmazzuk a kooperatív technikákat, használjuk a Komplex Instrukciós Program elemeit.

Magyar nyelv

Nyelvünk ismerete, használata műveltségünk megszerzésének alapfeltétele, kultúránk hordozója. Az anyanyelv ismeretének, használatának szintje meghatározza a tanulási képességet az ismeretek elsajátításának szintjét, az önművelésre való igényt. Az alsó tagozaton folyó alapozó munka döntő fontosságú a nyelvhasználati készségek elsajátításának szempontjából, hiszen ettől függ diákjaink sikeressége a további években:

- a beszéd, beszédértés
- a szövegértő olvasás
- a szöveg rejtett tartalmának felfedezése
- az olvasottak értékelése

Az írás, olvasás, szövegértés, helyes beszéd elsajátítására minden tantárgy tanítási folyamatában egyaránt gondot kell fordítani.

Olvasástanítási programunk megválasztásában elsődleges szempontunk az olvasás megszerettetése.

2020. január 1. napjától művészetekkel a szövegértés fejlesztéséért mestrepedagógus program megvalósítása történik a mesterprogramban részletezett ütemterv alapján.

Matematika

A matematikatanítás célja a gondolkodási műveletek, a megfigyelés, megértés, következtetés a logikai ítélőképesség, az absztrakciós képesség fejlesztése. Az alapkészségek kialakítása itt is fontos feladatunk. A számítógéppel segített matematika tanítás szerepe: szemléltetőeszközt nyújt fogalmak kialakításához. Segít a tanult ismeretek felhasználásában. Lehetővé teszi egyszerű feladatok gyakorlását.

Ezért szükséges különösen az alsó tagozaton oktatóprogramok használata. Ez a szakasz speciális funkciót tölt be, hiszen olyan alapot kell biztosítani, mely a további évekre képességek szerinti továbbhaladást és optimális befejezést kell, hogy biztosítson.

A matematika tantárgy tanítását a gyerekek motiválása és hatékony fejlesztése érdekében - első osztálytól felmenő rendszerben - LEGO eszközökkel támogatott konstruktív pedagógiai módszerekkel, a LEGO®MoreToMath eszközrendszerrel támogatjuk a 2019-2020-as tanévtől kezdődően

Informatikai képzés:

E képzés hangsúlyos területei: algoritmikus gondolkodás fejlesztése, alkalmazói rendszerek megismerése, információs kultúra megismertetése.

Napjainkban elengedhetetlen, hogy tanulóink ügyesen tájékozódjanak a világhálón, ezért feladatunk az informatikai kompetenciák, a digitális írástudás alapjainak lerakása.

Az informatika ezen kívül valamennyi tantárgy tanulását segíti. Olyan eszköztudást, olyan ismereteket és készségeket adjon, melyek lehetővé teszik, hogy más tudástartalmakhoz is könnyebben hozzájussanak tanulóink.

Fontos szerepet játszik a tanulásközpontú iskola kialakításában. A számítógép kiváló lehetőséget nyújt a differenciált fejlesztésre, nemcsak a tehetségek kibontakoztatására, hanem a gyengén teljesítők segítésére, ha van kellő számú gyakorlófeladat, megfelelő oktatóprogram és nyitott, felkészült pedagógus.

Idegen nyelvi képzés:

Feladatunk olyan tudás átadása, melyet mindennapos szituációban használni tudnak diákjaink. Olyan alapismeretek megszerzése, melyek a további fejlesztést lehetővé teszik. Ezen a területen legfontosabb a beszédkészség erősítése. Ennek tartalmilag két csoportját különböztetjük meg:

- kommunikációs szándékok
- fogalomkörök.
- A nyelvtanulás kezdetben a természetes nyelv elsajátításának folyamataira kell, hogy épüljön. Ezért fontos, hogy érdekes, vonzó, értelmes és érthető, motiváló, a kognitív gondolkodási szintnek megfelelő legyen.

Eszztétikai nevelés

Feladatunk az iskola külső, belső rendjének, tisztaságának, otthonosságának megőrzése, a szép iránti igény kialakítása, a legértékesebb művészeti alkotások megismertetése, könyvtári és rendhagyó irodalmi órák, múzeumlátogatások megszervezése.

Testi nevelés

Feladatunk biztosítani, hogy a szellemi megterhelés ellensúlyozására minden tanuló napi egy órát intenzív testmozgással töltsön.

Feladatunk továbbá a mozgás iránti szükséglet kialakítása, életformává alakítása. Ehhez szükséges a mindennapos testnevelés feltételeinek biztosítása.

Környezeti- és egészséges életmódra nevelés

Feladatunk az egészséges, kulturált étkezés igényének felébresztése, a drog- és alkoholmegelőző programok szervezése, életvezetési ismeretek oktatása.

2.1.1.4 Az iskola képzési rendje

A képzés szakaszai

A képzési szakaszok:	Óvodai nevelés (3-6 éves)
	1-4. évfolyamok (alsó tagozat)
	5-8. évfolyamok (felső tagozat)

Csoportképzésünket a hagyományoknak megfelelően alakítjuk. Az óvodában részben vegyes, részben homogén csoportokat, az iskolában heterogén osztályokat hozunk létre, figyelembe véve az indokolt szülői kéréseket.

Képzési specialitások, irányok

- Iskolánk a szó legszorosabb értelmében vett általános iskola akar lenni, alapos, szilárd alapképzést kívánunk nyújtani tanulóinknak.
- Alapképzést kiegészítő, nem kötelező tanórai foglalkozások keretén belül, szakkör formájában kiemelten kezeljük a nyelvi képzést.
- Nem osztály, illetve nem órakeretben folyó tevékenységi formák: szakkörök, diáksportköri és szakosztályi foglalkozások, művészeti iskolák által kínált csoportok
- Felzárkóztatásra minden tanulócsoport esetében biztosítunk lehetőséget, hogy enyhítsük a szociális hátrányokkal, beilleszkedési és magatartási zavarokkal, tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek helyzetét.
- Tehetséges tanulók számára rendszeresen megszervezzük hagyományos tanulmányi és sport versenyeket, felkészítjük őket városi, megyei és országos versenyekre eredményesebb szereplésük érdekében.

Az óvodából iskolába történő átmenet megkönnyítésének megoldásai

Az óvodával a kapcsolat igen jó, és évek óta folyamatos. A leendő elsősöket a nevelők már az óvodában meglátogatják, ismerkednek egymással, együtt tevékenykednek. Az osztályba sorolás a szülők és az óvónők kérésének, véleményének figyelembe vételével történik. Beiratkozás előtt tájékoztatjuk a szülőket az induló osztályok módszereiről és a tankönyvekről. Ezt követően az óvodások is ellátogatnak az iskolába, és részt vehetnek az elsősök foglalkozásain. A szülőknek nyílt nap keretében van lehetőségük a tanítók személyiségét és módszereiket megismerni.

Az alsó és felső tagozat közötti átmenetet hospitálásokkal, konzultációkkal, közösen készített felmérésekkel, ismerkedéssel segítjük.

Célja:

- átmenet elősegítése,
- kapcsolatteremtés,
- gyermekek személyiségének megismerése,

- érzelmi kötődés megalapozása.

2.1.1.5 Követelményrendszer

Az oktatási követelmények megállapítása és a követelménytámasztás az egyéni képességek objektív felmérésével és figyelembevételével történik.

A tanulókkal és a nevelőtestülettel szemben az iskola speciális területein támasztott követelményeket a SZMSZ és a Házirend tartalmazza.

Tanulók számára támasztott követelmények

- a tanulók első kötelessége a tanulás, ebben a tevékenységben törekedjen igényességre és egyre nagyobb önállóságra,
- tartsák be a Házirend előírásait,
- egymás megbecsülése, tisztelet, udvariasság,
- a továbbtanuláshoz szükséges ismeretek, képességek, megszerzése, elsajátítása.

Nevelőtestület számára támasztott követelmények

- nevelőmunkájukban a gyermekcentrikusság, tolerancia, egyéni bánásmód, türelem tükröződjék,
- az egységes követelményeket magukra nézve kötelezőnek tekintsék,
- munkájukban legyenek igényesek, pontosak, fegyelmezettek,
- tiszteljék egymás és tanítványaik munkáját,
- működjenek együtt a szülőkkel,
- folyamatosan képezzék magukat.

Pedagógiai munka színvonalának emelése:

- Továbbképzések szervezése helyben, az alkalmazott pedagógiai módszerek megismerése, megvitatása.
- Horizontális tudásmegosztás belső képzések, hospitálások, műhelyfoglalkozások segítségével.
- Részvétel más területi továbbképzéseken, új eljárások megismerése.
- Önképzés, továbbképzési terv
- Minőségfejlesztési rendszer folyamatos működtetése

2.1.1.6 Tevékenységrendszer

- Alsó tagozaton a Meixner-módszer alkalmazása a szülői igényekkel összhangban.
- A „Lépésről lépésre” program elemeinek alkalmazása: beszélgetőkör, projektmódszer, kooperatív technikák alkalmazása
- A személyre szabott fejlesztéshez tanulómegismerési technikák alkalmazása, differenciálás
- A gyerekek tanuláshoz való viszonyának javítása, a belső motiváció felkeltése érdekében elengedhetetlenek az évfolyami szinten szervezett versenyek, tudásszint mérések, iskolagyűlések, gyermeknapok, sport- családi és egyéb rendezvények.
- Szakköreink is nagyban hozzájárulnak a diákok jó eredményeihez,
- Hagyományok, ünnepeink, versenyek, rendezvények.
- Jó gyakorlatainkat rögzítjük

Az egészséges életmódra és a környezetvédelemre irányuló tevékenységek évfolyamonként:

- 1.o—3.o.: a rend és tisztaság iránti igény fejlesztése,
kulturált táplálkozási szokások erősítése,
fogápolási, szájhigiénés szokások,
vállaljon felelősi teendőket, óvja környezete tisztaságát,
mellékhelyiségek kulturált használata,
- 4.o-6.o.: az alvás- pihenés - aktivitás közötti optimális egyensúly kialakítása, tevékenyen vegyen részt növényápolásban,
növényültetésben, vegyen részt hulladékgyűjtésben,
legyen tisztában a levegő, víz és talaj szennyező anyagaival,
ezek káros hatásaival,
ráhangolás az egészséges környezetre, egészséges emberre,
egészséges táplálkozás,
tanulják meg testük működését, tudatosuljanak a testápolás szabályai,
betegség-megelőzés,
- 7.o.-8.o. : tudatosuljon az egyén és társadalom felelőssége az egészséges környezet megvalósításában,
felelősséget érezzen a Föld élőlényei és az élet tisztelete iránt,

családi életre nevelés,
alkohol és drogmegelőzés, AIDS terjedés megelőzése.

Tanórán kívüli nevelési-oktatási tevékenység.

A testileg - lelkileg egészséges személyiség kialakulásához elengedhetetlenül fontos, hogy a gyermeknek minél több szabadideje legyen. Ez az időkeret ad lehetőséget a napi kifáradás ritmusához igazodó pihenésre, regenerálódásra. A szabadidő telhet játékkal, művelődéssel, sporttal, munkával és szórakozással. Cél, hogy ne legyen csellengő, unatkozó tanuló iskolánkban. Pedagógiai szempontból fontos, hogy a szabadidő eltöltése kapcsolódjon az iskola egész nevelési folyamatához.

- A tanulók, gyermekcsoportok szociális körülményeiből, összetételéből, érdeklődéséből, igényeiből kiindulva a következő lehetőséget kínáljuk:
- **szakkörök, kiscsoportos foglalkozások**
- **sportolási és testnevelési** alkalmak: ISK, tömegsport, sportnapok, diákolimpia, túrák,
- **rendszeresen igénybe vehető kulturális lehetőségek:** színház, mozi, kiállítás látogatás, könyvtárhasználat, művészeti iskola, kirándulások, séták
- **szórakozási alkalmak:** teadélután, szülők-nevelők találkozója, testvérosztályok találkozó

2.1.2 Személyiségfejlesztés és módszerei

*„Isten minden kis tücskének
akad hely a kórusban.
Némelyik hangja mély, a
másiké magas,
Megint másik hangosan ciripel
a telefondróton
és aki csak tapsolni tud,
olyan is akad”
(Margaret
Martle)*

Intézményünk nyitott, minden tanuló értékes, a pedagógiai gyakorlatunk tervezésénél a tanulók értékeinek kibontása, megerősítése a domináns.

Az oktatási követelmények megállapítása és a követelménytámasztás az egyéni képességek objektív felmérésével és figyelembevételével történik.

Minden dolgozónk, pedagógusunk elkötelezett az egyéni fejlesztésen alapuló, a gyerekek egyéni képességeit figyelembe vevő inkluzív nevelés, oktatás iránt.

Alkalmazkodunk a tanítványaink egyéni szükségéhez, azok folyamatos megismerése, elemzése által.

Bevezetjük a teljesítményértékelés korszerű formáit, valamint a formatív, metakognitív értékelési formákat. Törekszünk a tudatos értékartikulációra, a tanulásszervezés formáival a hatékonyabb, eredményesebb és méltányosabb mindennapos gyakorlat kialakítása érdekében.

2.1.2.1 A személyiségfejlesztés meghatározása

A személyiségfejlesztés az önfejlődés elősegítése, a belső lehetőségeket kicsaló és azokat társas kapcsolatban kipróbáló öntapasztalás folyamata, melynek során arra építünk, ami a személyiségben lehetőségként adott.

Olyan élményekkel szolgáljuk e fejlesztőmunkát leginkább, amelyekben a gyermek önmagára rájöhet arra, hogy mire képes. Sőt, arra is, hogy ezt miként fogadják társai, a többiek.

2.1.2.2 A személyiségfejlesztés célja

Személyiségfejlesztő pedagógia értékközpontú, értékfejlesztő pedagógia. A nevelés célja arra a kérdésre felel, hogy milyen legyen az ember. Az iskolai munkánk lényege a tanulói személyiség megismerése, fejlesztése.

Mindezek alapján iskolánk gyermek és tanuló ideálja:

- Legyen nyitott, de ha zárkózott, akkor igyekszünk kinyitni.
- Legyen eleven, de ha csöndes, akkor igyekszünk bátorítani.

- Legyen magabiztos, de ha bizonytalan önmagában, segítünk önbizalmat ébreszteni benne.
- Legyen kedves, de ha morcos, akkor kedvességgel közeledünk hozzá.
- Legyen barátkozó természetű, de ha magányos, igyekszünk magányát oldani.
- Legyen szorgalmas, de ha lusta, igyekszünk kedvet ébreszteni benne a tanulás iránt.
- Legyen okos, de ha nem annyira az, keresünk benne más értékeket.
- Legyen tisztelettudó, szófogadó,
- Legyen ambiciózus, de ne legyen törtető.
- Legyen együttműködő, de ne legyen konformista.

Feladataink:

- Nyugodt légkörű, otthonos hangulatú iskola megteremtése
- A tanulók személyiségének tiszteletben tartása.
- Az oktatás során is állandóan vegyük figyelembe a tanulók egyéni képességeit!
- Nyújtsunk segítséget a tanulásban és a személyes problémák megoldásában!
- Tegyük lehetővé, hogy a tanulók adottságaiknak, képességeiknek megfelelően vegyenek részt az iskola életében!
- Pozitív életszemlélet hassa át az oktató-nevelő munkát!
- Hangulataink, érzéseink ne legyenek szélsőségesek!
- Igyekezzünk mindig hitelesek lenni!
- A vidámságnak éppúgy helye legyen az iskolában, mint a komoly munkának!
- Természetes, megértő emberi kapcsolatok kialakítása minden iskolahasználóval.
- Tekintélyt és tiszteletet kivívni a magas színvonalú munkavégzés és az emberi méltóság által.

Eszközeink:

A megismerés alapelvei:

- interakciós folyamat,
- beépül a mindennapi pedagógiai munkába,
- törekvés a teljes tanulói személyiség megismerésére,
- a megismerés színtere a teljes tanulói tevékenységrendszer

A megismerés szinterei

- tanórai, iskolai tanulás
- egyéb iskolai tevékenység
- otthoni tevékenység
- egyéb családon és iskolán kívüli tevékenység

Az iskolai személyiségformálás főbb funkciói:

- a családi nevelés hiányosságait pótló reszocializációs, korrekciós funkció.
- oktató ismeretátadó funkció.
- mentálhigiénés funkció a primer prevenció területén.

2.1.2.3 A személyiségfejlesztés jelenlegi szintereinek helyzete az iskolánkban

A Pedagógiai Programban használt szempontok szerint összeállítottunk egy problématerkép- az általunk kiemelt területeken-, mely a személyiségfejlesztési program induló állapotának tekinthető.

Tanítási- tanulási tevékenység problémái, hiányosságai

- önálló tanulási problémák,
- szövegértés hiánya, olvasási nehézségek,
- bizonytalan lényegkiemelés,
- rövid idejű figyelemkoncentráció,
- ismeretek rövid ideig tartó tárolása,
- kommunikációs képességbeli hiányosságok.

Egészséges életmódra, környezetvédelemre irányuló tevékenység problémái, hiányosságai:

- antiszociális tevékenységek,
- érdektelenség,
- ismerethiány,
- külső feltételek (családi kör, társas környezet) negatív megjelenései,
- alapvető étkezési, higiénés szokások hiánya.

Tanórán és tanórán kívüli nevelés-oktatás hiányosságai, problémái

- érdektelenség (érdeklődés hiánya)
- kommunikációs nehézségek,
- illemszabályok elhanyagolása, elhagyása,
- étkezési szokások hiánya,
- túlzott agresszivitás,
- önértékelési zavar,
- rossz értelemben vett „kARRIERIZMUS” (negatívumok elrejtése a kedvezőbb pozícióba kerülésért).

2.1.2.4 Az előzőekben meghatározott kiemelt területek céljaihoz kapcsolódó feladatok és tevékenységek

Releváns értékeket hordozó állampolgárok nevelése

Feladat	Tevékenység
<ul style="list-style-type: none"> – értékteremtés, a bibliai értékek közvetítése – hagyományos közösségi értékek védelme – önmérsékletre nevelés – orientációs minták kialakítása, továbbadása – nevelői attitűdök – feltétel nélküli szeretet a személyiség formálásában – általános emberi értékek továbbadása (igazság, jóság, szépség) – emberi méltóság tisztelete – a HPP-ban és helyi tantervben szereplő feladatok végrehajtása, végrehajtásának segítése, értékelése	<ul style="list-style-type: none"> – pedagógus személyes példamutatása „pedagógus ideál” – közösségi példamutatás – a kommunikációs formák és a kapcsolatteremtés módjának vizsgálata tanár-diák relációban (partnerként kezelés kérdése)

A társadalmi beilleszkedés folyamatának segítése

Feladat	Tevékenység
<ul style="list-style-type: none"> - önmérsékletre nevelés - tanulási stratégiák kidolgozása, alkalmazása: <ul style="list-style-type: none"> o önismeret, emberismeret, o önfejlesztés, önfegyelem, o kitartás, önbizalom segítség adása a pozitív jövőkép kialakításában - életviteli ismeretek, - a pozitív ösztönzés lehetőségeinek vizsgálata 	<ul style="list-style-type: none"> - program a beiskolázott gyermekekkel való optimális bánásmódra (átmenet óvodából iskolába, iskolaérettségi v. pálya- és szakmaválasztás problémái, a munka világa) - a személyiség megismerése, fejlesztése - osztályfőnöki óra - tanulmányi kirándulás - kulturális intézmények látogatása - élményszerzés

A tanulók művészetek iránti nyitottságára nevelése

Feladat	Tevékenység
<ul style="list-style-type: none"> - A művészetek iránti igény további felkeltése - ízlésformálás - a kompetencia alapú oktatás - kulturális programok szervezése 	<ul style="list-style-type: none"> - kulturális programok, mozi, színház, kiállítás szervezése - a kommunikációs formák és a kapcsolatteremtés módjainak tanítása

2.1.3 Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A nevelő-oktatómunka legfontosabb feladatai, amelyek iskolánk közösségének fejlesztése szempontjából fontos szerepet játszanak.

2.1.3.1 Fő területei

- Tanórák (szaktárgyi, osztályfőnöki)
- Tanórán kívüli foglalkozások (szakkörök, kirándulások, rendezvények, stb.)
- Diákönkormányzat munkája
- Szabadidős tevékenységek

Kívánatos, hogy az iskola minden dolgozója példaként álljon a tanulók előtt megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, társas kapcsolataival.

2.1.3.2 Célok

- A társas együttélés szabályainak megismertetése, elsajátíttatása, gyakoroltatása.
- Az magyar kulturális örökség sajátosságainak megismertetése.
- Ismeretek és tevékenységek elsajátíttatása, melyek segítenek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerésében.
- Ismerje meg a különböző szokásokat, életmódokat, kultúrákat, vallásokat!
- Környezete állapotának megőrzése, illetve jobbítása.
- Kommunikációs készségek fejlesztése (szabatos, pontos fogalmazás, nyelvi „illemtan”, stb.)
- Az egészségre káros környezeti hatások megismertetése, az elkerülés módjai.
- A kooperatív tanulás alkalmazása.

2.1.3.3 Feladatok

- Segítsük a tanulókat, az egyes csoportok kezdeményezéseit, azok megvalósítását!
- Elegendő lehetőséget biztosítsunk a közösségi cselekvések gyakorlására, a tanuló maga is kezdeményezzen ilyen tevékenységeket!
- A kommunikációs kultúra megalapozása (vitafórumok, véleménynyilvánítási lehetőségek, érvek, ellenérvek kifejtése, stb.)
- A beteg, sérült (testi, szellemi) emberek iránti segítőkészséget igyekezzünk kialakítani a tanulóknál!
- A valahová tartozás tudatának elmélyítése, az értékek megbecsülése és védelme, a nemzet, a haza és a szűkebb közösségek hagyományainak megismerése és megbecsülése fontos nevelési célunk.
  - Gyakorolják tanulóink azokat a közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, lakóhely, szülőföld megismeréséhez vezetnek.

- Legyenek nyitottak más népek, népcsoportok értékeinek megismerésére, megbecsülésére.
- Mélyüljön tanulóink nemzeti önismerete, hazaszeretete, helyes magyarságtudata!
- Fontosnak tartjuk, hogy tudjanak tanulóink városunkban, országunkban, Európában és a nagyvilágban is eligazodni.
- Legyenek tanulóink nyitottak, megértők a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt. Becsüljék meg ezeket!
- Biztassuk tanulóinkat, hogy vállaljanak részt valamilyen módon a nemzetközi kapcsolatok ápolásában.
- Környezetünk megismerésének és megóvásának igényét tudatosan alakítjuk tanulóinkban.
- Tanulóink váljanak érzékennyé környezetük állapota iránt.
- Pozitív érzelmi viszonyulás megerősítése a környezet iránt.
- A környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt a tanulóink életvitelét meghatározó fontos erkölcsi alapelv.
- A kommunikációs kultúra az anyanyelv minél teljesebb értékű ismeretét kívánja, hiszen ez az alapja az egyéni és közösségi érdek érvényesítésének, egymás megértésének, elfogadásának és megbecsülésének.
- Tanulóink harmonikus testi-lelki fejlődésének megalapozása fontos célja az iskolának.

Iskolánk minden tevékenysége tanulóink egészséges testi, lelki és szociális fejlődését szolgálja.

- Cél:
  - Egészségmegőrző és betegség-megelőző szokások kialakítása.
  - Balesetek, sérülések megelőzése, elkerülése.
  - Felkészítjük tanulóinkat az egészséget károsító dohányzás, alkohol- és kábítószer fogyasztás veszélyeinek felismerése.
  - Egymásra figyelés erősítése
  - Új tanítási módszerek megismerése,
  -

2.1.3.4 Módszerek

Beszélgetés

Szituációs játékok
Drámajátékok
Felmérések
Irodalmi művek elemzése
Közös problémamegoldás
Közösségifeladat-megoldások
Kooperatív tanulás
Kritikai gondolkodás
Projekt munka

2.1.3.5 Szervezeti hagyományok a közösségfejlesztés területén

- Diákönkormányzat: Vezető szerve a diáktanács, amelyben az osztályok 1-1 fővel képviseltetik magukat. A diákönkormányzat vezetője a nevelőtestület tagja.
- Szülői szervezet

Külső kapcsolatok:

- MESZEGYI
- MEFI
- Symphonia AMI
- Téglagyári Baptista Sportegyesület
- A jelzőrendszer tagjai
- Megyei Szakértői Bizottság
- Miskolci Tankerület
- POK
- ME Neveléstudományi Tanszék
- CKÖ
- Tehetségpontok és szervezetük
- B.A.Z.-Megyei Kormányhivatal és szakigazgatási szervei (Miskolci Járási Hivatal, Hatósági Osztály 2, Hatósági Főosztály, Foglalkoztatási Főosztály, Népegészségügyi Főosztály
-

2.1.3.6 Értékelési hagyományok

Tanév végi értékelés és jutalmazás

A kimagasló tanulmányi eredményt elért, valamint az iskola életében legaktívabban részt vevő diákok értékelése és díjazása.

Az iskolát rendszeresen támogató, segítő szülők elismerése, jutalmazása.

2.1.3.7 Rendezvények

- Tanévnyitó ünnepség
- Zenei Világnap
- Aradi vértanúk napja
- Nemzeti ünnep (okt.23.)
- Advent
- Népművészeti kiállítás és megemlékezés Kodály Zoltán születésnapjáról
- Karácsony
- Nemzeti ünnep (márc.15.)
- A Föld napja
- Húsvét
- Anyák napja
- Pünkösd
- A nemzeti összetartozás napja
- Ballagás
- Tanévzáró ünnepség
- Családi napok
- Projektzárók

Kiemelt figyelmet fordítunk az ágazati és ágazat közötti partnerekkel való együttműködés kialakítására, fejlesztésére a korai iskolaelhagyás megelőzése érdekében.

Jó gyakorlatainkat rögzítjük.

2.1.4 A pedagógusok feladatai az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Minden dolgozónk, pedagógusunk elkötelezett az egyéni fejlesztésen alapuló, a gyerekek egyéni képességeit figyelembe vevő inkluzív nevelés, oktatás iránt.

A gyermekeknél tapasztalt rendszeres indulatot úgy fogjuk fel, hogy segítségre és nem büntetésre van szükségük.

Iskolánk részt vett a „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” EFOP-3.1.5-16-2016-00001 című projektben.

Az iskola mint szervezet életében fontos folyamatokról folyamatleírásokat készítünk.

Kiemelt figyelmet fordítunk az iskola, mint szervezet életében fontos és ismétlődő folyamatok (önértékelés, tanév munkaciklusának egységei, tanévzárás, kompetenciamérés, tanítás nélküli munkanapok) azonosítására és az ehhez kapcsolódó feladatok megtervezésére, végrehajtására.

A folyamatleírásokat / feladatterveket pedagógusaink számára elérhetővé tesszük, illetve hálózati szinten is megosztjuk.

2.1.4.1 A pedagógusok feladatai

A neveléssel-oktatással lekötött munkaidőben:

- Az érvényes intézményi pedagógiai programnak, a helyi tantervnek és a munkaközösség-vezetők iránymutatásainak megfelelően, felelősséggel és önállóan, saját módszerei és a munkaközösség-vezető által ellenőrzött és az igazgató, illetve az igazgatóhelyettes által szeptember 30-ig jóváhagyott saját tanmenete szerint tanít.
- A tantervben előírt törzsanyag megtanítása kötelező. Tanári autonómia, hogy – a tantervi kereteken felül – szabadon választja meg a további tananyagot.
- Törekszik a tanulók egyenletes terhelésére.
- Legkésőbb minden hónap utolsó tanítási napjáig bevezeti az osztálynaplóba az abban a hónapban adott érdemjegyet.

- Félévenként legalább 4 érdemjegyet ad a félévi, illetve az év végi osztályzat megállapításához.
- Év végén az egész éves teljesítményt kell értékelni.
- A témazáró dolgozatokat az osztálynak, illetve a csoportnak legalább egy héttel korábban be kell jelenteni, tényét az osztálynaplóban is rögzíteni kell, és legkésőbb két héten belül kijavítva és értékelve vissza kell adni. A kijavított témazáró dolgozatokat a szaktanár összegyűjti, és tanév végéig megőrzi! Egy napon legfeljebb két témazáró dolgozat íratható.
- A szülőt az osztályzatokról ellenőrző útján értesíteni kell!
- Ha egy tanulócsoporthoz jelentős hányada a minimumszint teljesítésére sem képes, a tanárnak módot kell találnia a hiányok pótlására.
- Jelzi az osztályfőnöknek, ha valamely tanuló teljesítményében hiányosságok mutatkoznak.
- Menedzseli a tehetséges tanulókat. Ha erre valamilyen oknál fogva nem képes, ezt megbeszéli az osztályfőnökkel.
- Tanítványai versenyen való részvételét, elért eredményeit jelzi az osztályfőnöknek és az igazgatóhelyettesnek.
- Egyéb foglalkozások vállalása

Pótlékkal díjazott feladatok ellátása (egyedi megbízás esetén):

osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, feladatok

Kötött munkaidejében a neveléssel-oktatással lekötött munkaidőn felül:

- Helyettesítések valamint az iskola működési rendjében felmerülő feladatok ellátása: pl. ügyeletek, osztályozó és javító vizsga, versenyfelügyelet stb.
- Adminisztratív teendők ellátása:
  - minden foglalkozásról napló vezetése
  - osztályozás
  - összeolvasás
  - az iskolavezetés vagy a munkaközösség-vezető kérésére szociometriai, minőségfejlesztéssel kapcsolatos, pedagógiai, szaktárgyi felmérések íratása és összegezése
  - statisztikák készítése

- A pedagógiai programban, az éves munkatervben előírt iskolai rendezvényeken és ünnepségeken való részvétel.
- Továbbképzéseken való részvétel
- Pályázatírásban való részvétel
- Az éves munkatervben meghatározott szülői értekezleteken, fogadóórákon való megjelenés
- a szülőkkel való partneri kapcsolat kialakítása. A vezetőség kezdeményezésére, illetve az osztályfőnökök felkérésére szükség esetén egy vagy két rendkívüli osztályértekezleten való részvétel.
- Nevelőtestületi és munkaközösségi értekezleteken, megbeszéléseken való részvétel.
- Tantermekben, szertárban, könyvtárban, tornateremben a rend biztosítása, a leltározásban való részvétel.
  - A tanuló- és gyermekbalesetek megelőzésével kapcsolatos tevékenység.

Az intézmény igazgatója által elrendelt mindazon feladatok, amelyek az oktatással-neveléssel összefüggenek és pedagógus szakértelmet igénylő tevékenységnek minősülnek.

- Órarendkészítés
- Iskolai rendezvény, színi előadás szervezése, rendezése
- Az iskolában szervezett tanulmányi, kulturális és sportversenyek lebonyolítása
- A tanulók kísérete verseny, tanulmányi kirándulás stb. esetén
- Tanulmányi kirándulás szervezése, lebonyolítása
- A Miskolci Egyetem tanár szakos hallgatóinak fogadása, foglalkoztatása

2.1.4.2 Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az osztály tanulmányi, magatartási és munkafegyelmi helyzetének nyomon követése.

Közvetlen nevelőmunka

- Különböző értékrendek megismertetése; a kultúrahasználat megtanítása; a konfliktusmegoldást kialakító pedagógiai tevékenység; mentálhigiénés szemlélet

- alkalmazása a nevelőmunkában; törődés a gyermekek aktuális problémáival; az osztály konfliktusainak megoldása; gyermekvédelmi munka.
- Moduláris és kereszttantervi témák feldolgozása, így az állampolgári nevelés, az erkölcsi nevelés, az egészségre nevelés, a tanulásmódszertan, a nemzeti hagyományok és az európai értékek közvetítése, pályaorientáció és életpálya-építés.
  - Ismeretek szintetizálása, a mindennapi életben történő alkalmazásuk; az aktuális események feldolgozása.
  - A tervezett témákról beszélgetést folytat, illetve vitát vezet az osztályfőnöki órákon.
  - Az első osztályfőnöki órán vázolja a tanulóknak az intézmény éves munkatervét, majd a továbbiakban rendszeresen tájékoztatja az osztályt az iskolavezetés, illetve a nevelőtestület őket érintő határozatairól.
  - Év elején az első osztályfőnöki órán megismerteti a tanulókkal a házirendet. Folyamatosan ügyel a házirendben foglaltak betartására, különösen a késésekre és a hiányzásokra.

Ügyviteli (adminisztrációs) feladatok

- A haladási naplót vezeti.
- A naplóban a haladási és anyakönyvi részt folyamatosan ellenőrzi.
- A hiányzásokat havonként, félév végén, illetve év végén összesíti.
- Az igazolásokat bejegyzi.
- Az igazolatlan órákat nyilvántartja, a jogszabályban előírt intézkedéseket megteszi.
- A tanulók magatartását és szorgalmát havonta értékeli, félévkor és év végén a magatartás- és szorgalomjegyeket előkészíti az osztályozó értekezletre.
- Megírja a félévi értesítőt és a bizonyítványt, a törzslapot vezeti.
- Elkészíti az előírt statisztikai kimutatásokat.
- Figyelemmel kíséri a tanulók ellenőrzőjét (havi rendszerességgel).
- A félévi értesítőket, év végi bizonyítványokat kitölti, kiadja.
- A javító vizsgákkal, az osztályozó vizsgákkal kapcsolatos adminisztrációt elvégzi.
- Legkésőbb félév, illetve év vége előtt 30 nappal az ellenőrző útján értesíti az elégtelen osztályzatra álló tanulók szüleit, konzultál az érintett szaktanárokkal.

- Folyamatosan figyeli az osztályterem berendezésének állagát, azonnal jelzi az iskolavezetésnek a hiányosságokat, rongálásokat, illetve intézkedik azok megjavításáról, megjavíttatásáról.

Szervezés, koordinációs feladatok végrehajtása:

- Kapcsolattartás
  - az osztályban tanító kollégákkal,
  - a szülőkkel,
  - az iskolaorvossal, védőnővel
  - DÖK- felelőssel.
- Egy évben legalább két szülői értekezletet tart.
- Szükség esetén családlátogatást végez.
- Szabadidős tevékenységek, programok szervezése.
- Az osztályában futó projektek koordinálása.

2.1.5 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A kiemelt figyelmet igénylő tanuló:

1. különleges bánásmódot igénylő tanuló:
  - sajátos nevelési igényű tanuló,
  - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
  - kiemelten tehetséges tanuló,
  - tartósan gyógykezelt tanuló,
2. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

2.1.5.1 A különleges bánásmódot igénylő illetve tartós gyógykezelés alatt álló tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

2.1.5.1.1 A sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatása-nevelése

Célunk:

- sajátos nevelési igényű tanulók folyamatos fejlesztése, felzárkóztatása

- az oktatás a számukra megfelelő területen valósuljon meg
- rehabilitációs célú terápiák programjai az intézmény pedagógiai programjának elemeivé váljanak.

Nem cél a fejlődési ütem mechanikus felgyorsítása, vagy az erőltetett rátanítás, hanem a fejlesztendő korosztály érési folyamatához igazított, életkori sajátosságaihoz illeszkedő eljárásokkal történő támasznyújtás, amely az éppen fejlődő pszichikus funkciók kibontakozásához és begyakorlásához biztosít megfelelő környezetet.

Fejlesztő foglalkozáson nem tananyagot tanítunk, hanem olyan alapkészségeket fejlesztünk, melyek a gyermek iskolai tevékenységét javítja.

Fejlesztő programok összeállításának elvei:

- a NAT sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma
- a fejlesztések során több funkcióra kell hatni, így korrigálni a hibás működéseket
- a tanórai keretben folyó integrált oktatás során differenciált feladatadás, számonkérés, értékelés, különös figyelmet fordítva a negatív diszkrimináció elkerülésére
- egyénre szabottság
- folyamatos konzultáció a szakemberrel és a szülővel
- siker, motiváltság biztosítása.

2.1.5.2 A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Cél:

- Egyéni fejlesztés és bánásmód kialakítása, fejlesztése
- A tanulók sikerélményéhez juttatása
- Pozitív magatartásformák kialakítása, gyakoroltatása
- Konfliktushelyzetek kezelése, megoldása
- Tanulóink ismerjék meg a pozitív emberi viselkedés alapvető szabályait
- Az okok megismerése (magatartási, beilleszkedési problémák)

- Szociális és kommunikatív képesség kialakítása, közösségi és egyéni értékrend felismertetése, kialakítása, gyakoroltatása
- A tolerancia képességének kimunkálása
- Sikerélmény nyújtása, megismertetése
- Reális önértékelés kialakítása
- Konfliktushelyzetek megoldása
- Szociális és kommunikatív képesség kialakítása, közösségi és egyéni értékrend felismertetése, kialakítása, gyakoroltatása
- A tolerancia képességének kimunkálása
- Reális önértékelés kialakítása

Feladatok:

- Személyre szóló problémafeltárás, személyre szóló fejlesztő pedagógiai program elkészítése, megvalósítása
- Differenciált foglalkozás
- Önismereti képesség fejlesztése
- A tanuló hibáit és értékeit tudatosítani
- A feltárt hiányosságok tudatos javítása a tanuló aktív közreműködésével
- A közösségi nevelés hatásainak aktív kihasználása az egyének érdekében
- Személyre szóló motiválás
- Fokozott együttműködés a nevelési tanácsadóval, a családdal és az érintett pedagógusokkal

Magatartászavarok enyhítése:

- egyéni elbeszélgetések
- az ok-okozat kezelése
- a tanulás megtanítása
- Nevelési Tanácsadó segítségének igénybevétele
- gyakori konzultáció a szülőkkel

Eszközök, módszerek:

- Csoportos és egyéni beszélgetések
- Szociometriai felmérés
- Családi beszélgetések

- Konfliktuskezelő szerepjátékok
- Iskolán kívüli közös programok

2.1.5.3 A kiemelten tehetséges tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Minden ember tehetséges valamilyen területen. A pedagógusoknak, mint szakembereknek, és a gyerekekkel foglalkozó többi felnőttnek is, az egyik legfontosabb feladata, hogy minél előbb felismerje a gyerekekben rejlő tehetséget, s biztosítsa fejlesztésének lehetőségeit, segítse, kísérelje figyelemmel a tanuló fejlődését, pályaválasztását.

Azt szeretnénk, ha minél több gyerek jutna sikerélményhez, mely segíti pozitív személyiségfejlődését is. Az egészséges személyiségfejlődéséhez szükséges az egyének képességeinek fejlesztése, az úgynevezett önmegvalósítása.

Célok:

- A tehetség felismerése.
- Megkeresni minden tanulóban azt a területet, ami érdeklődésének középpontjában áll.
- Az érdeklődésnek megfelelő területen képességeinek kihasználásával a lehető legmagasabb szintre juttatni.
- A folyamatos önművelés igényének kialakítása.
- A helyi tanterv lehetőségeinek kihasználása a tehetség fejlesztésének érdekében.

Feladatok:

- A nevelők továbbképzése (tehetségfelismerés, tehetséges tanulókkal való foglalkozási technikák).
- Fokozott differenciálás.
- Szakköri foglalkozások megszervezése a tehetségfejlesztés érdekében.
- Lehetőség megteremtése versenyeztetésre, felkészítés versenyekre.
- A tehetségből adódó előnyök kihasználása a pályaaorientáció alkalmával.
- Lehetőség megteremtése az önművelésre (könyvtárhasználat, Internet, stb.).
- A tudás presztízsének elismertetése.
- Eszközök biztosítása a kézműves és manuális tevékenységekhez.

- Az iskolán kívüli tehetséggondozás lehetőségeinek felkutatása, kapcsolatok teremtése.

Eszközök, módszerek:

- Tudásszintnek megfelelő feladatok összeállítása.
- Önálló feladatok szorgalmazása: gyűjtőmunka, kiselőadás, kiállítás-rendezés.
- Kulturális rendezvények látogatása.
- Középiskolára előkészítő speciális foglalkozások.

2.1.5.4 Tehetségfejlesztő program

Folyamatos tájékozódás

A nevelőtestület nyitott a tehetséggondozó munkára (a tehetség fogalmának értelmezése, a tehetséges gyerek legjellemzőbb személyiségjegyeinek megismerése, szakirodalom olvasása a témához, tapasztalatcsere)

Határidő: nevelési értekezletek, munkaközösségi megbeszélések

Felelős: munkaközösség-vezetők, igazgatóhelyettesek

Felismerés

- Ideje: 1. osztályban február elejéig a családi háttér megismerése.
- 2-8. osztályokban október 1-jéig, az előző évi megállapításokat áttekinteni.
- Módszerei:
  - 1. osztályban:
    - előzetes vélemény kérése az óvónőktől
    - megfigyelés tanórán és tanórán kívül
    - beszélgetés a szülőkkel
    - felmérések, versenyek eredményeinek vezetése
  - 2-8. osztályban:
    - beszélgetés az osztályban tanító nevelőkkel, szülőkkel, délutáni, tanórán kívüli foglalkozások vezetővel, osztálytársakkal, véleménykérés
    - megfigyelés: tanórai, közösségi (szabadidős tevékenységben, szünetekben) megnyilvánulások
    - felmérések, versenyek, vetélkedők eredményeinek feljegyzése folyamatosan osztályonként és szakterületenként.
  - Határidő: folyamatos

- Felelősök: osztályfőnökök, szaktanárok
- Ellenőrzés: félévi és év végi értekezleteken

Leggyakoribb módszerek, lehetőségek:

Tanórán:

- számítástechnikai eszközök használata

Kompetencialapú oktatás, nem szakrendszerű oktatás, és projekt módszer lehetőségeinek kiaknázása

- differenciált óravezetés
- óraszámok arányos elosztása felzárkóztatás és tehetséggondozás területein
- egyéni bánásmód alkalmazása
- átjárhatóság biztosítása

Tanórán kívül:

- Fejlesztő foglalkozások, szakkörök
- Pályázati programok
- A tanuló ismerje meg a foglalkozás irányultságát, várható nehézségi fokát.
- Tájékoztadjon a foglalkozásvezető a jelentkezők tudásszintjéről.

A tehetséggondozó foglalkozásokra azok a gyerekek járnak, akik az adott területen érdeklődők, motiváltak, kreatívak, általános értelmességgel és specifikus mentális képességgel rendelkeznek.

A foglalkozásokon nem az órai anyag elmélyítése, nem felzárkóztatás folyik, hanem minél több egyéni fejlesztés, képességfejlesztés, gondolkodásra, ismeretszerzésre, kreativitásra ösztönzés, egészséges versenyszellem kialakítása, versenyekre való felkészülés.

Iskolán kívül:

- városi tevékenységekbe való bekapcsolódás
- könyvtári tagság, gyakori könyvtárlátogatás
- múzeumok, kiállítások, tárlatok megtekintése
- versenyeken, vetélkedőkön való részvétel
- könyvvajánlás

- pályázatok készítése

Felelősök: osztályfőnökök, szaktanárok

Teljesítmények, eredmények mérése - fejlődésmérés

- házi versenyek osztályban, évfolyamokon, iskolában
- városi versenyek
- megyei versenyek
- önálló alkotások, gyűjtések létrehozása
- pályázatokon elért helyezések.

Elismerések, díjazások

- Házi rend jutalmazási formái szerint dicséret fokozatai
- könyv
- emléklap
- kiállításokon való részvétel lehetőségének biztosítása

Határidő: folyamatos

Felelős: osztályfőnökök, szaktanárok, igazgató

Intézményünk regisztrált tehetségpont.

2.1.5.5 A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A hátrányos helyzetű, hátrányos helyzetű gyerekek nevelése kiemelt feladatunk. Pedagógiai eszközökkel ezt megoldani teljességgel nem lehet, mégis nevelő munkánk hatékonyságának fokozásával, a szemlélet és a hatástényezők helyes koordinálásával sokat tehetünk. Legfontosabb célunknak, egészséges személyiségek kialakítását kell tartanunk.

*„Azokért élünk, akiket szeretünk,
azokért, akik igaznak tartanak,
a jövőnek élünk: a szépért s
jóért amit tehetünk.”*

Feladatok

- A hátrányos helyzetű tanulók felmérése, munkaterv elkészítése,
- Nyilvántartás elkészítése és vezetése.
- A kedvezményes étkeztetés elbírálása.
- A hátrányos helyzetű tanulók sorsának figyelemmel kísérése, elbeszélgetés a gyerekekkel, a problémák feltárása.
- Segítségnyújtás, szükség esetén családlátogatás.
- Felhívjuk a figyelmet az igényelhető gyermekvédelmi támogatásra.
- A jelzőrendszer működtetése
- Igazolatlan mulasztás gyanúja esetén a szülő felkeresése (osztályfőnök, hivatalos intézkedések.
- Külső szervekkel való kapcsolattartás:
  - MESZEGYI
  - Gyámhatóság
  - Szociális osztály
  - Nevelési tanácsadó, szakértői bizottság
  - MEFI
  - Iskolarendőr
  - CKÖ
- Külső szervek kérésére pedagógiai vélemény, környezettanulmány készítése.
- Lehetőségek keresése a hátrányos helyzet megszüntetésére.
- A hátrányos helyzet kompenzálását segítő tevékenységformák kialakítása.
- Az eredmények és kudarcok folyamatos figyelése, korrekció

A tanulási kudarcok kezelése

Intézményünk cél- és feladatrendszerét meghatározza az, hogy minden gyermeknek meg kell adni a lehetőséget, hogy elérje teljesítőképességének maximumát, s a modern világ számára oly fontos tulajdonságokkal rendelkezve egészséges és képzett felnőtté válhasson, aki hisz és bízik önmagában, energikus, felelősséget érez környezete és embertársai iránt. Gyakran tapasztalhatjuk azt, hogy a tanulási kudarcoknak alapvetően nem képességbeli okai vannak, hanem a rossz tanulási módszerek vezetnek kudarchoz. A

tanulás tanítható, a tanulási technikák elsajátítása sokszorosan megtérülő befektetés. A tanítási órákon és az e célra szervezett foglalkozásokon adott segítséggel látványosan növelhető lenne a tanulmányi teljesítmény. A tanulási stratégiák, fejlesztő foglalkozások az egyéni motivációkban is sokat segíthetnek.

Ahhoz, hogy ez megvalósulhasson, a következő feladatokat kell elvégeznünk:

- A tanuláshoz való viszony áthangolása
- Tanulási szokások formálása, hatékony tanulási módszerek fejlesztése
- A tanuláshoz szükséges alapképességek fejlesztése
- Személyiségfejlesztés

Mivel iskolánkban sok a hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű tanuló, akik nagy része tanulási nehézségekkel küzd, igyekszünk a tanulóknak egész napos pedagógiai segítséget nyújtani. A tanulók nem egyedül, hanem a tárgyat tanító tanár segítségével oldják meg feladataikat, hozzák be lemaradásaikat.

A taneszközök és segédeszközök (szótárak, lexikonok, stb.) az osztályteremben vannak elhelyezve, melyekhez minden gyermek szabadon hozzáférhet. A feladatok nagy részét fénymásolatokban kapják, így csak néhány füzetet, íróeszközt kell a szülőknek kötelezően megvásárolniuk. Minimális saját felszerelésre van szükségük. Ezeknek a tanulóknak a napi háromszori étkezésük is az iskolában történik. Így a családi mikrokörnyezetből adódó hátrányokat vagy a munkanélküliség miatti hátrányos helyzetet megpróbáljuk ellensúlyozni.

Problémásabb esetekben a nevelési tanácsadó szakvéleményét is kikérjük.

A hátrányok leküzdésére szolgáló tevékenységi formák, lehetőségek:

- Egyéni foglalkozás
- Tehetséggondozás.
- Középiskolára előkészítő foglalkozások.
- Pályázatok.
- Szociális segélyek lehetőségének felkutatása.
- Tankönyv- és a tanulást segítő egyéb eszközök (szótárak, atlaszok, stb.) kölcsönzése az iskolai könyvtárból.
- Lehetőség szerint kedvezményes iskolai kirándulások, táborozások, erdei iskola
- Drog- és bűnmegelőzési programok

- Mentálhigiéniai programok.
- Felvilágosító előadások szülőknek (jogi, szociális, egészségügyi, stb.).

2.1.5.6 Tartós gyógykezelés alatt állók

A tartós gyógykezelés miatt vendégtanulói jogviszonnyal rendelkező tanuló nevelése, oktatása, illetve a tartós gyógykezelés miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanuló felkészítését az egészségügyi intézményben vagy a rehabilitációs intézményben, otthoni ellátás keretében vagy tantermen kívüli, digitális munkarendben szervezzük meg. A fentiekén túl az iskola a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosítunk, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányítjuk a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

2.1.6 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A tanulók, diákkörök a tanulók érdekeinek képviselőire a demokráciára, közéleti felelősségre nevelés érdekében diákönkormányzatot hozhatnak létre a házirendben meghatározottak szerint. A diákönkormányzat munkáját e feladatra kijelölt pedagógus segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára az intézményvezető bíz meg ötéves időtartamra.

A diákönkormányzat, a tanulóifjúság és a nevelőtestület közös feladata az intézmény hagyományainak ápolása, új hagyományok teremtése, a házirendben foglaltak betartása, betartatása.

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.
- a munkaterv elkészítéséhez a tanulókat érintő programokat illetően
- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,

- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben.

Az iskola SZMSZ-e meghatározza a diákönkormányzat, a diákképviselők, valamint az iskolai vezetők közötti kapcsolattartás formáját és rendjét, a diákönkormányzat működéséhez szükséges feltételeket (helyiségek, berendezések használata, költségvetési támogatás biztosítása).

A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt

- saját működéséről,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
- az iskolai diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről.

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

A diákönkormányzat feladatainak ellátásához térítésmentesen használhatja az iskola helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem akadályozza az iskola működését.

A diákközgyűlés összehívását az iskolai diákönkormányzat vezetője kezdeményezi, a tanév helyi rendjében meghatározottak szerint.

A diákközgyűlés napirendi pontjait a közgyűlés megrendezése előtt tizenöt nappal nyilvánosságra kell hozni.

2.1.7 A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Iskolánk részt vett a „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” EFOP-3.1.5-16-2016-00001 című projektben.

Kiemelt figyelmet fordítunk a feladatellátási helyünk partnerkapcsolati hálójának fejlesztésére

FEH-ünk rendszeresen szervez közösségi napot, melynek kiemelt fókuszja az ágazati és ágazatközi partnerség építése, erősítése a korai iskolaelhagyás érdekében. Ennek

megtervezéséért és megvalósításáért az ILMT alapú partnerkapcsolati fejlesztés koordinátora felel.

FEH-ünk ágazati és ágazatközi partnereivel programszerű együttműködésekkel rendelkezik.

Jó gyakorlataink:

1. Játsszunk iskolásat!
2. Tagozatváltó tábor
3. Pályaorientációs nap (előadás)

A szülők és a pedagógusok kapcsolattartásának formái.

1. Családlátogatás

Feladata a gyermekek családi hátterének, életkörülményeinek megismerése, személyes kapcsolat kialakítása, tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében. Főként az osztályfőnökök feladata. Ideje folyamatos, probléma esetén több alkalommal.

2. Szülői értekezlet

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés és a szülők tájékoztatása az intézmény céljairól, feladatairól, az iskolai helyi tanterv követelményéről,
- az értékelő munkáról, saját gyermekének előmeneteléről, magatartásáról,
- a közösség, osztály munkájáról, neveltségi szintjéről,
- a közösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a házirendről,
- az országos és helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásáról,
- a szülők kérdéseinek, véleményeinek, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az intézmény vezetése felé.

Évente rendszeresen ősszel és tavasszal kerül sor a szülői értekezletekre. A rendszeres szülői értekezletek mellett a pályaválasztó 8. évfolyam szülői részére külön tájékoztatást tart az iskola.

A szülői értekezletek pontos időpontját az éves munkaterv tartalmazza.

3. Fogadóóra

Előzetes egyeztetés után a szülőknek lehetőségük van négyszemközt beszélni a gyermeküket tanító pedagógusokkal gyermekük tanulmányi eredményeiről, iskolai tevékenységéről.

A szülő az intézmény közéletében

A szülők a szülői közösség szervezetén keresztül gyakorolhatják jogaikat és kötelességeiket. A szülők egy része szívesen vesz részt iskolai rendezvényeken, szívesen segít azok szervezésében, lebonyolításában.

A szülő kérheti osztályfőnök, a szaktanár segítségét gyermekével kapcsolatos iskolai ügyekben.

A szülő, mint a tanulási - nevelési folyamat segítője az alábbi területeken tevékenykedhet:

- részt vehet rendezvényeinken, azok előkészítésében, lebonyolításában
- iskola esztközparkjának gazdagításában,
- az intézmény és környékének esztétikusabbá tételében,
- oktatási-nevelési feltételek javításában

A szülő, mint a tanulási-nevelési folyamat szereplője

Minden olyan szülői kezdeményezés iránt nyitottak vagyunk, mely az intézményünkben folyó feladatok sikerességét támogatja, erősíti, színesíti.

Színtere lehet:

- osztályfőnöki óra
- szülői értekezlet
- szabadidős tevékenység
- kulturális rendezvények
- sportrendezvények

2.1.8 A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A javító- és osztályozó vizsgákkal kapcsolatosan a Köznevelési törvény és a 20/2012-es EMMI rendelet szerint kell eljárni.

A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A tanulmányok alatti vizsga célja szerint lehet:

- osztályozó vizsga,
- különbözeti vizsga,
- javítóvizsga.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
  - engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
  - az előírásokban meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik.
- A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Különbözeti vizsgát kell tennie a tanulónak, amennyiben

- magasabb évfolyamon kívánja megkezdeni a tanulmányait, de az alacsonyabb évfolyam követelményeinek teljesítését, azoknak való megfelelését iskolai végzettség nem igazolja.

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a tanév végén – **legfeljebb három tantárgyból** – elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, **az augusztus 15-étől augusztus 31-éig** terjedő időszakban tehet.

A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételtető.

A tanulmányok alatti vizsga esetén az igazgató engedélyezheti, hogy a vizsgázó az előre meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.

A szóbeli felvételi vizsga követelményei

Az iskola nem szervez ilyen vizsgát.

Az Iskola a fenti szabályokat az alábbiakkal egészíti ki:

Tanulmányok alatti vizsga követelményeit, részeit (írásbeli, szóbeli) és az értékelés rendjét a nevelőtestület a helyi tanterv alapján határozza meg, és az iskola honlapján hozza nyilvánosságra.

Ennek alapján az alábbi rend lép életbe:

Tantárgy	Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati
Magyar irodalom	X	X	
Magyar nyelvtan	X	X	
Matematika	X	X	
Angol nyelv	X	X	
Történelem	X	X	
Bibliaismeret		X	
Hon-és népismeret	X	X	
Környezetismeret	X	X	
Természetismeret	X	X	
Földrajz	X	X	
Biológia	X	X	
Informatika		X	
Fizika	X	X	
Kémia	X	X	
Ének-zene		X	
Életvitel és gyakorlat		X	
Testnevelés és sport			X
Vizuális kultúra	X	X	

A vizsgához szükséges és előírt eszközök jegyzéke:

Matematika, fizika, kémia - számológép, vonalzó, körző

Természetismeret, földrajz - térkép (földrajzi és történelmi atlasz)

Magyar - irodalmi szöveggyűjtemény

Angol szótár

2.1.9 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Iskolánkban az elsősegély-nyújtási alapismereteket negyedik évfolyamon a környezetismeret, hatodik évfolyamon a természetismeret, nyolcadik évfolyamon pedig a biológia tantárgy keretében oktatjuk.

Ilyenkor átadandó elsősegély nyújtási alapismeretek tartalma:

A helyszín biztonságosságának felmérése

Tájékozódó állapotfelmérést

A figyelemfelhívó panaszok/tünetek felismerése

Segítség hívás

A beteget állapotának megfelelő testhelyzetbe hozása

Halaszthatatlan beavatkozások elvégzése

Eszméletlen betegnél eszközzel és eszköz nélkül légút biztosítása

Az elsődleges beavatkozások megkezdése/elvégzése:

- zavart tudatú betegnél,
- fájdalomról panaszkodó betegnél,
- nehézlégzéssel küszködő beteg esetén,
- görcsroham alatt és után,
- beszédzavar, végtaggyengeség esetén,
- sokkos állapotú betegnél,
- mérgezés gyanúja esetén,
- elektromos balesetet szenvedett betegnél.

Vérzéscsillapítási eljárás alkalmazása

Hőhatás okozta sérülést ellátása

Elsődleges sebellátást elvégzése

Kötözések alkalmazása

Rándulások, ficamok, törések rögzítése

Tömeges baleset felszámolásában való segédkezés

Katasztrófa-egészségügyi ellátásban közreműködés

Beteg mozgatása, műfogások alkalmazása

A beteg szállításra történő előkészítésében segédkezés

Az átadáshoz, elsajátításhoz javasolt oktatási módszerek, tanulói tevékenységformák

Demonstráció

Szerepjáték, csoportos helyzetgyakorlat

Információk, ismeretek rendszerezése

Gyakorlati feladat bemutatása

Egyéni/kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással

Önértékelés

5. Természettudomány ** és földrajz								
környezetismeret			1	1				
természettudomány					2	2	4	5
földrajz							2	1
6. Idegen nyelv								
angol				2	3	3	3	3
7. Művészetek								
ének-zene	2	2	2	2	1	1	1	1
vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
dráma és színház*								1
mozgóképkultúra és médiaismeret								1
8. Technológia								
technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
9. Testnevelés és egészségfejlesztés								
testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
közösségi nevelés (osztályfőnöki)					1	1	1	1
tanulásmódszertan					1	1	1	1
Maximális óraszám***	24	24	24	25	28	28	30	30

2.2.2 Alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

2.2.2.1 A tankönyv választás szempontjai

- az Oktatási Hivatal által kiadott kerettanterv 2020 követelményeinek, iskolánk HPP-jának, tanulóink képességeinek megfelelően,
- sokféle tevékenység elvégzésére adjon lehetőséget,
- önálló ismeretszerzésre ösztönözzön,
- korszerű legyen, feladatai a logikus gondolkodást, gyakorlatiasságot megköveteljék,
- a folyamatosság biztosítható legyen, egy-egy kiadó egy-egy tankönyvcsaládja használatával.
- a tartós tankönyvek a kiválasztáskor előnyt élveznek, mert így gazdaságosabban megoldható az ingyenes tankönyvbiztosítás.

2.2.2.2 Tanulmányi segédleteink és taneszközeink kiválasztásának elvei

A kerettanterv bevezetéséhez a tantárgyak nagy részénél használhatók a meglévő taneszközök. A helyi tantervek egy-egy témaköre azonban tartalmaz olyan művelődési tartalmakat is, amelyekhez szükséges beszerezni a témákhoz kötődő új tankönyveket, digitális tananyagokat, falitáblákat és térképeket. Szükséges a számítástechnikai oktatáshoz szoftverek beszerzése. A természettudományos tárgyak esetében makettek, a művészetek tanításához új hanganyagok megvásárlása szükséges.

A törvényi előírásoknak megfelelően biztosítjuk tanulóink számára a tankönyvek ingyenes igénybevételét. Ennek formája egyrészt iskolai könyvtárból, másrészt új tankönyvek beszerzésével történik.

2.2.3 Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

Az iskolánkban dolgozó tanárok mindennapi tevékenységük során a következő nevelési és pedagógiai alapelveket érvényesítik:

- a tanulók személyiségének tiszteletben tartása
- az egyéni képességek figyelembe vétele
- a jóindulat, jóhiszeműség, segítő szándék, mint alapvető kiindulási elv és pedagógusi hozzáállás
- a követelmények egyértelmű megfogalmazása és tudatosítása az érintettekkel
- tiszteleten és megbecsülésen alapuló emberi kapcsolatrendszer
- a személyiség fejlődését, a munkavégzés hatékonyságát segítő légkör

Ezek érdekében elengedhetetlenül fontosak a következők:

- a személyiség széleskörű fejlesztése
- az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítása
- a felelősségvállalás másokért és önmagunkért, az önkéntesség lényege
- a szorgalom, a tudás és a munka megbecsülése
- korszerű, hasznosítható, továbbépíthető ismeretek átadása
- nemzeti kultúránk, történelmünk eseményeink, személyiségeink és hagyományaink megismertetése
- a hátrányos helyzetű, illetve sajátos nevelési igényű tanulók feltérképezése és jogainak érvényesítése
- az élet tisztelete, védelme, a természet megóvása, az állat és növényvilág védelme, szeretete, fogékonyság az élő és élettelen természet szépségei iránt
- az önismeret fejlesztése, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye
- kulturált magatartási és együttélési szabályok megismertetése, betartatása, érzékenység a közösség felé
- az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete, betartás
- a sikeres munkaerő-piaci alkalmazkodáshoz szükséges, az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése
- a tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak – lehetőség szerinti – egyénre szabott fejlesztése
- a kompetencia alapú oktatás segítése, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása

- a tanulás tanítása, mint alapvető feladat, mely elveket később bármikor tud alkalmazni a tanuló, bármely területen
- a digitális írástudás elterjesztése

2.2.4 A mindennapos testnevelés megvalósításának módja

Az iskola az Nkt.27§ (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi.

Az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban azokban az osztályokban, amelyekben közismereti oktatás is folyik, azokon a tanítási napokon, amelyeken közismereti vagy szakmai elméleti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelés óra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra váltható ki

- a sportról szóló törvény szerinti igazolt sportolói jogviszonyban álló versenyző tanuló kérelme alapján – versenyengedély birtokában – a sportszervezet keretei között szervezett edzéstáborok igazolásával, amennyiben a testnevelésórát közismereti tanóra nem előzi meg vagy nem követi.

Átvett intézmény: A TÁMOP 3.1.4-12/2-2012-0164 számú projekt keretében egészségfejlesztő – szemléletformáló – a tanulók egészségének védelme érdekében a mindennapos testnevelés részét képező mozgásprogramokat vezettünk be a tanulók számára. Ennek keretében tanulóink aerobic, zumba, korcsolya, úszás és kondicionáló edzésen vehetnek részt. Az iskola biztosítja, hogy a fenti mozgásprogramokhoz tanulóink hozzáférhetnek tanulói jogviszonyuk fennállása alatt.

2.2.5 A kerettanterv által meghatározott óraszám feletti tanórai foglalkozások, a nem kötelező tanórai foglalkozások tananyaga, óraszámai

A tantárgyi követelményeken túl, képzésünkben nem szerepelnek plusz tantárgyak. Az erre használható óraszámot beépítettük a kötelező tantárgyak óraszámába az óratervi hálóban megjelölt módon. Ennek oka az iskola profiljában rejlik. Gyermekeink többsége tanulási nehézségekkel küzd, ezért a kötelező tananyag elsajátítása náluk több időt vesz igénybe.

Az egyes osztályok óratervei tartalmazzák a szabadon tervezhető órakeret felosztását és a választható időkeret tantárgyankénti órakeretét, felhasználását.

A nem kötelező tanórai foglalkozások

A nem kötelező tanórai foglalkozáson a tanuló csak saját kérése alapján köteles részt venni.

Kiskorú tanuló esetében a szülő írásbeli nyilatkozata is szükséges.

A nem kötelező tanórai foglalkozások célja:

- felzárkóztatás
- fejlesztés
- tehetséggondozás
- egyéni képességek kibontakoztatása
- továbbtanulási esély növelése
- önképzés

Egyéb foglalkozások szervezésének elvei:

- Szakkörök, diákkörök: írásban bejelentett tanulói igény esetén
- BTM-es fejlesztő foglalkozások: szakvéleményben rögzítetteknek megfelelően.
- SNI-s fejlesztő foglalkozások (habilitáció, rehabilitáció): szakvéleményben rögzítetteknek megfelelően, gyógypedagógus által tartva.
- Differenciált képességfejlesztés – tehetséggondozás, előzetes mérések, ill. iskolavezetési döntés alapján.

Tanórán kívüli szabadon választható foglalkozások

Az iskola a tanulók érdeklődése, igénye szerint nem kötelező (választható) tanórán kívüli foglalkozásokat szervez felzárkóztatás, fejlesztés, tehetséggondozás, speciális, illetve kiegészítő ismeretek átadása céljából.

Célunk, hogy minden gyerek megtalálja a maga személyiségének, képességeinek megfelelő tevékenységet, melyben örömet lel és sikerélményhez juthat. Pedagógus irányításával lehetőséget kap arra, hogy szabadidejét hasznos, tartalmas munkával töltsse ki.

- Különféle sportlehetőségek megismerésével és kipróbálásával segítjük a tanulók és szüleik egészséges életmódra nevelését, szabálytudatának kialakulását, fejlődését, kitartását, valamint a személyes kapcsolatok kiépülését.

- A szakkörök lehetőséget adnak egy-egy versenyre való felkészülésre, művészi önkifejezésre, kreativitásuk megnyilvánulására. Ide tartoznak a tanulmányi, kulturális verseny, házi bajnokságok, diáknapi, illetve az iskola pedagógiai programjában rögzített, a

tanítási órák keretében meg nem valósítható osztály- vagy csoportfoglalkozás, a tanulmányi kirándulás, környezeti nevelés, a kulturális, művészeti, kreatív foglalkozások.

Szakkör bármely tantárgyból – heti 2 óra

Közlekedésre nevelés az általános iskolában

Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a szabályok betartására a közlekedésben, a váratlan helyzetek kezelésében. Az iskola keretei közt szerzett ismeretanyag alkalmas lehet a KRESZ- vizsga előkészítésére.

A közlekedésre nevelést rendszeressé, folyamatosná kell tenni a nevelés-oktatás intézményben és tartalmát a gyermekek életkorának megfelelően kell kialakítani.

A közlekedési ismeretek tanításának céljai:

A tanulók ismerjék meg a közlekedés rendszerét, és ennek részeként a gyalogos-, a tömeg-, valamint a kerékpáros közlekedés szabályait, technikai eszközeit. Ezen ismeretek birtokában, építve a tanítási órákon és tanítási órákon kívül szerzett tapasztalatokra, a tanulók sajátítsák el a helyes közlekedés szokásait, a kulturált közlekedési magatartás és viselkedés alapvető formáit, a társadalmilag kívánatos közlekedési morál legfontosabb normáit. Olyan tapasztalatokkal, ismeretekkel történő megismertetése, melynek birtokában jól eligazodik a környezetében, a biztonságos közlekedéshez szükséges készségek, képességek kialakítása, fejlesztése segítségével csökken a gyerekek közlekedési veszélyeztetettsége.

A közlekedési ismeretek tanításának feladatai:

- Készítse fel a tanulókat a közlekedési veszélyhelyzetek felismerésére és elkerülésére, tudatosítsa bennük, hogy a közlekedésben való részvétel állandó odafigyelést, készenléti állapotot igényel.
- Alakítsa ki a tanulóknál azt a meggyőződést, hogy a közlekedési szabályok megtartása, a közlekedésben való kulturált részvétel, egymás segítése, az előzékenység, udvariasság a közlekedésben alapvető erkölcsi követelmények, hogy a közlekedési szabályok, a közlekedési létesítmények, a technikai eszközök a biztonságos közlekedést szolgálják.
- Ismertesse a konkrét közlekedési helyzetek során az események mögött található ok-okozati összefüggéseket.
- Ismertesse meg a kerékpár főbb szerkezeti elemeit, ezen elemek jelentőségét az üzembiztonság szempontjából, gyakoroltassa be a kerékpár karbantartásával összefüggő műveleteket, és a kerékpárvezetés technikai elemeit.

- Ismertesse meg a közlekedésre nevelés rendszerét, a közlekedési ismeretszerzés intézményes és egyéni lehetőségeit.
- A közlekedési környezet megismertetése évszakokhoz kapcsolódóan.
- A közlekedési tapasztalat- és ismeretszerzés lehetőségeinek megteremtése és biztosítása.
- A közlekedéshez szükséges erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása.
- Modell nyújtása /KRESZ park, példamutatás.../.
- A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Általa a gyerekek az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti-társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek.
- A gyerekek irányítottan és spontán szerzett tapasztalatainak feldolgozása.
- Fejleszteni a megfigyelőképességüket, gondolkodásukat, emlékezetüket.
- Folyamatosan figyelemmel kell kísérni a gyerekek természeti és társadalmi környezetükből szerzett ismereteinek játékaikban történő felhasználását úgy, hogy gyakoroltatással, munkatevékenységükben azt alkalmazni tudják.
- A bölcsődés és óvodás korban megkezdett és folytatott közlekedésre nevelésnek több szempontból is létjogosultsága van a kisgyermek életében:
  - A közlekedés része ő is, bár még segítségre van szüksége.
  - Életkori, pszicho fiziológiai adottságai révén egy-egy közlekedési helyzetben rosszabb teljesítményt nyújt, mint egy felnőtt.
  - Még nagy az eltérés a közlekedésnek a vele szemben támasztott követelményei és ezek teljesítése között (így relatíve nagy a valószínűsége annak, hogy egy közlekedési helyzetben rossz döntést hozhat).

Környezeti nevelés

Az iskolai környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, melynek során a gyerekeket felkészítjük környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre.

Céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék

képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését

Ezért a környezeti nevelés:

- megfelelően stabil és megújulásra képes érzelmi kapcsolatot alapoz és erősít meg az élő, illetve élettelen környezettel,
- kifejleszti a szándékot és képességet a környezet aktív megismerésére.

Felkelti az igényt, képessé tesz:

- a környezet változásainak, jelzéseinek felfogására,
- összefüggő rendszerben történő értelmezésére,
- a rendszerben felismerhető kapcsolatok megértésére,
- a problémák megkeresésére, okainak megértésére,
- kritikai és kreatív gondolkodás kialakítására, és ez által a lehetséges megoldások megkeresésére,
- az egyéni és közösségi döntések felelősségének megértésére
- vállalására környezeti kérdésekben,
- a környezet érdekeit figyelembe vevő cselekvésre.

A helyi tantervnek biztosítania kell, hogy a tanulók életkorához, az egyes tantárgyak sajátosságaihoz igazodva elsajátíthassák az egészségfejlesztéssel, a környezetvédelemmel, a közlekedésre neveléssel összefüggő ismereteket, felkészüljenek azok gyakorlati alkalmazására. A környezeti nevelés széles módszertani választéka garancia arra, hogy a környezeti nevelés keretein belül megoldható a differenciált és az egyéni foglalkozás. A környezeti nevelés módszertani kínálatában a sajátos nevelési igényű tanulókat jól segítő módszerek is fellelhetők.

Sokféleségük és nem hagyományos jellegük elősegítik a tanítás-tanulás folyamatának módszertani megújítását. A környezeti nevelés jelen, illetve jövőorientáltsága pedig segíti a tanításközpontú pedagógiából a tanulásközpontúba való átmenetet.

A környezeti nevelés az egyik legdinamikusabban fejlődő területe a pedagógiai gyakorlatnak, így az avval való foglalkozás nagymértékben támogatja a pedagógusszakma fejlődését. fontos elemei az esélyegyenlőtlenségek csökkentésének.

A környezeti nevelés színterei iskolánkban

Tanórán:

- A tanórákon hozzárendeljük az adott témához a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat.

- Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van.
- Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Így az élményszerű tanításra lehetőség nyílik.
- Fontosnak tartjuk, hogy a diákjaink komoly elméleti alapokat szerezzenek, mert csak így lehet okosan, átgondoltan harcolni a környezet megóvásáért.

Nem hagyományos tanórai keretben:

A tanév során lehetőség szerint minden osztály kirándulásokat, tábort, vagy intézmény- és múzeumlátogatásokat, szervez. Az itt folyó munka a tanév szerves része. A tematikus tábor meghatározott keretek szerint folyik.

Tanórán kívüli programok:

- A gyerekek olyan versenyeken indulnak, ahol a környezet- és természetvédelem fontos téma, így elmélyíthetik elméleti tudásukat
- A táborban projektmódszerrel dolgozunk. Olyan tudást szerezhhetnek a tanulók, amely felelősségvállalással, önálló munkával, egymással dolgozni tudással jár együtt.

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk. Ezek fogalmát, tartalmát, megnyilvánulási módjait körül kell járnunk, meg kell világítanunk:

- a fenntartható fejlődés,
- a kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések,
- a helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései,
- alapvető emberi szükségletek,
- emberi jogok,
- demokrácia,
- elővigyázatosság,
- biológiai és társadalmi sokféleség,
- az ökológiai lábnyom.

Tartsuk szem előtt, hogy gyereket képezünk minden órán és foglalkozáson, vagyis fontos, hogy a diák fejében egységes rendszer alakuljon ki!

Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani:

- a környezettudatos magatartást és életvitelt,
- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt,
- a környezet (természetes és mesterséges) értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét és akaratát,
- a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését,
- a rendszerszemléletet,
- tudományosan megalapozni a globális összefüggések megértését,
- az egészséges életmód igényét és elsajátíttatni az ehhez vezető technikákat, módszereket.

A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban. Ilyenek például:

- alternatív, problémamegoldó gondolkodás,
- ökológiai szemlélet, gondolkodásmód,
- szintetizálás és analízis,
- problémaérzékenység, integrált megközelítés,
- kreativitás,
- együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód,
- vitakészség, kritikus véleményalkotás,
- kommunikáció, média használat,
- konfliktuskezelés és megoldás,
- állampolgári részvétel és cselekvés,
- értékelés és mérlegelés készsége.

Az iskola környezeti nevelési szemlélete

A diákok számára olyan oktatást kell az iskolánknak biztosítani, amelyben hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód. Interaktív módszerek segítségével kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást kialakító, döntéshozásra, konfliktuskezelésre és megoldásra képes készségeket kell kialakítanunk.

A fenti célok csak úgy valósíthatók meg, ha hatékony tanulási, tanítási stratégiákat tudunk kialakítani.

Fontos feladatunknak érezzük, hogy a diákok szemléletén alakítsunk, környezet- és természetszeretetüket formáljuk, megszilárdítsuk.

Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert.

A természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése kiemelt feladatunk. A kémia, a biológia, a földrajz és a fizika tantárgyak között együttműködésre törekszünk.

Tanórán, nyári táborokban vagy intézménylátogatások alkalmával megismertetjük gyerekeinkkel a természetet, gyakoroltatjuk az egyszerű, komplex természetvizsgálatokat. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké.

Rövid távú céljaink tervezésében figyelembe vesszük, hogy a hosszabb távú célok megvalósításához milyen lépések vezetnek.

Célok:

- iskolai szintű rendezvények szervezése,
- a kerület nevezetességeinek feltérképezése,
- tábor megszervezése és lebonyolítása,
- drog-prevenációs program folytatása,
- osztályfőnöki órák környezetvédelmi témában.
- az órákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre (pl. ember és környezete, kapcsolatok, természetismeret, a természet állapotának mérési módszerei);
- a hétköznapi környezeti problémák megjelenítése az órákon (a környezetszennyezés hatása a természeti-, és az épített környezetre, az emberre);
- interaktív módszerek kipróbálása, alkalmazása (csoportmunka, önálló kísérlet, problémamegoldó gondolkodást fejlesztő feladatok);
- tanórán kívüli órák szervezése,
- természetvédelmi versenyekre felkészítés,
- multimédiás módszerek alkalmazása,
- a számítógép felhasználása a tanórákon.

Tanórán kívüli és tanórai foglalkozások

A környezeti nevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével lehet közvetíteni. Ezért fontos a tantárgyak közötti integráció, legalább néhány területen. Minden lehetőséget meg kell ragadnunk, hogy diákjainkban egységes képet alakítsunk ki az őket körülvevő világról.

Lehetőségeink:

- táborok, tanulmányi kirándulások, akadályversenyek, városismereti játékok stb.;
- kézműves foglalkozások: egy-egy ünnephez kötött, táborig időben stb.;
- látogatás” lehetőség szerint: múzeum, állatkert, botanikus kert, nemzeti park,
- versenyek;
- szakkörök;
- iskolazöldítés;
- témanap, témahét (virág, ritmus, szivárvány, víz, kő stb.);
- DÖK-nap;
- jeles napok”;

Néhány, munkánk során alkalmazott módszercsoport:

- kooperatív (együttműködő) tanulási technikák;
- játékok;
- projekt módszer;
- kreatív tevékenység;
- közösségépítés;
- művészi kifejezés.

A környezeti nevelésben – jellegénél, összetettségénél fogva – nélkülözhetetlenek a kommunikáció legkülönbözőbb módjai. Ugyanakkor legalább ilyen fontos, hogy diákjaink a nagyszámú írott, hallott és látott média-irodalomban kritikusan, a híreket okosan mérlegelve tudják feldolgozni. Fontos számunkra, hogy képesek legyenek a szakirodalomban eligazodni, az értékes információkat meg tudják az értéktelentől különböztetni. Tanulóinkat meg kell tanítani a fellépésre, a szereplésre, az előadások módszertanára.

2.2.6 A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, a magatartás és szorgalom minősítésének formái

2.2.6.1 Értékelés és minősítés

A szaktanárok minden tanév első óráján a tantárgy követelményrendszere mellett ismertetik értékelési rendszerüket, a hiányzások és mulasztások következményeit, a pótlási és javítási lehetőségeket.

Érdemjeggyel minősítjük a tanuló teljesítményét tanév közben. A tantárgy sajátosságainak megfelelően törekedjünk arra, hogy lehetőleg legyen a tanulónak szóbeli és írásbeli felelete

is. Az ellenőrzőbe az érdemjegyek beírásakor a nevelő jelezze, hogy szóbeli, vagy írásbeli felelet, dolgozat, vagy szorgalmi munka értékeléséről van szó.

A tanuló félévente minimum 4 érdemjeggyel kell, hogy rendelkezzen. Ezek alapján a tanulók félévkor és év végén osztályzatot kapnak. Az év végi osztályzattal a tanuló egész éves teljesítményét értékeljük. Ezek kialakításának az összefoglaló dolgozatok és az év végi felmérés jegyei döntőek. Amennyiben egyes tantárgyak, vagy modulok csak féléves időtartamban kerülnek oktatásra és osztályzásra, úgy ezeket az osztályzatokat az év végi bizonyítványban jelölni kell.

A feleletek érdemjegyeit a tanóra végén a nevelő köteles - megfelelő megjelöléssel és dátummal - az ellenőrzőbe és a naplóba beírni. Írásbeli feleletet a megírást követő órára, magyar nyelv és irodalom, matematika a megírást követő hétre ki kell javítani és ki kell osztani.

2.2.6.2 Az iskola írásbeli beszámoltatási rendszere

Funkciója	Megnevezése	Célja	Ideje	Tartalma	Tartama	Értékelése	Beszámítása
diagnosztikus (helyzetfelfutató)	év eleji felmérés	állandósult tudás mérése	szeptember	továbbhaladáshoz szükséges minimum	40 perc	százalékbán	nincs
	téma eleji felmérés	előzetes tudás mérése	témakör előtt	továbbhaladáshoz szükséges minimum	15 perc	százalékbán	nincs
formatív (fejlesztő)	írásbeli felelet	a felvett tudás mérése ismerete és megértés szintjén	tananyag feldolgozása közben	elsajátítandó optimum	15 perc	érdemjegy	egy jegyként
	dolgozat	a felvett tudás	a tananyag	elsajátítandó optimum	40 perc	érdemjegy	egy jegyként

		mérése alkalmazása szintjén	g feldolgo zása közben				
szummatív (minősítő)	témazár ó	a rögzített tudás mérése	témakör után	az elsajátítandó átlagos követelmény	40 perc	éremjeg y	súlyzotta n két jegyként
	félévi felmérő	rögzített tudás mérése	január	elsajátítandó átlagos követelménye	40 perc	éremjeg y	súlyzotta n két jegyként
	év végi felmérő	rögzített tudás mérése	június	elsajátítandó átlagos követelmény	40 perc	éremjeg y	súlyzotta n két jegyként

2.2.6.3 A tanulmányi munka értékelése

Az értékelés alapelvei:

- személyre szóló legyen
- fejlesztő, ösztönző jellegű legyen
- ne legyen megtorló, fegyelmező jellegű
- az iskolai követelményrendszerre épüljön
- legyen sokoldalú és változatos
- feleljen meg a tanulók életkori sajátosságainak, a tantárgy jellegének
- legyen folyamatos objektív, megbízható, érvényes

Ahhoz, hogy alapelveinek megvalósulhassanak a tanév elején az egyes tantárgyak követelményeit világosan meg kell fogalmaznunk és a tanulók tudomására hoznunk:

Cél	Feladat	Tevékenység	Felelős	Határidő	Ellenőrzi
A tanulók ismerjék az	követelmények ismertetése	általánosságban a követelmények	minden szaktanár	minden év szeptember	munkaközös ség -vezető

egy- es tan- tár- gyak kö- vet- el- mé- nye- i t		rö- g- zíté- se a fü- zet- ben, vagy ki- fü- g- ges- zté- se a tan- ter- em- ben		10.	
A tanu- lók is- mer- jék a taná- rok érté- kelé- si ren- dsze- rét	az é- rdem- jegyek szem- pont- jainak k meg- hatá- rozá- sa	az é- rdem- jegyek szem- pont- jainak is- merté- se, rö- g- zíté- se a fü- zet- ben	min- den szak- tanár	min- den év sze- ptem- ber 10.	munka- közös ség- veze- tő
A tanu- lók is- mer- jék tan- tár- gyan- kén- t a dolgo- zatok fajtá- it és szá- mát	A dol- gozatok fajtá- inak és szá- má- nak meg- hatá- rozá- sa	dolgo- zatok fajtá- inak és szá- má- nak is- merté- se	min- den szak- tanár	min- den év sze- ptem- ber 10.	munka- közös ség- veze- tő

Az értékelés célja:

Az értékelésnek a legátfogóbb az iskoláztatás egész időtartamára kiterjedő célja a személyiség fejlesztése, az önértékelési képesség kialakítása, amely többek között nélkülözhetetlen az önálló tanulásra való képesség és igény kialakításához. Minősíti a tanulókat, jelzés a szülőknek.

Az értékelés formái:

Bevezetjük a teljesítményértékelés korszerű formáit, valamint a formatív, metakognitív értékelési formákat. Törekszünk a tudatos értékartikulációra, a tanulásszervezés formáival a hatékonyabb, eredményesebb és méltányosabb mindennapos gyakorlat kialakítása érdekében.

Az értékelést írásban és szóban egyaránt alkalmazni kell.

- Személyes, szóbeli értékelés történik
  - a tanítási órákon
  - tanórán kívül
  - a szaktanárok által az évközi érdemjegyek és osztályzatok megállapításakor

- a szülői értekezleteken
  - a magatartás és szorgalomjegyek megbeszélése kapcsán
  - az osztályfőnök által a naplók és ellenőrzők felülvizsgálatakor
  - az iskola által szervezett programok értékelésekor
  - az igazgató, vagy igazgatóhelyettesek által (kiemelkedő eredmények, fegyelmi vétségek kapcsán)
  - Szóban értékeljük az osztály, csoport és egyén minden pozitív vagy negatív irányban érdemleges megnyilvánulását, tevékenységét az iskolai élet bármely színterén.
- Szöveges, írásos értékelés történik
- 1. évfolyamon félévkor és év végén
  - 2. évfolyamon félévkor
  - szaktanár vagy osztályfőnök által szükség esetén (kiemelkedő, vagy kirívó teljesítmény kapcsán)
  - a szaktanárok által dolgozatra írott véleménnyel
  - külső felkérésre készített minősítéssel, véleménnyel

Érdemjegyek

Értékelés módjai: tanítási órákon végzett munka és szóbeli feleletek, gyűjtőmunka, dolgozatok, témazáró feladatlapok, felmérések, tanulmányi versenyeken nyújtott teljesítmény.

Az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

- a tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1),
- a tanuló magatartásának értékelésénél és minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2),
- a tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló

kiválóan,

jól vagy

megfelelően teljesített vagy

felzárkóztatásra szorul.

A témazáró és évközi dolgozatok száma a tanévben minimum a heti óraszámmal megegyező.

Értékelése százalékosan:

100 - 90 jeles

89 – 75 jó

74 – 50 közepes

49 – 33 elégséges

32 – 0 elégtelen

A tanév során a dolgozatokat a szaktanár köteles annak megírása előtt 2 nappal, témazáró dolgozat előtt 1 héttel bejelenteni. A témazáró dolgozatok érdemjegye 200 százalékosan számít bele az félévi és év végi értékelésbe.

2.2.6.4 A magatartás és a szorgalom értékelése

A Köznevelési törvény értelmében „A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi.” Iskolánkban az előzetes értékelés az osztályfőnöki órán történik a tanulók véleményének meghallgatásával. Az osztályfőnök által megállapított jegyeket a nevelőtestület az osztályozó értekezleten áttekinti, és dönt a tanuló minősítéséről.

Az értékelést és a minősítést az osztályfőnök és a nevelőtestület a pedagógiai szempontok körültekintő mérlegelésével végzi, amelynek legfőbb szempontja, hogy mi szolgálja leginkább a nevelőmunka eredményességét, a tanuló fejlődését és motivációjának erősítését, de figyelembe vesszük a tanuló, illetve az osztály egyéni sajátosságait is.

Az év végi minősítésnél az első félév fegyelmező intézkedéseit, az igazolatlan órákat és a késéseket nem számítjuk be, ha a tanuló magatartása tartósan pozitív irányú változást mutat.

Iskolánkban a magatartás és a szorgalom értékelése és minősítése egymástól függetlenül, külön szempontok alapján történik.

A magatartás értékelésének szempontjai:

- a tanuló iskolai viselkedése, a viselkedési normák és az együttélés szabályainak betartása
- tanáraihoz, az iskola dolgozóihoz, társaihoz való kapcsolatában, kommunikációjának módja

- az osztályközösség kialakításában, összetartásában, értékrendjének formálásában betöltött szerepe
- a házirend rendelkezéseinek betartása
- jelenléti fegyelme, a mulasztások igazolása
- az önként vállalt feladatok teljesítése
- sport- és a kulturális versenyeken való részvétele
- közösségi, diákönkormányzati munkája, amely a példás magatartásnak nem feltétele, de pozitív irányban befolyásolhatja a minősítést.

A szorgalom értékelésének szempontjai:

- a tanuló teljesítménye, tanulmányi eredményei a képességeihez mérten
- a jobb eredményért tett erőfeszítései
- a tanuláshoz való viszonya, motivációja
- szakkörökön, való részvétele
- az órai munkában való részvétele, aktivitása
- felszerelés, füzetvezetés
- a kötelező tananyagon felüli, külön feladatok vállalása
- a tanulmányi versenyeken való részvétele, teljesítménye.

2.2.7 A félévi és év végi osztályozó vizsgák követelménye

Félévi osztályozó vizsgák követelményrendszere

1. évfolyam

Magyar irodalom - Olvasás, szóbeli vizsga

- hang-betű-kép egyeztetések, felismerés a könyvben-sorban haladva a g betűig mindent tudni
- szavak hangokra bontása, az adott hang helyének felismerése hangoztatás, összeolvasás
- betűkből egyszerű szavak alkotása önállóan

Magyar nyelvtan - Írás, írásbeli vizsga

- i,í,a,m,e,l,u,ú,z,d,h,o,ó,s,p,é,ő,ö,c,n,v,j,é,á,g betűk önálló leírása,
- betűkapcsolások a szavakban szóírások

- másolás hallás utáni leírás
- helyes fűzetvezetés

Matematika, írásbeli vizsga

- számjegyek lejegyzése 10-es számkörben
- műveletek : összeadás, kivonás, pótlás, kiegészítések,
- bontások tő és sorszámnevek
- páros, páratlan számfogalom

Vizuális kultúra, gyakorlati vizsga / projektmunka

- mese illusztráció készítése, hallott mese után (ceruzával, zsírkrétával, progressóval, akár kevert technikával)
- kedvenc állatom, festéssel

Technika és tervezés, gyakorlati vizsga / projektmunka

- papírformázás (sodrással, gömbölyítéssel készített kép) legyezőhajtás ismerete, csákó hajtogatás

Testnevelés, gyakorlati vizsga / projektmunka

- ugrás páros lábbal, egy lábon
- labdapattogatás egy kézzel, váltott kézzel
- váltott lábbal lépcsőzés
- babzsák gyakorlat, eldobás, elkapás két kézzel egyensúly gyakorlat
- kispadon való gyaloglás
- bordásfalon váltott lábbal való felmászás-lemászás - függeszkedés
- szabályos guggolás

Etika/ hit és erkölcsstan, szóbeli vizsga

- család fogalmának ismerete – helyem a családban, a családtagok ismerete
- személyes adatok ismerete (teljes név, szülők neve, születési ideje, helye, lakcíme)

Ének-zene, szóbeli vizsga

- mondókák, kiszámolók ismerete (Lipem, lopom a szőlőt, Cirmos cica, jaj..., Elvesztettem zsebkendőmet..., Tüzet viszek...)
- népdalok, gyerek dalok ismerete (Bújj, bújj, zöld ág..., Borsót főztem..., Mit játszunk lányok?..., Télapó itt van..., Ég a gyertya, ég...)
- ritmus és mérő tapsolás

2. évfolyam

Magyar irodalom – Olvasás, szóbeli vizsga

- önálló szöveg feldolgozása
- ismert szöveg hangos olvasása
- ismeretlen szöveg hangos olvasás
- egyszerű szóbeli közlések megértése, utasítások végrehajtása, kérdésekre való válaszadás
- meghallgatott vagy olvasott mese, történet elmondása segítséggel
- az udvarias érintkezés tanult formáinak alkalmazása (köszönés, bemutatkozás, kérés, köszönetnyilvánítás)
- szavak, mondatok pontos dekódolása, az olvasottak megértése
- a némán olvasott szöveg megértésének bizonyítása, önálló munkálkodás a szöveggel

Magyar nyelvtan – Írás, írásbeli vizsga

- tudjon tájékozódni a második osztályos vonalrendszerben
  - kis és nagy betűk helyes írása és kapcsolása
  - írástempó fejlesztése
  - másolás kötött betűkkel írott mintáról,
  - a saját nevének önálló, helyes leírása
  - a j hang helyes jelölésére a taneszközökből megismert szavak körében
  - szavak írása másolással: betűtévesztés, betűcsere, betűkihagyás nélkül
  - a leírt nyelvi anyag fölolvastása, javítása összehasonlítással
- írásból a kisbetűket ismerje,
- 3-4 szótagú szavak és rövid mondatok írása tollbamondás után, illetve másolásuk

Matematika, írásbeli vizsga

- Számok biztos ismerete 100-ig
- Páros, páratlan számok felismerése
- Kétjegyű számok írása
- Kétjegyű számokhoz, számokból 10-es, kerek szám hozzáadása, kivonása
- Tízestlépés és pótlás összeadásban, kivonásban
- Egyszerű szöveges feladatok
- Csoportosítás

Környezetismeret, írásbeli vizsga

- Az erdő szintjei, lakói
- Természet és ember kapcsolata
- Tájékozódás, Közlekedés az utcán, szabályok
- Közvetlen környezetünk
- Energiatudatosság

Vizuális kultúra, gyakorlati vizsga / projektmunka

- mese illusztráció – olvasott mese után szabadon választott technikával rajz készítés
Télből tavaszba, ébred a természet... – zsírkréta rajz

Technika és tervezés, gyakorlati vizsga / projektmunka

- amorf alakzatok tépése, ebből kép ragasztás
- hármas fonat készítése

Testnevelés, gyakorlati vizsga / projektmunka

- folyamatos futás 2 percig
- labdapattogatás egy kézzel, váltott kézzel
- labdavezetés lábbal és pattogatva, tárgy kerüléssel is
- kúszó és mászó gyakorlatok talajon, tornapadon
- testfordulatok: balra, jobbra át!
- kötélhajtás előre, hátra
- gurulóátfordulás előre, hátra

Etika/ hit és erkölestan, szóbeli vizsga

- család fogalmának ismerete – helyem a családban, a családtagok ismerete
- személyes adatok ismerete (teljes név, szülők neve, születési ideje, helye, lakcíme)
- a társas együttélés szabályai
- a közös ünnepek ismerete, hogyan zajlik egy közös ünnep

Ének-zene, szóbeli vizsga

- mondókák, kiszámolók ismerete (Mit játszunk, lányok?..., Bújj, bújj..., Itt megyek..., Aki nem lép egyszerre..., Gólya, gólya gilice...)
- népdalok, gyerek dalok ismerete (Hová mégy te kisnyulacska?..., Mit játszunk, lányok?..., Danikáné..., Éliás, Tóbiás..., Süssünk, süssünk valamit..., Hull a hó...)
- ritmus és mérő tapsolás

3. évfolyam

Magyar irodalom – Olvasás, írásbeli és szóbeli vizsga:

- önálló szöveg feldolgozása
- ismert szöveg hangos olvasása
- ismeretlen szöveg hangos olvasása

Magyar nyelvtan, írásbeli vizsga

- mondatfajták felismerése, önálló alkotásuk
- a beszélő szándékának felismerése, meghatározása
- rokon értelmű szavak
- ellentétes jelentésű szavak
- több jelentésű, azonos alakú szavak
- szófajtan: főnév-köznév és tulajdonnév felismerése, meghatározása,
- helyesírása egyes és többes szám
- ragos főnevek

Magyar irodalom - Fogalmazás

írásbeli vizsga

- mondatalkotás önállóan
- mondatból szöveg alkotása, helyes cím választása

- időrendiség felállítása, betartása
- lényeges és lényegtelen megkülönböztetése

Matematika, írásbeli vizsga

- a négy alapművelet fejből és írásban való alkalmazása 1000-ig kerek számokkal
- számszomszédok
- kerekítési analógiák
- nyitott mondatok
- maradékos osztás írásban mértékegységek
- geometriai alapfogalmak
- helyi érték, valódi érték, alaki érték
- relációk és jeleinek alkalmazása
- szöveges feladatok lejegyzése, feladatterv felállítása, önálló megoldása, ellenőrzése
- számalkotások
- római számok írása, olvasása I, V, X, L, C, D, M jelekkel
- szabályjátékok

Környezetismeret, írásbeli vizsga

- a mező életközössége (rovarok, madarak, emlősök)
- tájékozódás a tágabb térben (felszínformák, időjárás, a víz körforgása, lakóhelyünk)

Vizuális kultúra, gyakorlati vizsga / projektmunka:

- hagyományos magyar kultúrából vett formákkal és színekkel alaprajz kiegészítése
- természeti jelenségek, állatok rajzolása tetszőleges technikával

Technika életvitel és gyakorlat, gyakorlati vizsga / projektmunka

- Tavasz – képeslap tervezése, megvalósítása
- Ilyen az én szobám... - festés

Testnevelés, gyakorlati vizsga / projektmunka

- szökdelések
- labdapattogatás egy kézzel, váltott kézzel
- labdavezetés lábbal és pattogatva, tárgy kerüléssel is

- labdaátadások
- medicinlabda gyakorlatok elvégzése utasításra
- szabályos kötél kulcsolás lábbal, kötélmászás
- testfordulatok: balra, jobbra át!
- kötélhajtás előre, hátra
- gurulóátfordulás előre, hátra

Étika/ hit és erkölcstan, szóbeli vizsga

- család fogalmának ismerete – helyem a családban, a családtagok ismerete
- személyes adatok ismerete (teljes név, szülők neve, születési ideje, helye, lakcíme) a társas együttélés szabályai

Ének-zene, szóbeli vizsga

- mondókák, kiszámolók ismerete (Lipem, lopom a szőlőt..., Cirnos cica, jaj..., Elvesztettem zsebkendőmet..., Tüzet viszek...)
- népdalok ismerete (Most viszik, most viszik..., Cickom, cickom..., A tokaji szőlőhegyen..., Kiskertemben uborka..., Hopp Júlika, hopp Mariska..., Járok egyedül...)
- szolmizációs hangok ismerete, kézjelek
- kottamásolás, violinkulcs, szünet lejegyzése

4. évfolyam

Matematika, írásbeli vizsga

- Számok 10.000-ig
- tájékozódás a számegyenesen
- írásbeli összeadás, kivonás, szorzás egyjegyű és kétjegyű osztóval, osztás - értelmezése, tulajdonságai
- oszthatósági szabályok: 2-vel, 5-tel, 10-el oszthatóság
- műveletek sorrendje
- kerületszámítás
- hosszúságmérés, űrtartalom mérés, tömegmérés
- szorzás 10-zel, 100-zal, 1000-rel

- távolságmérés térképen

Magyar nyelvtan, írásbeli vizsga

- A szöveg. A mondatfajták, állítunk, tagadunk
- A szavak - szinonimák, többjelentésű és egyjelentésű szavak, összetett szavak
- Főnév - toldalékos főnevek
- A tulajdonnév fajtái
- A névelő, a névutó
- A melléknév
- A számnév

Magyar irodalom - Olvasás, szóbeli és írásbeli vizsga

- ismert illetve idegen szöveg hangos, értő olvasása
- ismeretlen szöveg önálló feldolgozása adott feladatok alapján

Környezetismeret, írásbeli vizsga

- élővilág nagy csoportjai: növények, állatok, gombák
- zöldségek felismerése
- növények részei, melyik részüket fogyasztjuk (paradicsom, paprika, krumpli, sárgarépa, petrezselyem, káposztafélék)
- gyümölcsök felismerése, hazai és déli gyümölcsök (alma, körte, szilva, szőlő, málna, ribizli, dinnye, dió, mogyoró)
- legalább 10-10 zöldség és gyümölcs megnevezése
- háziállatok, hasznuk, testfelépítésük, jellemző tulajdonságaik (kutya, macska, ló)
- szárnyasok: tyúk, kacsa, liba
- állattartó felelőssége, kötelessége
- testünk, egészségünk
- emberi életkor szakaszai
- egészséges életmód
- kulturált viselkedés szabálya

Vizuális kultúra, gyakorlati vizsga / projektmunka

- önarckép festése – Ilyen vagyok

- Mi leszek, ha nagy leszek? – filctoll, tűfilec rajz

Technika és tervezés, gyakorlati vizsga / projektmunka

- Térbeli munka, kocka készítés műszaki rajzlapból Papíron keresztaszemes hímzés

Testnevelés, gyakorlati vizsga / projektmunka

- járás ütemtartással, megállás, indulás vezényszóra
- folyamatos futás
- labdapattogatás egy kézzel, váltott kézzel
- labdavezetés lábbal és pattogatva, tárgy kerüléssel is
- labdaátadások
- állórajt hangjelzésre, ingafutás
- szabályos kötél kulcsolás lábbal, kötélmászás
- padgyakorlatok (ugrás, kúszás, mászás, labdapattogatás, labdagurítás)
- testfordulatok: balra, jobbra át, hátra arc!
- kötélhajtás előre, hátra (egy lábon, váltott lábbal, páros lábbal)
- gurulóátfordulás előre, hátra

Etika/ hit és erkölcsstan, szóbeli vizsga

- család fogalmának ismerete – helyem a családban, a családtagok ismerete
- személyes adatok ismerete (teljes név, szülők neve, születési ideje, helye, lakcíme)
- a társas együttélés szabályai
- a nemzet fogalma, hol a helyem a nemzetben?

Ének-zene, szóbeli vizsga

- mondókák, kiszámolók ismerete (Lipem, lopom a szőlőt..., Cirnos cica, jaj..., Elvesztettem zsebkendőmet..., Tüzet viszek...)
- népdalok ismerete (Csömödéri falu végén..., Sej a Szanyi híd alatt..., Kossuth Lajos táborában..., Kiment a ház az ablakon..., Láttál-e már valaha...)
- ritmus és mérő, szinkópa tapsolás
- szolmizációs és ábécés hangok ismerete, kézjelek
- kottamásolás, violinkulcs, szünet lejegyzése

Idegen nyelv (angol), szóbeli és írásbeli vizsga

can, can't

Where's...?

have/has got..., haven't/hasn't got...

this, that, these, those

What's the time?

BAPTISTA OKTATÁS

Év végi osztályozó vizsga követelményrendszere

1. évfolyam

Magyar nyelv és irodalom - olvasás és írás

írásbeli és szóbeli vizsga

A tanuló képes legyen:

- egyszerű szóbeli közlések megértésére, utasítások végrehajtására, kérdésekre való válaszadásra
- meghallgatott vagy olvasott mese, történet elmondására segítséggel
- az udvarias érintkezés tanult formáinak alkalmazására (köszönés, bemutatkozás, kérés, köszönetnyilvánítás)
- magyar ábécé betűinek fölismerésére, összeolvasására;
- hangos olvasásra
- szavak, mondatok pontos dekódolása, az olvasottak megértése
- a némán olvasott szöveg megértésének bizonyítása, önálló munkálkodás a szöveggel
- tudjon tájékozódni az első osztályos vonalrendszerben
- másolásra kötött betűkkel írott mintáról, a saját nevének önálló, helyes leírására
- a j hang helyes jelölésére a taneszközökből megismert szavak körében
- szavak írására másolással: betűtévesztés, betűcsere, betűkihagyás nélkül
- a leírt nyelvi anyag fölolvasására, javítására összehasonlítással
- írásból a kisbetűket ismerje, 1-2-3 szótagú szavak és rövid mondatok írása tollbamondás után, illetve másolásuk

Matematika, írásbeli vizsga

- számok olvasása, írása 20-as számkörben.
- számfogalom, számok tulajdonságai, biztos számlálás 20-as számkörben (páros, páratlan, számszomszédok).
- hozzátevés, elvétel tevékenységgel, megfogalmazása szóban.
- összeadás, kivonás, bontás, pótlás 20-as számkörben.
- egyszerű összefüggések: több, kevesebb, egyenlő megfogalmazása, lejegyzése, relációs jelek alkalmazása.
- egyszerű szöveges feladatok értelmezése, megoldása, ellenőrzése, válasz megfogalmazása.

- síkbeli alakzatok megkülönböztetése, alak megnevezése, csoportosítása (logikai készlet)

Környezetismeret írásbeli vizsga

Képességeinek megfelelően első osztály végén a tanuló:

- tájékozódjon jól saját testén, tudja megnevezni főbb testrészeit
- tudja az irányokat helyesen használni
- ismerje az iskola nevét, annak helységeit, s azokat rendeltetésszerűen használja
- tudja elmondani saját lakcímét, szülei nevét
- ismerje a napszakokat, a hét napjait, a hónapok, évszakok nevét, azok sorrendjét
- tudjon röviden beszámolni a napi időjárásról
- tudja megkülönböztetni az élőt és az élettelen.
- ismerje fel a növények és az állatok legfontosabb részeit.
- nevezze meg az érzékszerveket és feladataikat
- ismerje a helyes közlekedési szabályokat

Vizuális kultúra gyakorlati vizsga / projektmunka

- mese illusztráció készítése (ceruzával, zsírkrétával, progressóval, akár kevert technikával)
- tenyér lenyomat készítése festéssel, meséhez való kapcsolás, ebből állatfigura tervezése.

Technika és tervezés gyakorlati vizsga / projektmunka

- papírformázás (sodrással, gömbölyítéssel készített kép)
- legyezőhajtás ismerete
- hajó hajtogatás
- papírterítő kialakítása nyírással.

Testnevelés, gyakorlati vizsga / projektmunka

- szökdelések (indián, sasszé, oldalazva, egy lábon, páros lábbal, tárgy fölött)
- folyamatos futás 2 percig
- labdapattogatás egy kézzel, váltott kézzel (15-15)
- labdavezetés lábbal és pattogatva, tárgy kerüléssel is
- állórajt hangjelzésre
- kislabdadobás 2 méterről – célradobás

- kúszó és mászó gyakorlatok talajon, tornapadon
- szabályos kötél kulcsolás lábbal, csak talajon bemutatva
- testfordulatok: balra, jobbra át!
- kötélhajtás előre, hátra
- gurulóátfordulás előre, hátra

Étika/ hit és erkölcstan, szóbeli vizsga

- család fogalmának ismerete – helyem a családban, a családtagok ismerete
- személyes adatok ismerete (teljes név, szülők neve, születési ideje, helye, lakcíme)
- a társas együttélés szabályai
- a közös ünnepek ismerete, hogyan zajlik egy közös ünnep

Ének-zene, szóbeli vizsga

- mondókák, kiszámolók ismerete (Mit játszunk, lányok?..., Bújj, bújj..., Aki nem lép egyszerre..., Gólya, gólya gilice...)
- népdalok, gyerek dalok ismerete (Hová mégy te kisnyulacska..., Mit játszunk, lányok?..., Danikáné..., Éliás, Tóbiás..., Süssünk, süssünk valamit..., Hull a hó..., Hej, vára, vára..., Még azt mondják..., Este van már, nyolc óra..., Virágéknál ég a világ...)
- ritmus és mérő tapsolás
- dó-ré-mi-szó-lá hangok ismerete

2. évfolyam

Magyar irodalom – olvasás

írásbeli és szóbeli vizsga

- önálló szöveg feldolgozása
- ismert szöveg hangos olvasása
- ismeretlen szöveg hangos olvasás
- egyszerű szóbeli közlések megértésére, utasítások végrehajtására, kérdésekre való válaszadásra
- meghallgatott vagy olvasott mese, történet elmondása önállóan
- szavak, mondatok pontos dekódolása, az olvasottak megértése

- a némán olvasott szöveg megértésének bizonyítása, önálló szövegfeldolgozás

Magyar nyelvtan – írás

írásbeli vizsga

- önálló mondatalkotás és leírás adott képről
- mondat írás másolással, hallás után
- írástempó fejlesztése
- másolásra kötött betűkkel írott mintáról, a saját nevének önálló, helyes leírására
- a j hang helyes jelölésére a taneszközökből megismert szavak körében
- szavak írására másolással: betűtévesztés, betűcsere, betűkihagyás nélkül

Matematika

írásbeli vizsga

- Számok biztos ismerete 100-ig
- Páros, páratlan számok felismerése
- Kétjegyű számokhoz, számokból 10-es, kerek szám hozzáadása, kivonása
- Tízesátlépés és pótlás összeadásban, kivonásban
- Egyszerű szöveges feladatok
- Csoportosítás
- szorzó és osztó tábla 10-ig
- Maradékos osztás
- Zárójel használat

Környezetismeret

írásbeli vizsga

- Érzékelés
- Érzékelhető tulajdonságok
- Halmazállapotok
- Folyadékok, gázok
- Oldódás
- Tömeg és úrtartalom mérésének folyamata
- Táplálékok és tápanyagok

- Egészséges életvitel, étrend, élet
- Jeles napok és ünnepeink

Vizuális kultúra

gyakorlati vizsga / projektmunka

- mese illusztráció - síkbáb készítése
- növény fejlődése tavasszal vagy hulló levelek ősszel vagy tájmegfigyelés – kevert technikával kép készítése

Technika és tervezés

gyakorlati vizsga / projektmunka

- geometriai alakzatok vágása, ebből kép ragasztás
- pompon-, vagy fonal madár készítése.

Testnevelés

gyakorlati vizsga / projektmunka

- szökdelések (indián, sasszé, oldalazva, egy lábon, páros lábbal, tárgy fölött)
- folyamatos futás 2 percig
- labdapattogatás egy kézzel, váltott kézzel (15-15)
- labdavezetés lábbal és pattogatva, tárgy kerüléssel is
- állórajt hangjelzésre
- kislabdadobás 2 méterről - célradobás
- kúszó és mászó gyakorlatok talajon, tornapadon
- szabályos kötél kulcsolás lábbal, csak talajon bemutatva
- testfordulatok: balra, jobbra át!
- kötélhajtás előre, hátra
- gurulóátfordulás előre, hátra

Etika/ hit és erkölcsstan

szóbeli vizsga

- család fogalmának ismerete – helyem a családban, a családtagok ismerete
- személyes adatok ismerete (teljes név, szülők neve, születési ideje, helye, lakcíme)

- a társas együttélés szabályai
- a közös ünnepek ismerete, hogyan zajlik egy közös ünnep.

Ének-zene

szóbeli vizsga

- mondókák, kiszámolók ismerete (Mit játszunk, lányok?, Bújj, bújj, itt megyek, Aki nem lép egyszerre, Gólya, gólya gilice)
- népdalok, gyerek dalok ismerete (Hová mégy te kisnyulacska, Mit játszunk, lányok?, Danikáné, Éliás, Tóbiás, Süssünk, süssünk valamit, Hull a hó, Hej, vára, vára, Még azt mondják, Este van már, nyolc óra, Virágéknál ég a világ)
- ritmus és mérő tapsolás
- dó-ré-mi-szó-lá hangok ismerete

Idegen nyelv (angol)

írásbeli és szóbeli vizsga

- színek ismerete, tárgyak, élőlények színezés utasítás szerint
- számok ismerete 20-ig
- tanári utasítások megértése, végrehajtása különböző tevékenységeknél (writing, reading, counting, physical and creative activities)
- alapvető udvariassági formulák használata (bemutatkozás, köszönés, üdvözlés, megköszönés)
- plakát készítés kedvenc tevékenységeiről
- személyes névmások helyes használata
- le tudja helyesen írni a képen látható tárgyakat, növényeket, állatokat
- rövid mondatok írása (What's your name? My name is ...)
- gyermek mondóka ismerete

3. évfolyam

Magyar irodalom – olvasás szóbeli és írásbeli vizsga

- önálló szövegfeldolgozás
- ismert szöveg hangos olvasása

- ismeretlen szöveg hangos olvasása

Magyar nyelvtan, írásbeli vizsga

- mondatfajták felismerése, önálló alkotásuk a beszélő szándékának felismerése, meghatározása
- rokon értelmű szavak
- ellentétes jelentésű szavak
- több jelentésű, azonos alakú szavak
- szófajtan: főnév, ige, melléknév felismerése, meghatározása, helyesírása

Magyar irodalom – fogalmazás, írásbeli vizsga

- mondatalkotás önállóan
- mondatból szöveg alkotása
- helyes cím választás
- időrendiség felállítása, betartása
- lényeges és lényegtelen megkülönböztetése

Matematika, írásbeli vizsga

- a négy alapművelet fejben és írásban való alkalmazása 1000-ig kerek számokkal
- számszomszédok
- kerekítési analógiák
- nyitott mondatok
- maradékos osztás írásban
- mértékegységek
- geometriai alapfogalmak
- helyi érték, valódi érték, alaki érték
- relációk és jeleinek alkalmazása
- szöveges feladatok lejegyzése, feladatterv felállítása, önálló megoldása, ellenőrzése számalkotások
- római számok írása, olvasása I, V, X, L, C, D, M jelekkel
- szabályjátékok

Környezetismeret, írásbeli vizsga

- a mező életközössége (rovarok, madarak, emlősök)
- tájékozódás a tágabb térben (felszínformák, időjárás, a víz körforgása, lakóhelyünk)
- vizek és vízpartok élővilága

BAPTISTA OKTATÁS

Vizuális kultúra

- gyakorlati vizsga / projektmunka
- használati tárgyak díszítése hagyományos magyar kultúrából vett formákkal és színekkel, lehet terv, vagy megvalósítás is (fakanál, tányér, pohár, bögre)
- képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése

Technika életvitel és gyakorlat, gyakorlati vizsga / projektmunka

- köszöntő képeslap tervezése (évforduló, születésnap, névnap, ünnepekre)
- egyszerű origami hajtogatás (papírhajó)
- frottázs technikával készült tájkép

Testnevelés, gyakorlati vizsga / projektmunka

- szökdelések (indián, sasszé, oldalazva, egy lábon, páros lábbal, tárgy fölött)
- folyamatos futás 3 percig
- labdapattogatás egy kézzel, váltott kézzel (20-20)
- labdavezetés lábbal és pattogatva, tárgy kerüléssel is, labdaátadások
- állórajt hangjelzésre
- ingafutás
- kislabdadobás 2,5 méterről – célradobás
- medicinlabda gyakorlatok elvégzése utasításra
- szabályos kötél kulcsolás lábbal, kötélmászás
- testfordulatok: balra, jobbra át!
- kötélhajtás előre, hátra
- gurulóátfordulás előre, hátra dobbantó használat
- zsámoly gyakorlatok elvégzése utasításra

Étika/ hit és erkölcstan, szóbeli vizsga

- család fogalmának ismerete – helyem a családban, a családtagok ismerete
- személyes adatok ismerete (teljes név, szülők neve, születési ideje, helye, lakcíme)
- a társas együttélés szabályai
- a nemzet fogalma, hol a helyem a nemzetben?
- fenntarthatóság fogalma, mit tehetünk érte?

Ének-zene, szóbeli vizsga

- mondókák, kiszámolók ismerete (Lipem, lopom a szőlőt..., Cirmos cica, jaj..., Elvesztettem zsebkendőmet..., Tűzet viszek...)
- népdalok ismerete (Most viszik, most viszik..., Cickom, cickom..., A tokaji szőlőhegyen..., Kiskertemben uborka..., Hopp Júlika, hopp Mariska..., Járok egyedül..., Hajlik a meggyfa..., Kinyílt a rózsza..., Menetel az ezred..., Három szabó legények...)
- ritmus és mérő, szinkópa tapsolás
- szolmizációs hangok ismerete, kézjelek

4. évfolyam

Matematika, írásbeli vizsga

- számok ismerete 10000-ig
- nyitott mondatok megoldása
- műveleti sorrendiség felismerése, alkalmazása
- fejszámolás: összeadás, kivonás, szorzás, osztás 10-, 100-, 1000-rel
- írásbeli szorzás kétjegyűvel
- írásbeli osztás egyjegyűvel
- szöveges feladatok megoldása a tanult formula szerint (adat, terv, becslés, számolás, ellenőrzés, válasz)

Magyar nyelvtan, írásbeli vizsga

- szófajtan ismerete: főnév, névelő, névutó, melléknév, számnév, névmások, ige
- tollbamondás utáni helyesírás
- j, ly-s szavak helyesírása

Magyar irodalom – olvasás,, írásbeli és szóbeli vizsga

- önálló szövegfeldolgozás
- ismert szöveg hangos olvasása
- ismeretlen szöveg hangos olvasása

Magyar irodalom – fogalmazás, írásbeli vizsga

- mondatalkotás önállóan
- mondatból szöveg alkotása, helyes cím választása
- időrendiség felállítása, betartása
- lényeges és lényegtelen megkülönböztetése

Környezetismeret, írásbeli vizsga

- tudjon a megismert élőlényeket a megadott szempontok szerint csoportosítani
- ismerje az élőlények általános jellemzőit
- tudjon jellemezni emlőst, madarat
- ismerje a térképen való tájékozódás alapjait
- ismerje hazánkat, fővárosát, tájait, megyéit, szomszédos országokat
- ismerje az egészséges életmód fő összetevőit

Vizuális kultúra, gyakorlati vizsga / projektmunka

- színek festéssel (12 osztatú)
- kép kiegészítés (egy adott táj, festmény fénymásolatának kiegészítése teljes képpé festéssel, filctollal, színes ceruzával, zsírkrétával, vagy kevert technikával).

Technika és tervezés, gyakorlati vizsga / projektmunka

- papírformázás 3 dimenziós, térbeli makett készítés (saját szobáról, kedvenc helyről, kitalált helyszínről)
- origami hajtogatás (állat, növény, tárgy).

Testnevelés,gyakorlati vizsga / projektmunka

- járás ütemtartással, megállás, indulás vezényszóra
- folyamatos futás 4 percig
- labdapattogatás egy kézzel, váltott kézzel (30-30)
- labdavezetés lábbal és pattogatva, tárgy kerüléssel is, labdaátadások

- állórajt hangjelzésre, ingafutás
- kislabdadobás 2,5 méterről – célradobás
- medicinlabda gyakorlatok elvégzése utasításra
- szabályos kötél kulcsolás lábbal, kötélmászás
- padgyakorlatok (ugrás, kúszás, mászás, labdapattogtatás, labdagurítás)
- testfordulatok: balra, jobbra át, hátra arc!
- kötélhajtás előre, hátra (egy lábon, váltott lábbal, páros lábbal)
- gurulóátfordulás előre, hátra
- dobantó használat, szekrényre felugrás

Etika/ hit és erkölcstan, szóbeli vizsga

- család fogalmának ismerete – helyem a családban, a családtagok ismerete
- személyes adatok ismerete (teljes név, szülők neve, születési ideje, helye, lakcíme)
- a társas együttélés szabályai
- a nemzet fogalma, hol a helyem a nemzetben?
- Európában élünk, a nemzetünk helye a kontinensen
- fenntarthatóság fogalma, mit tehetünk érte?

Ének-zene, szóbeli vizsga

- mondókák, kiszámolók ismerete (Lipem, lopom a szőlőt..., Cirnos cica, jaj..., Elvesztettem zsebkendőmet..., Tüzet viszek...)
- népdalok ismerete (Csömödéri falu végén..., Sej a Szanyi híd alatt..., Kossuth Lajos táborában..., Kiment a ház az ablakon..., Láttál-e már valaha..., Ennek a gazdának..., Sárga csikó..., Bárcsak régen..., Hej Vargáné..., A juhásznak jól van dolga..., Béreslegény...)
- ritmus és mérő, szinkópa tapsolás
- szolmizációs és ábécés hangok ismerete, kézjelek
- kottamásolás, violinkulcs, szünet lejegyzés

Idegen nyelv (angol), írásbeli és szóbeli vizsga

can, can't

Where's...?

have/has got..., haven't/hasn't got...

this, that, these, those

What's the time?

3. Osztályozóvizsga követelményei felső tagozaton

- **Magyar nyelv és irodalom**

- **5. évfolyam**

magyar nyelvtan: írásbeli

magyar irodalom: szóbeli és írásbeli

- **Magyar nyelvtan**

1. félév

- Mindennapi kommunikációs szituációk: kapcsolatfelvétel, bemutatkozás, kérdés, kérés, beszélgetés.

☐ Beszédhelyzet, arcjáték, gesztus, testtartás, távolság, külső, zenei eszközök (dallam, hangsúly, tempó, hangerő, szünet).

- A magyar hangok rendszere és főbb képzési jellemzőik: – magánhangzók, mássalhangzók; – magánhangzók: magas, mély; rövid, hosszú; ajakkerekítéses, ajakréses, – mássalhangzók: zöngés, zöngétlen; rövid, hosszú.

A hangok kapcsolódási szabályszerűségei: hangrend, illeszkedés, teljes és részleges hasonulás, kiesés, összeolvadás, rövidülés.

2. félév

- Az alapvető helyesírási elvek (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) ismerete, eseteik felismerése és tudatos alkalmazása.
- Hangalak és jelentés kapcsolata a szavakban. Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások.
- A szavak szerkezete: szótó, toldalékok, összetett szavak tagjai.

- **Magyar irodalom**

1. félév

- Otthon, család, nemzet témakör verseinek ismerete: műfaj – életkép, dal fogalma, a vers formai sajátosságai – lírai én, rímfajták

□ Memoriter: Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék, Arany János: Családi kör – részlet (3 versszak)

A mesék bűvöletében: Nép- és műmesék: magyar és más népek meséi. Verses és prózai formájú mesék. Állatmesék verses és prózai formában; tündérmese, csalimese, állatmese (fabula), meseregény, mesealak, meseformula, meseszám fogalmak □ Bibliai történetek – a Biblia részei; a megismert részek tartalma ismerete

2. félév

- Petőfi Sándor: a János vitéz cselekménye, szerkezete. A mű mesei elemei (cselekmény, hősök) – népies elbeszélő költemény/verses mese. Kukorica Jancsi útja, tettei, választásai (értelmezés, jellemzés). A megjelenítés eszközei: metafora, megszemélyesítés, hasonlat

- Az ütemhangsúlyos verselés: négyütemű tizenkettes sorfajta
- Kijelölt memoriterek

- Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk - Tér- és időviszonyok (cselekményidő/külső, történelmi idő), cselekmény, szerkezet, szereplők/jellemek, kapcsolatok, konfliktusok. Elbeszélői nézőpont. A mű fontos témái (pl. barátság, közösség, önfeláldozás, gyerekek-felnőttek kapcsolata, hűség-árulás). Ifjúsági regény fogalma

- Mondák, regék, mítoszok – a monda, rege, mítosz fogalmának ismerete; a megismert művek tartalma

- Szülőföld, táj – új irodalmi műfajok (tájleíró költemény, úti levél) megismerése

□ A sajtó régió bemutatása

• 6. évfolyam

magyar nyelvtan: írásbeli

magyar irodalom: szóbeli és írásbeli

• Magyar nyelvtan

- Alapszófajok, ige, igekötő: az igeidők és igemódok felismerése, használata, az ige általános és határozott ragozása, az igekötő szerepe

□ az igealakok helyesírási tudnivalói: a múlt idejű, a felszólító módú igealakok helyesírása; az igekötős igék helyesírása

- A főnevek fajtái: köznévi és tulajdonnévi; a tulajdonnevek néhány tipikus fajtája, helyesírása, szerkezete

- az egybeírás, különírás és kötőjeles írás szabályai a tulajdonnevekben
- a tulajdonnevek –i/s/-beli képzős alakjainak helyesírása

- A névszók többi típusa: melléknév, számnév, névmás, ill. ezek fajtái, helyesírásuk, szerkezetük, mondatbeli szerepük.

- A névmások szövegszervező szerepének megfigyelése, alkalmazása a szövegalkotásban
- a keltezés helyesírása

Határozószók, igenevek, viszonyozók és mondatzók felismerése és szerepe a szövegben.

- az igenevek fajtái: főnévi, melléknévi és határozói igenév

- a viszonyszók és mondatszók szerepe a beszédben; helyesírási kapcsolódások
-

• Magyar irodalom

- Mondák, regék, balladák – a mondafajták megismerése, monda és rege összehasonlítása; nép-és műballadák
  - a ballada műfaji sajátosságai
  - a történelmi ballada fogalma, a ballada szerkezeti felépítése
  - Memoriter: részlet Arany János: Rege a csodaszarvasról és A walesi bárdok című műveiből
- Arany János: Toldi - A Toldi cselekménye, szerkezete. Toldi Miklós helyzete, tettei, magatartása, kapcsolatai, konfliktusai.

Arany lélekábrázolása (családi kapcsolatok; bűn és megtisztulás).

A megjelenítés eszközei (pl. hasonlat, megszemélyesítés, metafora; alakzatok, pl. ellentét, párhuzam, túlzás, felsorolás, részletezés, szótóismétlés).

Előhang, mottó, expozíció, kaland, allegória, epizód, késleltetés, körülírás, felező 12- es, sormetszet.

☐ Memoriterek előadása: Előhang, szabadon választott 2-2 versszak legalább 3 énekből

- Fazekas Mihály: Lúdas Matyi – műértelmezés, szerkezet.

☐ Líra, lírai alany, téma, motívum, versforma, rímszerkezet

- Gárdonyi Géza: Egri csillagok - cselekmény, szerkezet; a szereplők csoportjai, kapcsolataik, konfliktusok. Elbeszélői nézőpont, jellemábrázolás, ábrázolásmód.

Bornemissza Gergely életútja. A mű fontos témái és motívumai.

- Történelmi regény, ifjúsági regény, kalandregény; téma, motívum.
- Memoriter: a várvédők esküje

7. évfolyam

**magyar nyelvtan: írásbeli magyar irodalom: írásbeli és szóbeli
szövegértés: írásbeli**

• Magyar nyelvtan

- A mondat nyelvi funkciója, felépítése, szerkezete, mondatfajták, ezek szövegszervező ereje. Mondatfajta, kijelentő, kérdő, felszólító, felkiáltó, óhajtó mondat.
- Egyszerű és összetett mondat; tagolt és tagolatlan mondat; tö - és bővített mondat.
- Szószerkezetek típusai, fajtái: hozzá-, mellé-, alárendelés. A tárgy fogalma, fajtái, kifejezőeszközei
-

A határozók fogalma; a határozók fajtái (hely-, képes hely-, idő-, mód-és állapot-, eszköz-és társ, ok-és cél, részshatározó); a határozók kifejezőeszközei

- A jelző fogalma, fajtái, kifejezőeszközei

- A fenti mondatrészek kapcsolatainak ábrázolása – szerkezeti ábra készítése □ Szó szerkezetek típusai, fajtái: hozzá-, mellé-, alárendelés.

- **Magyar irodalom**

- A megismert műfajok ismerete: epigramma, óda, szózat, elégia, rapszódia, dal; regény, kisregény, novella, karcolat
- Kölcsey Ferenc: Huszt, Himnusz elemzése
- Vörösmarty Mihály: Szózat elemzése
- Memoriter: Himnusz, Szózat
- Petőfi Sándor életrajza + elemzések
  - Reszket a bokor, mert ...
  - Szeptember végén
  - Egy gondolat bánt engemet
  - A XIX. század költői
  - Nemzeti dal
  - Föltámadott a tenger
  - Memoriter: Szeptember végén, Nemzeti dal
- Arany János életrajza + verselemzések
  - Epilógus
  - Letésem a lantot
  - Fülemlile
- Jókai Mór életrajza + A kőszívű ember fiai c. regény ismerete (a regény szereplői, a regény szerkezeti felépítése, a romantika jellemzői a regényben)
- Mikszáth Kálmán életrajza + elemzése (novella - A néhai bárány; egy karcolat – A Balóthy domínium; kisregény – Szent Péter esernyője)

Szövegértés

egy-egy ismeretterjesztő és elbeszélő szöveg feldolgozása

- **8. évfolyam**

magyar nyelvtan: írásbeli

magyar irodalom: írásbeli és szóbeli szövegértés: írásbeli

- **Magyar nyelvtan**

A mondatok csoportosítása: a beszélő szándéka, a mondat szerkezete és logikai minősége alapján

- mondatvégi írásjelek
- a szórend szerepe
- Az összetett mondat fogalma; az összetett mondat fajtái
  - Alárendelő összetett mondat: fő –és mellékmondat, utalószó és kötőszó szerepe; a tagmondatok sorrendje; szerkezeti ábra
  - Sajátos jelentéstartalmú alárendelő összetett mondatok
  - Az idézés helyesírási tudnivalói
  - A mellérendelő összetett mondat fajtái, jelölése

- A leggyakoribb szóalkotási módok
  - Szóösszetétel: alá- és mellérendelő összetett szavak fajtái, helyesírási tudnivalói
  - Szóképzés – a képzők rendszere: igéből igét, igéből névszót, névszóból igét, névszóból névszót
  - Egyéb szóalkotási módok: szóösszevonás, mozaikszó
- A magyar nyelv szókészlete
- A magyar nyelv története
  - Nyelvrokonság
  - Szórvány-és szövegelemek

• Magyar irodalom

- A Nyugat első nemzedékéhez tartozó alkotók megismerése
  - Stílusirányzatok a 20. század elején (klasszikus modernség) Az impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió stílus- és formajegyei. Jellemző művek, ábrázolásmódok
  - Ady Endre: magyarság-, szerelmes versek; a szimbolizmus fogalma, újszerű költői kifejezőeszközök
  - Memoriter: Őrizem a szemed, A magyar Ugaron
  - Az első nemzedék kiemelkedő tagjai: Tóth Árpád, Kosztolányi Dezső, Babits

Mihály, Juhász Gyula – verstani, műfaji ismeretek bővítése

- Móricz Zsigmond: Hét krajcár novella – tartalom, szerkezeti felépítés; Légy jó mindhalálig c. regény – tartalom, szerkezeti felépítés, gyerekek-felnőttek kapcsolata
- Lírai és átmeneti műfajok, műtípusok, pl. óda, dal, epigramma, elégia, ekloga, életkép, tájlíra, hangulatlíra, gondolati líra.

Verstani ismeretek József Attila és Radnóti Miklós műveihez kapcsolódva

- Memoriter: József Attila: Tiszta szívvel, Mama; Radnóti Miklós: Nem tudhatom
- Szemelvények Szabó Lőrinc, Weöres Sándor, Illyés Gyula műveiből és kortárs magyar lírai alkotásokból a tankönyv alapján/szabadon választott művek alapján
- Drámai műfajok: tragédia, komédia
  - Shakespeare: Rómeó és Júlia - tér- és időviszonyok, szereplők rendszere, alapszituáció, cselekmény, konfliktusok. Drámai szerkezet.
  - Monológ, dialógus, konfliktus fogalmak
  - A szereplők jellemzése

Szövegértés:

egy-egy elbeszélő és ismeretterjesztő szöveg feldolgozása

4. Matematika

5. évfolyam

I. Az egész számok

- Természetes számok írása, olvasása milliós számkörben, □ A helyiértékes írás; alaki érték, helyi érték, valódi érték.
- Számlálás, számolás. Hallott számok leírása, látott számok kiolvasása.
- Számok ábrázolása számegyenesen.
- Természetes számok kerekítése
- Írásbeli műveletek: összeadás, kivonás, szorzás, osztás (többjegyű osztóval is).
- Műveletek eredményeinek előzetes becslése, ellenőrzése, kerekítése.
- Műveleti tulajdonságok, a helyes műveleti sorrend.
- A **negatív egész** számok értelmezése; ellentett, abszolút érték fogalma
- Egész számok összeadása, kivonása
- A témakörhöz tartozó szöveges feladatok megoldása.

II. Törtek, tizedes törtek

- **Tört** fogalma, szemléltetése, egy egész tört része, mennyiség tört része □ Törtek azonos átalakításai: egyszerűsítés, bővítés, vegyes tört, □ Törtek helye a számegyenesen, nagyságrendi összehasonlítások.
- Összeadás, kivonás a törtek körében.
- Törtek szorzása, osztása egész számmal (0 szerepe a szorzásban, osztásban).
- Műveleti tulajdonságok, a helyes műveleti sorrend.
- **Tizedes törtek** értelmezése, helyiérték szerinti összegalakja,
- Tizedes törtek ábrázolása, kerekítése, összehasonlítása,
- Tizedes törtek összeadása, kivonása,
- Tizedes törtek szorzása, osztása egész számmal.
- A témakörhöz tartozó szöveges feladatok megoldása.

III. Bevezetés a geometriába

- A tér elemei: pont, vonal, egyenes, félegyenes, szakasz, sík, valamint ezek kölcsönös helyzete.
- Konvex, konkáv alakzatok felismerése.
- Párhuzamos és merőleges egyenesek szerkesztése csúsztatással □ Párhuzamosság, merőlegesség felismerése síkbeli és térbeli alakzatokon. □ A téglalap és négyzet tulajdonságai, felismerése.
- Testek szemléltetése, tulajdonságai (lap, él, csúcs)

IV. Hosszúság, terület, térfogat

- A hosszúság és terület mérése, mértékegységei □ Téglalap, (négyzet is!) kerülete, területe.
- Sokszögek kerülete.
- Kocka, téglatest tulajdonságai, hálója.
- A felszín és térfogat mérése, mértékegységei
- Téglatestek (négyzetes hasáb, kocka is!) felszínének és térfogatának kiszámítása.

- Képletek használata a terület, kerület, felszín és térfogat számítása során.
- A témakörhöz tartozó szöveges feladatok megoldása.

V. Helymeghatározás, sorozatok

- A helymeghatározás szerepe környezetünkben.
- A derékszögű koordináta-rendszer.
- Pontok ábrázolása, koordináták jelölése.
- Sorozatok, ritmusok, díszítések.
- Nevezetes, érdekes sorozatok.

VI. Mérés, arányosság, szöveges feladatok

- A tömeg mérése, mértékegységei.
- Az űrtartalom és térfogat mérése, mértékegységei.
- Az idő mérése, mértékegységei.
- Arányosságok, változó mennyiségek.
- Egyenes arányosság.
- Nyitott mondatok megoldása.
- Szöveges feladatok megoldása.

VII. Adatgyűjtés, statisztika.

- Táblázatok, grafikonok.
- Az adatok ábrázolása; az adatok ábrázolásának értelmezése.
- Átlagszámítás.
- Lehetetlen, lehetséges, biztos események.

• **6. évfolyam**

matematika: írásbeli

1. félév

I. Számok és műveletek

- Műveletek, műveleti sorok megoldása a racionális számok körében (természetes számokkal, törtekkel, tizedes törtekkel, egész számokkal – négy alpművelettel).
- Számok kerekítése (egészekre, tizedre, századra, ezredre).
- Számelméleti alapismeretek
- Fogalmak ismerete: osztó és többszörös, prímszámok és összetett számok, osztók, többszörösök, oszthatósági szabályok (2-vel, 4-gyel, 8-cal, 3-mal, 9-cel, 5-tel, 25-tel, 10-zel, 100-zal, 1000-rel, 6-tal, 12-vel, 15-tel), legkisebb közös többszörös, legnagyobb közös osztó, osztópárok
- Oszthatósági szabályok alkalmazása, prímszámok felismerése, összetett számok prímtényező felbontása, legkisebb közös többszörös, legnagyobb közös osztó illetve osztópárok meghatározása egyszerűbb esetekben.
- Mértékegységek helyes használata, mértékegységek átváltása (hosszúságmérés, tömegmérés, űrtartalom mérés, területmérés, térfogatomérés, időmérés)
- Mérés pontosságának jelzése

II. Geometriai vizsgálatok, szerkesztések

Fogalmak:

- Alakzatok síkban és térben: egyenes, félegyenes, szakasz, párhuzamos- és merőleges egyenes, síkidomok és sokszögek, testek (lapok, élek, csúcsok)
- A kör és részei (körvonal, körlap, sugár, átmérő, körív, húr, körszelet, körgyűrű, körcikk, szelők és érintők), szakaszfelező merőleges
- Szögek típusai, sokszögek (átlók, belső szögek),
- Tengelyesen tükrös alakzatok – háromszögek és négyszögek
- Tengelyes tükrözés tulajdonságai
- Háromszögek (háromszög-egyenlőtlenség, felosztása szögek és oldalak szerint)
- Négyszögek (trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, téglalap, négyzet) felismerése, alapvető tulajdonságai.

Szerkesztések:

- Párhuzamos és merőleges egyenesek rajzolása csúsztatással, körzővel.
- Szögek mérése szögmérővel
- Szögek szerkesztése, másolása körzővel.
- Síkbeli alakzatok távolsága: pont és pont, pont és egyenes, egyenes és egyenes közti távolság meghatározása
- Szakaszfelező merőleges szerkesztése
- Tengelyes tükrözés végrehajtása rácson és füzetlapon körző és vonalzó segítségével.
- Háromszögek szerkesztése 3 adatból (3 oldal, 2 oldal és közbezárt szög, egy oldal és két szög)
- négyszögek szerkesztése (négyzet, téglalap), területe, kerülete

2. félév

III. Összefüggések, százalékszámítás

- Diagram, grafikon, táblázatok leolvasása, készítése
- Arány, arányosság, két szám aránya
- Egyenes arányosság
- Fordított arányosság
- Arányos osztás
- Százalékszámítás: százalékvérték, százalékláb, alap kiszámítása egyszerű feladatokban – következtetéssel
- Algebrai kifejezések
- Összevonás, zárójelfelbontás – egyszerű esetekben □ Egyenletek megoldása lebontogatással
- Egyenlőtlenségek – ábrázolása, megoldása.
- Szöveges feladatok megoldása egyenlettel – egyszerű esetekben.

IV. Kerület, terület, felszín, térfogat

- Sokszögek kerülete
- Terület, térfogat

- Négyzet, téglalap, háromszögek területe egyszerű esetekben.(Egyenlő szárú, vagy derékszögű háromszögek.)
- Alakzatok a térben – testek – felszín, térfogat.
- szabályos testek

V. Statisztika

- Grafikonok, diagramok, összefüggések
- Adatok rendezése, ábrázolása
- Kördiagram olvasása
- Sorbarendezések – egyszerű kombinatorikai feladatok.

7. évfolyam

- matematika: írásbeli

1. félév

I. Számok és műveletek

- Számhalmazok ismerete (természetes, egész, racionális, irracionális)
- Hatványozás (azonos alapú hatványok szorzata és hányadosa, hatvány hatványozása, szorzat és hányados hatványozása – természetes kitevővel).
- Normálalak (1-nél nagyobb számok normálalakja). Műveletek normálalakkal.
- Műveletek, műveleti sorok, szöveges feladatok megoldása a racionális számok körében (természetes számokkal, törtekkel, tizedes törtekkel, egész számokkal).
- Százalékszámítás
- Egészrész és törtrész meghatározása. Arány és arányos osztás alkalmazása szöveges feladatok megoldása során. Százalékszámítás alkalmazása szöveges feladatok megoldása során.

II. Geometriai transzformációk

- Geometriai transzformációk vizsgálata (egybevágóság és hasonlóság fogalmának helyes használata)
- Egybevágósági transzformációk (fogalmak, tulajdonságok ismerete, szerkesztések végrehajtása): tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, eltolás, elforgatás(it nem kell szerkesztés).
- Egybevágó alakzatok felismerése (tengelyesen szimmetrikus, középpontosan szimmetrikus, forgásszimmetrikus alakzatok). Szögpárok felismerése, szögek nagyságának meghatározása (párhuzamos szárú szögek, egyállású szögek,

társszögek, csúcshszögek, mellékszögek, váltószögek, pótszögek) □

Háromszögek, négyszögek külső és belső szögei.

- Háromszögek és négyszögek kerülete, területe – képlet ismerete, használata.(négyzet, téglalap, rombusz paralelogramma, trapéz, deltoid)
- Sokszögek kerülete, területe (átdarabolással) **III. Oszthatóság**

- Számelmélet: osztó, többszörös, oszthatósági szabályok ismerete és alkalmazása (2-vel, 4-gyel, 8-cal, 5-tel, 25-tel, 125-tel, 10-zel, 100-zal, 1000-rel, 3-mal, 9-cel, illetve vegyes oszthatósági szabályok: 6-tal, 12-vel, 15-el, 18-cal, 24-gyel).

- Osztók meghatározása. Prímszám és összetett szám fogalma, prímtényező felbontás alkalmazása, számelmélet alaptételének ismerete. Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös meghatározása, alkalmazása.

2. félév **IV. Algebra**

- Egyenes és fordított arányossági feladatok
- Százalékszámítás– összetett feladatokban (kamatos kamat)
- Műveletek algebrai kifejezésekkel: együtthatók és változók fogalmának helyes használata. Algebrai egész- és törtkifejezések felismerése. Helyettesítési érték meghatározása. Egynemű, különemű kifejezések összevonása. Egytagú kifejezések/többtagú kifejezések szorzása, osztása egytagú kifejezéssel.

Többtagú kifejezés szorzattá alakítása kiemeléssel.

- Algebrai kifejezések használata szöveges feladatokban.
- Egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása mérlegelvvel (azonosságok, azonos egyenlőtlenségek, ellentmondásra vezető feladatok, alaphalmaz, igazsághalmaz, száme egyenes, ellenőrzés)
- Törtegyütthatós egyenletek, egyenlőtlenségek
- Szöveges feladatok megoldása egyenlettel
- Szöveges feladatok megoldása egyenlőtlenséggel

V. Síkidomok, testek

- Geometriai alapfogalmak
- Síkidomok, sokszögek (konvex és konkáv síkidom). Sokszög kerülete, átlók számának meghatározása.
- Háromszögek csoportosítása oldalak és szögek szerint. Háromszög- egyenlőtlenség, belső és külső szögek nagysága.
- Kapcsolat a háromszög oldalai és szögei között.
- Háromszögek szerkesztése. A háromszögek egybevágóságának alapesetei. A háromszög magassága. A háromszög területe.
- Négyszögek: kerülete, belső és külső szögek meghatározása.
- Négyszögek szerkesztése, tulajdonságai: trapéz, paralelogramma, rombusz, téglalap, négyzet. Négyszögek területe.
- Kör: körrel kapcsolatos fogalmak ismerete, kerülete, területe.
- Sokszöglapokkal határolt testek: alapfogalmak (lapok, élek, csúcsok, lapátló, testátló, háló, palást)
- Kocka és téglatest felszíne, térfogata.
- Hasáb hálója és felszíne. Egyenes hasáb térfogata. □ Egyenes körhenger felszíne, térfogata.

VI. Hozzárendelés, függvény

- Hozzárendelések vizsgálata (egyértelmű hozzárendelés, többértelmű hozzárendelés, alaphalmaz, képhalmaz, reláció)
- Függvények értelmezése, vizsgálata (értelmezési tartomány, értékészlet, hozzárendelési szabály felismerése grafikonról)

- Lineáris függvény (egyenes arányosság, konstans függvény) ábrázolása táblázat, hozzárendelési szabály segítségével. Hozzárendelési szabály meghatározása a grafikonról. Grafikonra illeszkedő pontok koordinátáinak meghatározása.
- Fordított arányosság (ábrázolása grafikonnal, szöveges feladatok megoldása)
- Sorozat, mint függvény (Sorozatok szabályszerűségeinek felismerése. Számítási sorozatok elemeinek, különbségének meghatározása.)
- Statisztikai számítások (átlag, medián, módusz). Grafikon, diagramok értelmezése és készítése (töröttvonal-diagram, oszlopdiagram, kördiagram, szalagdiagram).
- Valószínűségi számítás (sorrendezés, kiválasztás, gyakoriság, relatív gyakoriság, kedvező események, összes esemény).

8. évfolyam

matematika: írásbeli

1. félév

I. Számok és betűk

- Halmazelméleti fogalmak és műveletek: alaphalmaz, üres halmaz, részhalmaz, valódi részhalmaz, kiegészítő halmaz, két halmaz metszete, két halmaz egyesítése, két halmaz különbsége. Szöveges feladatok megoldása halmazok segítségével.
- Racionális szám, irracionális szám, egész szám, természetes szám fogalma,
- Műveletek, műveleti sorok, szöveges feladatok megoldása a racionális számok körében (természetes számokkal, törtekkel, tizedes törtekkel, egész számokkal).
- Hatványozás (azonos alapú hatványok szorzata és hányadosa, hatvány hatványozása, szorzat és hányados hatványozása). Egész kitevőjű hatványok értelmezése, alkalmazása.
- Számok normálalakja. Műveletek a számok normálalakjával.
- Számelemélet: osztó, többszörös, oszthatósági szabályok ismerete és alkalmazása (2-vel, 4-gyel, 8-cal, 5-tel, 25-tel, 125-tel, 10-zel, 100-zal, 1000-rel, 3-mal, 9-cel, illetve egyes oszthatósági szabályok: 6-tal, 12-vel, 15-el, 18-cal, 24-gyel).
- Osztók meghatározása. Prímszám és összetett szám fogalma, prímtényező felbontás alkalmazása. Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös meghatározása, alkalmazása műveletek illetve szöveges feladatok megoldása során.
- Számok négyzetgyökének és négyzetének meghatározása számológéppel.
- Arány, arányosság, százalékszámítás használata szöveges feladatok megoldása során.
- Kombinatorikai feladatok megoldása.
- Algebrai kifejezések helyettesítési értéke; műveletek algebrai kifejezésekkel.

II. A Pithagorasz-tétel

- Pitagorasz-tétel megfogalmazása
- Pitagorasz-tétel alkalmazása síkban. Derékszögű háromszögek keresése síkbeli alakzatokban.
- Nevezetes derékszögű háromszögek. (30°-os, 60°-os szögű derékszögű háromszög)

III. Egyenletek, egyenlőtlenségek

- Műveletek algebrai kifejezésekkel: együtthatók és változók fogalmának helyes használata. Algebrai egész- és törtkifejezések felismerése. Helyettesítési érték meghatározása. Egy- nemű, különnemű kifejezések összevonása.

Egytagú/többtagú kifejezések szorzása, osztása egytagú/többtagú kifejezéssel.

- Egyenlet, azonosság, egyenlőtlenség, azonos egyenlőtlenség megoldása mérlegelvével
- Szöveges feladatok megoldása egyenlettel, egyenlőtlenséggel
- Helyiértékes feladatok, geometriai számítással kapcsolatos feladatok, fizikai számításokkal kapcsolatos feladatok, keverékes feladatok, együttes munkavégzéssel kapcsolatos feladatok.

2. félév

IV. Geometriai transzformációk

- Egybevágósági transzformációk (fogalmak, tulajdonságok ismerete, szerkesztések): tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, eltolás, elforgatás. Eltolás tulajdonságainak alkalmazása – trapéz.
- A háromszögek egybevágóságának alapestei.
- Egybevágó alakzatok felismerése (tengelyesen szimmetrikus, középpontosan szimmetrikus, forgásszimmetrikus alakzatok).
- Hasonlósági transzformációk. Háromszögek hasonlóságának alapestei. Hasonló síkidomok területének aránya. Hasonló testek térfogatának aránya.
- Középpontos hasonlóság: tulajdonságai, hasonlósági arány, külső- és belső hasonlósági pont. Szakasz arányos felosztása. Középpontosan hasonló alakzatok szerkesztése. Számítási feladatok.
- Szöveges feladatok megoldása

V. Függvények, valószínűség, sorozatok

- Hozzárendelések vizsgálata (egyértelmű hozzárendelés, többértelmű hozzárendelés, alap- halmaz, képhalmaz, reláció)
- Függvények értelmezése, vizsgálata (értelmezési tartomány, értékkészlet, hozzárendelési szabály felismerése grafikonról)
- Lineáris függvény (egyenes arányosság, konstans függvény) ábrázolása táblázat, hozzárendelési szabály segítségével. Hozzárendelési szabály meghatározása a grafikonról. Grafikonra illeszkedő pontok koordinátáinak meghatározása.
- Sorozat, mint függvény (Sorozatok szabályszerűségeinek felismerése. Számítási sorozatok elemeinek, különbségének meghatározása.)
- Nem lineáris függvények (abszolútérték-függvény, másodfokú függvény, fordított arányosság) ábrázolása, vizsgálata.
- Egyenletek, egyenlőtlenségek grafikus megoldása
- Sorozatok: számtani sorozat, mértani sorozat jellemzőinek meghatározása, első n tag összege.
- Sorozatok alkalmazása szöveges feladatok megoldása során.
- A gyakoriság a relatív gyakoriság és az átlag fogalma.

VI. Felszín, térfogat

- Geometriai alapfogalmak. Sík- és térelemek kölcsönös helyzete. Alakzatok közti távolság meghatározása síkban és térben. Szögek fajtái, szögpárok, hajlásszögek.
- Adott tulajdonságú ponthalmazok: körvonal, körlap, szakasz felezőmerőlegese, szögfelező, gömbfelület.
- Síkidomok, sokszögek: csúcsok, oldalak, átlók, belső- és külső szögek. Átlók számának meghatározása. Belső szögek összegének meghatározása. Szabályos sokszögek belső szögének meghatározása. Konkáv és konvex síkidomok.
- Háromszögek
- Csoportosítása oldalak és szögek szerint. Összefüggések a belső és külső szögek között. A háromszög szerkesztésének alapesetei. A háromszög nevezetes vonalai, pontjai: köré írható kör, beírt kör, magasságvonal, magasságpont, középvonal, súlyvonal, súlypont.
- Négyyszögek tulajdonságai: trapéz, paralelogramma, húrtrapéz, deltoid, rombusz, téglalap, négyzet. □ Sokszögek területe
- Kör kerülete, területe
- Testek
- Egyenes hasáb palástja és felszíne, térfogata. Egyenes körhenger palástja és felszíne, térfogata. A gúla és a kúp felszíne, térfogata. Agömb felszíne, térfogata.
- Pitagorasz-tétel alkalmazása térben: derékszögű háromszögek hiányzó oldalainak meghatározása térben.
- Szöveges feladatok megoldása
-

- **Történelem**

5. évfolyam

történelem: írásbeli

1. félév

Személyes történelem

Fogalmak: kódex.

Személyek: -.

Kronológia: Kr. e. és Kr. u., évszázad, őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor.

Topográfia: -.

Fejezetek az ókor történetéből

Fogalmak: öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, városállam, jósda, többistenhit, olümpiai játékok, monda, provincia, rabszolga, gladiátor, amfiteátrum, falanx, légió, népvándorlás.

Személyek: Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné, Nagy Sándor, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Attila.

Kronológia: Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 490 a marathóni csata, Kr. u. 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása. *Topográfia:* Egyiptom, Nílus, Athén, Olümpia, Spárta, Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Marathón, Római Birodalom.

A kereszténység

Fogalmak: egyistenhit, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó vallás, keresztény vallás, keresztség és úrvacsora.

Személyek: Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent Péter és Szent Pál apostolok.

Kronológia: -.

Topográfia: Jeruzsálem, Betlehem.

2. félév

A középkor világi

Fogalmak: földesúr, lovag, nemes, uradalom, jobbágy, robot, pápa, szerzetes, bencés rend, pálos rend, kolostor, katolikus, román stílus, gótikus stílus, polgár, céh, iszlám vallás.

Személyek: Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed.

Kronológia: -.

Topográfia: Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország.

Képek és portrék az Árpád-kor történetéből

Fogalmak: hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, fejedelem, honfoglalás, székelyek, kalandozások, vármegye, tized, ispán, Szent Korona, tatárok/mongolok, kunok.

Személyek: Álmos, Árpád, Géza, I. (Szent) István, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, IV. Béla, Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit.

Kronológia: 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 István uralkodása, 1222 az Aranybulla kiadása, 1241–1242 a tatárjárás, 1301 az Árpád-ház kihalása.

Topográfia: Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Esztergom, Buda, Székesfehérvár, Horvátország, Muhi, Német-római Császárság.

6.évfolyam történelem: írásbeli

1. félév

A Magyar Királyság virágkora

Fogalmak: aranyforint, nádor, *nemes*, ősiség és kilenced törvénye, kormányzó, *végvár*.

Személyek: I. Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, *Hunyadi János*, *Hunyadi Mátyás*, *I. Szulejmán*.

Topográfia: *Nándorfehérvár*, *Visegrád*, *Mohács*.

Évszámok: 1308 (I. Károly), 1456 (*Nándorfehérvár*), 1458-1490 (Hunyadi Mátyás uralkodása), 1526 (*a mohácsi vereség*).

A világ és Európa a kora újkorban

Fogalmak: *újkor*, felfedező, *gyarmat*, manufaktúra, *reformáció*, protestáns, jezsuita, katolikus megújulás, felvilágosodás, alkotmány.

Személyek: *Kolumbusz*, Luther, Kálvin, Cromwell, XIV. Lajos, Rousseau, Washington.

Topográfia: *Amerika*, *Versailles*, *London*, *Szentpétervár*.

Évszámok: 1492 (*Kolumbusz*), 1517 (Luther fellépése), 1776 (az amerikai Függetlenségi nyilatkozat).

Magyarország a kora újkorban

Fogalmak: végvár, hódoltság, *szultán*, szpáhi, janicsár, kuruc, labanc, hajdú, úrbér, jobbágy-rendelet, zsellér, betelepítés, türelmi rendelet.

Személyek: Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós, II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia, II. József.

Topográfia: Pozsony, Bécs, Erdélyi Fejedelemség, Eger, Gyulafehérvár, Debrecen.

Évszámok: 1541 (Buda török kézen), 1552 (a „nagy várháborúk” éve), 1686 (Buda visszavívása), 1703–1711 (a Rákóczi-szabadságharc), 1740–1780 (Mária Terézia).

2. félév

A forradalmak és a polgárosodás kora Európában és Magyarországon

Fogalmak: népfelség elve, jakobinus, polgári nemzet, *ipari forradalom*, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, rendi országgyűlés, alsótábla, felsőtábla, *reformkor*, közteherviselés, *cenzúra*, sajtószabadság, választójog, felelős kormány, jobbágyfelszabadítás, honvédség, trónfosztás, nemzetiségi törvény.

Személyek: XVI. Lajos, Robespierre, Napóleon, Watt, Széchenyi István, Kölcsey Ferenc, Wesselényi Miklós, Kossuth Lajos, Deák Ferenc, Petőfi Sándor, Batthyány Lajos, Jellasics, Görgei Artúr, Bem József.

Topográfia: Párizs, Waterloo, Debrecen, Isaszeg, Buda, Világos, Arad.

Évszámok: 1789 (a francia forradalom kezdete), 1815 (a waterlooi csata), 1830 (a Hitel megjelenése, a reformkor kezdete), 1832–1836 (reformországgyűlés), 1848. március 15. (forradalom Pest-Budán), 1849. április 14. (a Függetlenségi nyilatkozat), 1849. október 6. (az aradi vértanúk és Batthyány Lajos kivégzése)

• 7. évfolyam

történelem: írásbeli

1. félév

A nemzetállamok kora és a gazdasági élet új jelenségei

Témák:

Az egységes Németország létrejötte.

Polgárháború az Amerikai Egyesült Államokban.

Az ipari forradalom második szakaszának feltalálói és találmányai. Szövetségi rendszerek és katonai tömbök kialakulása

Fogalmak: nacionalizmus, *polgárháború*, nemzetállam, szabad verseny, monopólium, szociáldemokrácia, tömegkultúra.

Személyek: I. Vilmos császár, Bismarck, Lincoln, Edison, Marx.

Topográfia: Olaszország, Németország, Egyesült Államok.

Évszámok: 1859 (csata Solferinónál), 1861-1865 (polgárháború az Egyesült Államokban), 1871 (a Német Császárság létrejötte).

Önkényuralom és kiegyezés. A dualizmus kora Magyarországon

Témák:

Magyarország az önkényuralom éveiben.

A kiegyezés; Deák Ferenc szerepe létrejöttében. Az új dualista állam.

Magyarország gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődése.

Budapest világváros.

Az Osztrák-Magyar Monarchia együtt élő népei. A nemzetiségek helyzete.

A millenniumi ünnepek. Hazánk a XX. század elején

Fogalmak: passzív ellenállás, *kiegyezés*, közös ügyek, *dualizmus*, millennium, agrárország, emigráció, amnesztia.

Személyek: Deák Ferenc, I. Ferenc József, gróf Andrássy Gyula, báró Eötvös József, Kandó Kálmán, Bánki Donát.

Topográfia: Osztrák-Magyar Monarchia, Budapest.

Évszámok: 1867 (a kiegyezés), 1896 (a millenniumi ünnepek)

A nagyhatalmak versengése és az első világháború

Témák:

A gyarmatbirodalmak kialakulása. Élet a gyarmatokon.

Az első világháború kirobbanása. Tömegek és gépek háborúja.

Magyarok az első világháborúban.

A háború következményei Oroszországban, Lenin és a bolsevikok hatalomra kerülése.

Az Egyesült Államok belépése és az antant győzelme a világháborúban.

Fogalmak: villámháború, állóháború, bolsevik, szovjet, hátszág, kétfrontos háború.

Személyek: II. Vilmos, Lenin, Wilson, II. Miklós.

Topográfia: Szerbia, Sarajevó, Pétervár, Oroszország.

Évszámok: 1914. július 28. (a világháború kirobbanása), 1914-1918 (az első világháború), 1917 (az oroszországi forradalom és a bolsevik hatalomátvétel).

2. félév Európa és a világ a két háború között

Témák:

A Párizs környéki békék. Európa új arca.

A kommunista diktatúra a Szovjetunióban Sztálin, a diktátor. A GULAG rendszere.

A gazdasági világválság az Egyesült Államokban és Európában.

Nemzetiszocializmus Németországban, Hitler a diktátor. A náci terjeszkedés kezdetei Európában.

Fogalmak: békediktátum, kommunizmus, GULAG, személyi kultusz, *fasizmus*, nemzetiszocializmus, *kisantant*, proletárdiktatúra, tözsde, részvény, *gazdasági válság*.

Személyek: Clemenceau, Sztálin, Roosevel, Mussolini, Hitler.

Topográfia: Szovjetunió, New York.

Évszámok: 1918. november 11. (az első világháború vége), 1922 (a Szovjetunió megalakulása), 1929-1933 (a nagy gazdasági világválság), 1933 (Hitler hatalomra kerülése).

Magyarország a két világháború között

Témák:

Az őszirózsás forradalom és a tanácsköztársaság okai, következményei.

A trianoni békediktátum, országvesztés és a Horthy-korszak kezdete.

A Horthy korszak jellegzetességei.

A kultúra, a művelődés a Horthy-korszakban.

A határon túli magyarság sorsa a két világháború között. A revíziós politika első sikerei.

Fogalmak: őszirozsás forradalom, Tanácsköztársaság, vörösteror, fehérterror, kormányzó, numerus clausus, konszolidáció, *revízió*, zsidótörvény.

Személyek: Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, Bethlen István, Teleki Pál.

Topográfia: Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia.

Évszámok: 1918. október vége (az őszirozsás forradalom), 1919. március (a Magyarországi Tanácsköztársaság kikiáltása), 1920. március (Horthy kormányzóvá választása), 1920. június 4. (Trianon), 1938 (az első bécsi döntés), 1940 (a második bécsi döntés).

A második világháború

Témák:

A második világháború kezdete és első éve.

A Szovjetunió német megtámadása. Koalíciók létrejötte. A totális háború. Fordulat a világháború menetében.

Magyarország hadba lépésétől a német megszállásig.

A hátszág szenvedései. Népiirtás a második világháborúban, a holokauszt.

A második front megnyitásától a világháború végéig. A jaltai és a potsdami konferencia. Magyarország német megszállása. A holokauszt Magyarországon. Szálasi és a nyilasok rémuralma. Szovjet felszabadítás és megszállás.

Fogalmak: tengelyhatalmak, furcsa háború, hadigazdaság, totális háború, zsidóüldözés, holokauszt, gettó, deportálás, partizán.

Személyek: Churchill, Kállay Miklós, Szálasi Ferenc.

Topográfia: Lengyelország, Sztálingrád, Don-kanyar, Normandia, Auschwitz, Berlin, Jalta, Hirosima.

Évszámok: 1939. szeptember 1. (a második világháború kirobbanása), 1941. június 22.

(Németország megtámadja a Szovjetuniót), 1941. június 27. (Magyarország hadba lépése),

1941. december 7. (Pearl Harbor, az Egyesült Államok hadba lépése), (1943. január (a doni

katasztrófa), 1943. február eleje (a sztálingrádi csata vége), 1944. március 19. (Magyarország

német megszállása), 1944. június 6. (a normandiai partraszállás), 1944. október 15-16.

(Horthy kiugrási kísérlete, Szálasi hatalomátvétele), 1945. április (a háború vége

Magyarországon), 1945. május

9. (Európában befejeződik a háború), 1945. szeptember 2. (Japán kapitulációja).

10.

8. évfolyam

történelem: írásbeli

1. félév

Hidegháborús konfliktusok és a kétpólusú világ kiépülése

Témák:

A kétpólusú világ kialakulása.

Az 1947-es párizsi békeszerződések.

A kettéosztott Európa. A NATO és a Varsói Szerződés születése. Egyezmények, szövetségek. Válságócok és fegyveres konfliktusok a hidegháború korában (Izrael Állam létrejötte, arab-izraeli és vietnami háborúk).

Fogalmak: hidegháború, vasfüggöny, jóléti állam, piacgazdaság, szuperhatalom.

Személyek: Truman, Marshall, Hruscsov.

Topográfia: Szovjetunió, NSZK, NDK, Kína, Észak- és Dél-Korea, Észak- és Dél-Vietnam, Kuba, Közel-Kelet.

Évszámok: 1946 (a fultoni beszéd), 1947 (a párizsi békék), 1949 (a NATO, az NDK és az NSZK megalakulása), 1953 (Sztálin halála), 1955 (a Varsói Szerződés), 1961 (Jurij Gagarin űrrepülése, a berlini fal felhúzása).

Magyarország a második világháború végétől az 1956-os forradalom és szabadságharc leveréséig

Témák:

Magyarország 1945–1948 között. Kommunista diktatúra: Rákosi, a diktátor.

A személyes szabadság korlátozása, a mindennapi élet az ötvenes években.

Hétköznapiak és ünnepek.

Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc

Fogalmak: népbíróságok, államosítás, internálás, pártállam, ÁVH, kitelepítések, tervgazdaság, kollektivizálás, szövetkezet, tömegpropaganda,

Személyek: Tildy Zoltán, Rákosi Mátyás, Nagy Ferenc, Kovács Béla, Mindszenty József, Nagy Imre, Kádár János.

Topográfia: Debrecen, Recsk, Hortobágy.

Évszámok: 1945. november (választások Magyarországon), 1946 (a második köztársaság és az új forint), 1947 (a kékcédulás választások, a párizsi béke), 1956. október 23. (forradalom kitörése), 1956. november 4. (a forradalom leverésének kezdete).

A két világrendszer versengése, a szovjet tömb felbomlása Témák:

A gazdaság két útja: piacgazdaság és tervgazdaság.

Az életmód változása, a populáris kultúra kialakulása és terjedése a világban. Öltözködés, divat.

Tudományos és technikai forradalom. Fegyverkezési verseny és űrprogram. Felfedezők, feltalálók.

A nyugati integráció. Az enyhülés kezdetei. államférfiak.

Az európai szovjet típusú rendszer összeomlása. Birodalmak.

A rendszerváltó Közép-Kelet-Európa. Németország egyesülése. A Szovjetunió és Jugoszlávia felbomlása

Fogalmak: tervgazdaság, piacgazdaság, beat-korszak, olajárrobbanás, atomkatasztrófa, mamutcégek, nemzetközi pénzvillág, csúcstechnológia.

Személyek: Brezsnyev, Kennedy, Reagan, Gorbacsov, II. János Pál.

Topográfia: Ukrajna, Észtország, Lettország, Litvánia, Csehország, Szlovákia, Szerbia, Horvátország, Szlovénia, Németország, Prága, Csernobil.

Évszámok: 1962 (a kubai rakétaválság), 1968 (a „prágai tavasz”, nyugati diáklázadások), 1989 (a berlini fal lebontása), 1991 (a Varsói Szerződés és a KGST felszámolása, a

Szovjetunió felbomlása), 1991-1999 (a délszláv háború), 1991-2004 (Jugoszlávia felbomlása), 1993 (Csehszlovákia szétválása, Csehország és Szlovákia létrejötte), 1999 (Jugoszlávia NATO bombázása).

2. félév

A Kádár-korszak jellemzői

Témák:

Az 1956 utáni kádári diktatúra, a megtorlás időszaka.

A kádári konszolidáció. Élet a „legvidámabb barakkban”. A pártállam csődje.

A rendszer megváltoztatása kezdetei.

Fogalmak: munkásörtség, konszolidáció, népfelkelés, *puha diktatúra*, amnesztia, háztáji, pártállam, szamizdat, demokratikus ellenzék.

Személyek: Kádár János.

Topográfia: Salgótarján, Százhalombatta, Bős-Nagymaros, Monor, Lakitelek.

Évszámok: 1958 (Nagy Imre és vádlott társai kivégzése), 1968 (az új gazdasági mechanizmus), 1985 (monori találkozó), 1987 (a lakiteleki találkozó), 1989 (Nagy Imre és mártírtársainak újratemetése, a harmadik köztársaság kikiáltása).

Az egységesülő Európa, a globalizáció kiteljesedése

Témák:

Az Európai Unió létrejötte és működése. Egyezmények, szövetségek.

A közelmúlt háborúi, válságócai (Közél-Kelet, Afganisztán, Irak, Irán).

A globális világ sajátosságai, globalizáció előnyei és hátrányai. Történelemformáló eszmék.

Fogalmak: multikulturalizmus, terrorizmus, *migráció*, integráció, *euró*, internet, tömegkommunikáció.

Topográfia: az EU tagállamai.

Évszámok: 1992 (a maastrichti szerződés aláírása), 1995 (a schengeni egyezmény életbe lépése), 2002 (az euró bevezetése), 2001. szeptember 11. (terrortámadások az Egyesült Államokban), 2004 (tíz új tagállam csatlakozik az EU-hoz, köztük Magyarország is) Demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon

Témák:

A demokratikus jogállam megteremtése.

Magyarország csatlakozása a NATO-hoz és az Európai Unióhoz.

A gazdasági élet és a jogi intézményrendszer a mai Magyarországon.

A magyarországi nemzetiségek és etnikai kisebbségek.

A cigány (roma) népesség helyzete.

A határon túli magyarság sorsa a rendszerváltozást követően. Kisebbség, nemzetiség.

Fogalmak: privatizáció, *rendszerváltás/rendszerváltozás*, pluralizmus, demokratikus intézményrendszer, jogállam.

Személyek: Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor, Mádl Ferenc.

Topográfia: Erdély, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Várvidék (Burgenland).

Évszámok: 1990 (szabad, többpárti választások Magyarországon), 1991 (a szovjet csapatok távozása hazánkból), 1999 (csatlakozás a NATO-hoz), 2004 (Magyarország EU-tag lett).

Társadalmi szabályok

Témák:

Szokás, hagyomány, illem, erkölcs. A jogi szabályozás sajátosságai.

Jogok és kötelességek.

Az alapvető emberi jogok.

A gyermekek jogai, diákjogok.

Egyenlőség és egyenlőtlenségek a társadalomban. Tapasztalatszerzés: valamilyen hivatalos ügy elintézésében.

Állampolgári alapismeretek

Témák:

Államformák (királyság, köztársaság). Politikai rendszerek (demokrácia, diktatúra). A demokratikus állam működésének alapelvei (hatalommegosztás, hatalomgyakorlás és társadalmi kontroll).

Állampolgári jogok és kötelességek.

Magyarország politikai intézményei (államszervezet és társadalmi érdekképviseletek). A média, mint hatalmi ág.

A nyilvánosság szerepe a közéletben.

Kulcsfogalmak: Állam, politikai rendszer, államforma, királyság, köztársaság, hatalom, intézmény, szervezet, kormányzás, demokrácia, diktatúra, szélsőséges pártok és mozgalmak, állam- szervezet, hatalommegosztás.

Fogalmak: hatalmi ág, érdekképviselet, *állampolgári jogok, állampolgári kötelességek,* közjó, politikai intézmény, média, közélet, nyilvánosság. Pénzügyi és gazdasági kultúra

Témák:

A gazdaság legfontosabb szereplői, és kapcsolatuk a piacgazdaságban (háztartások, vállalatok, állam, külföld, piac, pénzügyi közvetítők).

A pénz funkciói és formái (érme, bankjegy, pénzhelyettesítők, bankkártyák). Az infláció.

Pénzintézetek és tevékenységük (betétgyűjtés, hitelezés, kamat, tőke, árfolyam).

Egy diák lehetséges gazdasági szerepei (munka, fogyasztás, gazdálkodás a zsebpénzzel).

Tapasztalatszerzés: internetes tájékozódás árfolyamokról és befektetési lehetőségekről
Kulcsfogalmak: Munka, gazdaság, piac, pénz, termelés, fogyasztás

Fogalmak: Piacgazdaság, háztartás, vállalat, belföld, külföld, pénzintézet, pénzügyi közvetítő, bankjegy, pénzhelyettesítő, költségvetés, *bevételek, kiadás,* egyenleg, megtakarítás, betét, költségtérítés, befektetési jegy, *hitelfelvétel, kamat,* árfolyam, infláció.

Háztartás és családi gazdálkodás

Témák:

Családi bevételek: munkával szerzett jövedelmek, nem munkával szerzett jövedelmek (társadalmi juttatások, tulajdonból származó jövedelmek, örökség, nyereség, vagyon).

Családi kiadások: létszükségleti kiadások (élelem, ruházkodás, lakás, közüzemi szolgáltatások), egyéb kiadások (oktatási-kulturális, szabadidős és rekreációs kiadások). Takarékoság a háztartások fogyasztásában és vásárlásában (energiahasználat, beruházás, tudatos vásárlás, hulladékkezelés és újrahasznosítás).

Családi pénzkezelési technikák (megtakarítás és befektetés, hiány és hitel, bankszámlák, bank- kártyák és banki műveletek).

Kulcsfogalmak: Család, szükséglet, munka, tulajdon, jövedelem.

Fogalmak: Háztartás, költségvetés, bevétel, kiadás, társadalmi juttatás, tulajdonból származó jövedelem, örökség, nyereség, vagyon, létszükségleti kiadás, nem létszükségleti kiadás, *beruházás*, egyenleg, megtakarítás, befektetés, hitel, kamat, bank, bankszámla, bankkártya, banki művelet, lakossági folyószámla.

Médiakörnyezet, a média funkciói, a nyilvánosság

Média, tömegkommunikáció, médiahasználat, funkció, médiaszöveg, nyilvánosság.

Fogalmak: Közzolgálati *média*, kereskedelmi média, közösségi média.

5. Természettudomány

5. évfolyam

természettudomány: írásbeli

Követelmények:

A gyermek, tanuló:

- legyen képes a természeti formák, élőlények, egyszerű jelenségek, folyamatok megfigyelésére, tapasztalatainak összegzésére és ismertetésére, tudjon tanári irányítással egyénileg és csoportban dolgozni,
- legyen képes az élő és élettelen világ ok-okozati összefüggéseinek felismerésére, példák- kal történő illusztrálására,
- használja megfelelő biztonsággal a szaknyelvet és az önálló ismeretszerzés megismert technikáit
- ismerje a térkép ábrázolásmódja és a valóság közötti kapcsolatot,
- a térkép jelkulcsának használatával igazodjon el – elemi szinten – Magyarország domborzati-vízrajzi, közigazgatási és egyszerű tematikus térképein,
- ismerje az időjárás elemek területi, időbeli változásai közötti összefüggéseket,
- fogalmazza meg, milyen az aktuális időjárás,
- tudjon különbséget tenni az időjárás és az éghajlat között,
- ismerje hazánk éghajlatának jellemzőit,
- ismerje fel a legfontosabb felszínformákat a valóságban és a térképen,
- ismerje fel leírásból, jellemző álló- vagy mozgóképről hazánk nagytájait. Értse a felszín- nek kialakulásában résztvevő folyamatok egymásutánosságát, összhatását,
- tudjon példákat mondani a haza nagytájak természeti-társadalmi-környezeti értékeire,
- legyen képes felismerni, megnevezni és jellemezni az őszi és a tavaszi kertben megismert élőlényeket,
- ismerje és hasznosítsa a gyümölcs- és zöldségfélék táplálkozásban betöltött szerepét, fogyasztásuk egészségügyi szabályait,

- tudja, hogy a kert élőlényei környezetükkel és egymással szoros kapcsolatban, kölcsönhatásban élnek,
- ismerje az ember természetformáló munkáját a kultúrnövények kialakulásának és az állatok háziásításának folyamatában,
- ismerje fel és tudja jellemezni a megismert állatok küllemét, testfelépítését, életmódját és az emberhez való kapcsolatát,
- ismerje a háziállatok tenyésztésének célját és az egészséges állattartás ismérveit,
- rendelkezzen a növényi és állati termékek fogyasztásának elemi egészségügyi ismereteivel és gyakorlatával,
- sajátítsa el és használja a mindennapi életében a helyes fogyasztói magatartás ismereteit,
- törekedjen a kulturált és emberséges állattartásra, valamint az állatvédelmi szabályok betartására,
- ismerje fel a környezetében tapasztalható környeztkárosító tevékenységeket, folyamatokat,
- értse és tudja, hogy élő és élettelen környezetének állapotáért ő is sokat tehet.

Témakörök:

- **Élet a kertben**

Min. követelmény: *Legismertebb gyümölcsfáink: a szilvafa, almafa és a szőlő habitusa, jellegzetes szervei. Legfontosabb zöldségfélék: paradicsom, paprika, uborka, fejeskáposzta, sárgarépa, petrezselyem jellegzetes szervei, egyedfejlődése.*

- **Anyagok és változások a környezetünkben**

Min. követelmény: *Fizikai és kémiai tulajdonságok különbsége, például, Halmazállapotok jellemzői, halmazállapot – változások, oldatok felépítése, égés feltételei, fajtái. Tájékozódás a térképen és a természetben*

Min. követelmény: *Eligazodás a domborzati-vízrajzi, közigazgatási, egyszerű tematikus és a lakóhelyi környezetet ábrázoló térképeken. A térkép jelkulcsának használata. A térképolvasás lépéseinek alkalmaztatása a szemléleti térképolvasás szintjén.*

- **Az időjárás és az éghajlat**

Min. követelmény: *Számításokkal alátámasztani a hőmérséklet napi-, évi ingadozását, a középhőmérséklet alakulását. Tematikus térképek, diagramok elemzésével összegyűjteni hazánk éghajlatának jellemzőit.*

- **Az állatok felépítése-Állatok a házban és a ház körül**

Min. követelmény: *A házasítás életmódbeli változásainak következményei, háziállatok küllemi sajátosságai és jellegzetes szerveik, életmód és a szervezet oksági kapcsolatait, fogazat, táplálkozási módok.*

- **Az ember szervezete és egészsége**

Min. követelmény: *Csont, izom, ízület, tápcsatorna, légzés, tüdő, vér, szív, kiválasztás, vese, petefészkek, here, nemi hormon, ivarsejt, magömlés, menstruáció, nőies, férfias jelleg, érzékszerv, egészség, betegség, fertőzés, járvány.*

6. Természetismeret

6. évfolyam természetismeret: írásbeli

Követelmények:

A gyermek, tanuló:

- tudja, hogy az élőlények elválaszthatatlanok környezetüktől és egymással is szoros kapcsolatban élnek,
- ismerje közvetlen környezete és a hazai tájak életközösségeinek földrajzi helyzetét, élet- feltételeit és legjellemzőbb élőlényeit,
- legyen képes küllemi sajátosságaik alapján az élőlények felismerésére, megnevezésére és jellemzésére,
- ismerje az élőlények életközösségben betöltött szerepét és táplálkozási kapcsolatait,
- tudjon egyszerű táplálkozási láncokat összeállítani,
- vegye észre, és tudja példákkal illusztrálni az életközösségekben megismert okozati össz- szefüggéseket,
- sajátítsa el az élőlények rendszerezéséhez szükséges ismereteket, és tudja a megismert élőlényeket megfelelő kategóriákba sorolni,
- ismerje hazánk természeti értékeit, lássa az élőhelyek és élőlények veszélyeztetettségét, érezzen irántuk felelősséget,
- rendelkezzen a környezettudatos magatartás elemeivel,
- tudjon tanári segítséggel méréseket, vizsgálódásokat végezni, tapasztalatait a megadott szempontok alapján összegezni,
- mondjon példákat a megismert kölcsönhatásokra, folyamatokra: a felszínformálódásra, a felszín – vizek jellemzői; az éghajlat – (vizek) – természetes növénytakaró – talaj közötti összefüggésekre, legyen jártas a földrajzi-környezeti tartalmú információk értelmezésében, feldolgozásában: a lényeg kiemelésében, hasonlóságok és különbségek észrevételében; adatok, adat- sorok, diagramok, ábrák elemzésében, tények, információk ábrázolásában,
- tájékozódjon elemi szinten, a térképen – Magyarország térképén; a földgömbön – a földrajzi fókusz segítségével,
- használja a térképet egyszerű földrajzi ismeretek megszerzésére,
- ismerje Magyarország nagytájainak leglényegesebb jellemzőit, tudjon példákat mondani a hazai tájak természeti és társadalmi-gazdasági-környezeti értékeire,
- sorolja fel és mutassa meg a földgömbön a kontinenseket, óceánokat,
- tudjon szemléletes képet adni az éghajlati övezetekről,
- legyen jártas a megfigyelések, kísérletek eszközeinek kiválasztásában, balesetmentes használatában a leírt munkafolyamat fegyelmezett és pontos végzésében,
- tudja használni az élőhelyek az élőlények és a tájak megismerési algoritmusait,
- rendelkezzen megfelelő jártassággal az önálló ismeretszerzés módszerének használatában.

Témakörök:

- A Föld

Min. követelmény: *A Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás közötti összefüggések ismerete. A hegységek keletkezése, gyűrthegységek, röghegységek, vulkáni hegyek – példákkal. A síkságok (alföldek) kialakulása - példákkal, jellemző felszínformák, külső erők felszínformálása. A szélességi körök és a hosszúsági körök jellemzői, nevezetes körök.*

- **Az éghajlat**

Min. követelmény: *Éghajlati övezetek. Az éghajlatot alakító, módosító tényezők.*

- **Hazai erdők**

Min. követelmény: *A gombák szerepe az életközösségben. Felismerni és jellemezni a megismert állatokat (szarvasbogár, gyapjas lepke, koronás keresztos pók, közönséges kul-lancs, éti csiga, erdei egér, széncinege, nagy tarkaharkály, erdei fülesbagoly, róka, vad-disznó, gímszarvas). Erdei táplálékláncok összeállítása. Erdőszintek legjellemzőbb növé-nyeinek: kocsánytalan tölgy, erdei fenyő, gyepűrózsa, kökény, erdei pajzsika, seprűmoha, hóvirág faji jellemzői, felismerése.*

- **Rétek, mezők, szántóföldek**

Min. követelmény: *Füves területek, környezeti tényezői, életfeltételei, A füves puszták jellegzetes növényeinek: angolperje, nádperje, pongyolapitypang, mezei zsálya és a par-lagfű előfordulása, igénye, faji jellemzői.*

Az életközösség állatainak:

olaszsáska, zöld lombzsöcske, zöld varangy, fűrgye gyík, mezei nyúl, fácán, fehér gólya szervezete, élet- módja, egyedfejlődése. Szántóföldi növényeink (búza, kukorica, napraforgó) részletes jellemzése.

- **Vizek és vízpartok életközössége**

Min. követelmény: *Vizek, vízpartok életfeltételei, A vízi élethez való alkalmazkodás példákkal. A vízparti növénytársulások legjellemzőbb növényeinek fehér fűz, nád, fekete nyár és a vízpartok legjelentősebb állatainak: kecskebéka, vízisikló, tőkés réce, barna réti héja, vidra, gyötrő szúnyog, szitakötők testfelépítése, életmódja. Vízben élő növé- nyek, állatok: fonalas zöldmoszat, hínáros békaszőlő, orvosi pióca, kecskerák, tavi kagyló, ponty, lesóharcsa külleme, testfelépítése, életmódja, táplálkozási kapcsolatai.*

• **Angol nyelv - emelt óraszám**

5. évfolyam / angol nyelv: írásbeli

Nyelvi szerkezetek:

- Névelők
- Személyes névmások
- Tárgyas névmások
- Létige
- Have got/has got
- Többesszámok

- Ez/az/ezek/azok There is/ There are some/any
- Birtokos névmási jelző
- Helyhatározók
- Mozgást kifejező előjáró szók
- Can (képesség)
- 's birtokos eset
- Present Simple igeidő
- Időhatározók
- A gyakoriságot kifejező határozószók
- Kérdőszavak
- Present Continuous igeidő
- Was /were (léti múlt idejű alakja)
- Past simple igeidő (szabályos és rendhagyó igék)
- Megszámlálható-megszámlálhatatlan főnevek
- Some /any; How much /How many
- Much / many /a lot of
- Határozott/ határozatlan névelő
- Must /mustn't
- Should /shouldn't
- Melléknevek / melléknév fokozása
- Going to (jövő idő)
- Will (jövő idő)
- Felszólító mód
- Can/can't (engedély)

Témakörök:

- Országok, nemzetiségek
- Iskolai tantárgyak, iskolaszerek
- A hét napjai
Testrészek
- Családtagok
- Megjelenés, belső tulajdonságok
- Szobák, a ház részei
- Bútorok, háztartási eszközök
- Képleírás
- A környék, ahol élek
- Sorszámnevek
- Napirend
- Állatok testrészei, élőhelyük
- Háziállatok összehasonlítása
- Érzések kifejezése
- Évszakok, hónapok

- Időjárás
- Ruházat, öltözködés
- Foglalkozások
- Boltok, vásárlás
- Útba igazítás
- Régmúlt idők
- Tervek, szándékok a jövőre

7. évfolyam. /emelt óraszám

angol nyelv: írásbeli

Nyelvi szerkezetek:

- Névelők
- Személyes névmások
- Tárgyas névmások
- Létige
- Have got/has got
- Többesszámok
- Ez/az/ezek/azok There is/ There are some/any
- Birtokos névmási jelző
- Helyhatározók
- Mozgást kifejező elöljárószók
- Can (képesség)
- 's birtokos eset
- Present Simple igeidő
- Időhatározók
- A gyakoriságot kifejező határozószók
- Kérdőszavak
- Present Continuous igeidő
- Was /were (létige múlt idejű alakja)
- Past Simple igeidő (szabályos és rendhagyó igék)
- Megszámlálható-megszámlálhatatlan főnevek
- Some /any; How much /How many
- Much / many /a lot of
- Határozott/ határozatlan névelő
- Must /mustn't
- Should /shouldn't
- Melléknevek / melléknév fokozása
- Going to (jövő idő)
- Felszólító mód
- Can/can't (engedély)
- Present Continuous igeidő (jövő idő)

Témakörök:

- Saját család bemutatása
- Napirend
- Emberek külső és belső tulajdonságainak leírása
- Híres ember bemutatása, napirendje
- Amerikai televíziós család
- Állatok bemutatása, külső tulajdonságainak leírása
- Különleges állatok bemutatása
- Egy vadon élő állat bemutatása
- Állatorvos felkeresése
- Időjárásról, a különböző évszakokban végezhető cselekvésről beszélgetés
- Javaslattétel, arra válasz
- Hónapok, évszakok, időjárással, ruházattal kapcsolatos kifejezések
- Időjárás-előrejelzés, egy ország időjárási jellemzői
- Hazánk időjárása
- Híres ember élete
- Legendák, mítoszok
- Múltbeli események
-

- **Biológia**

- 7. évfolyam biológia: írásbeli
- **TÉMAKÖR:** Földünk változatos élővilága
- **Követelmény:** *A tanuló értse az éghajlati övezetek kialakulásának okait és a biotopok összetételének összefüggéseit az adott térségre jellemző környezeti tényezőkkel.*
- **Kulcsfogalmak:** Környezeti tényezők, éghajlati övezet, természetes növénytakaró
-
- **TÉMAKÖR:** Alkalmazkodás a forró éghajlati övezetben.
- **Követelmény:** Legyenek képesek kiemelni és összehasonlítani a különböző tájakon élő növények és állatok lényeges ismertetőjegyeit.
- *Ismerje a globális környezetkárosítás veszélyeit, értse, hogy a változatosság és a biológiai sokféleség érték.*
- Legyenek tisztában azzal, hogy a *természetes életközösségek védelme az egész földi élet számára létfontosságú*
- *Ismeri és megfelelő algoritmus alapján tudja jellemezni a jellegzetes életközösségeket alkotó legfontosabb fajokat, tud belőlük táplálékláncot összeállítani.*
- **Kulcsfogalmak:** Környezethez való alkalmazkodás; trópusi esőerdő, erdős és füves szavanna, trópusi sivatag, elsivatagosodás; táplálkozási lánc; gerinces, hüllő, madár, emlős.
-
-
- **TÉMAKÖR:** Alkalmazkodás a négy évszakhoz.
- **Követelmény:** Legyenek képesek kiemelni és összehasonlítani a különböző tájakon élő növények és állatok lényeges ismertetőjegyeit.

- *Ismeri és megfelelő algoritmus alapján tudja jellemezni a jellegzetes életközösségeket alkotó legfontosabb fajokat, tud belőlük táplálékláncot összeállítani.*
- *Ismerje a globális környezetkárosítás veszélyeit, értse, hogy a változatosság és a biológiai sok- féleség érték.*
- *Legyenek tisztában azzal, hogy a természetes életközösségek védelme az egész földi élet szá- mára létfontosságú*
- **Kulcsfogalmak:** Keménylombú erdő, lombhullató erdő, füves pusztta, tajga, nyitvatermő, zár- vatermő, gerinces, hüllő, madár, emlős; táplálkozási lánc,
-
-
- **TÉMAKÖR:** Az élővilág alkalmazkodása a hideghez és a világtenger övezeteihez. **Követelmény:** Legyenek képesek kiemelni és összehasonlítani az állatok lényeges ismertető- jegyeit.
- *Ismeri és megfelelő algoritmus alapján tudja jellemezni a jellegzetes életközösségeket alkotó legfontosabb fajokat, tud belőlük táplálékláncot összeállítani.*
- **Kulcsfogalmak:** Tundra, plankton, egysejtű, moszat, szivacs, csalanózó, gerinces, hal, madár, emlős.
-
- **TÉMAKÖR:** Életközösségek: az élőlények és a környezet
- **Követelmény:** *Példákkal tudja illusztrálni az élőlények közötti kölcsönhatások leggyakoribb formáit.*
- *Be tudja mutatni az egyes életközösségek szerkezetét, térbeli elrendeződésük hasonlóságait és különbségeit, ismeri az életközösségek változatosságának és változásának okait.*
- **Kulcsfogalmak:** Környezeti tényező, életfeltétel, tűrőképesség, versengés, együttélés, táplál- kozási hálózat, asztalközösség, táplálkozási piramis.
-
- **TÉMAKÖR:** Az élőlények rendszerezése
- **Követelmény:** Tud különbséget tenni csoportosítás és rendszerezés között Tisztában van a fejlődéstörténeti rendszer alapjaival. *Ismeri az élővilág országait, törzseit és jellegzetes osztályait.*
- *Legyen gyakorlatuk abban, hogyan kell az élőlényeket hasonló tulajdonságaik alapján rend- szerezni, csoportosítani.*
- *Morfológiai jellegzetességek alapján ismert élőlények el tud helyezni a fejlődéstörténeti rend- szerben (maximum osztály szintig).*
-
- **Kulcsfogalmak:** Rendszerezés, rendszertani kategória; ország, törzs, osztály.
-
- Döltbetűs rész az osztályozó vizsga követelménye.
-
-
-

• 8. **_évfolyam**

- biológia: írásbeli

-
-
- **TÉMAKÖR:** Élő rendszerek. Részekből az egész
- **Követelmény:** Látja a *sejtek, szövetek, és szervek felépítése és működése* közötti összefüggést. Érti a sejtszintű és a szervezetszintű életfolyamatok közötti kapcsolatot.
- Ismeri az *ivaros és az ivartalan szaporodás* előnyeit és hátrányait, szerepüket a fajok fennmaradásában, a földi élet változatosságának fenntartásában.
- **Kulcsfogalmak:** Szerveződési szint, sejt, szövet; sejtalkotó, táplálkozás, anyagszállítás, légzés, ivaros és ivartalan szaporodás.
-
- **TÉMAKÖR:** Szépség, erő, egészség
- **Követelmény:** Legyen tisztába a *bőr és a mozgásrendszer felépítésével* és alapvető működési sajátosságaival.
- Ismeri a betegségek kialakulásának okait, megelőzésük és felismerésük módjait.
Kulcsfogalmak: Kültakaró, mozgás-szervrendszer, ízület
-
-
- **TÉMAKÖR:** Szervezet anyagforgalma
- **Követelmény:** Tisztában van *saját teste felépítésével és alapvető működési sajátosságaival*. Ismeri a *betegségek kialakulásának okait, megelőzésük és felismerésük módjait, az egészséges életmód és az elsősegélynyújtás* legfontosabb szabályait.
- Érti a szűrővizsgálatok jelentőségét a betegségek sikeres gyógyításában.
- **Kulcsfogalmak:** Tápanyag, anyagcsere, alapanyagcsere, emésztés, légzés, kiválasztás, vérke- ringés, vér, vércsoport, véralvadás, immunitás, szűrlet, vizelet, só- és vízháztartás.
-
- **TÉMAKÖR:** Belső környezetünk állandósága
- **Követelmény:** Legyen tisztába az *érzékszervek, idegrendszer felépítésével, a hormonrend- szerrel* és alapvető működési sajátosságaival.
- Ismeri a *betegségek kialakulásának okait, megelőzésük és felismerésük módjait*.
Kulcsfogalmak: Receptor, érzékszerv, reflex, reflexkör, feltétlen és feltételes reflex, központi és környéki idegrendszer.
-
- **TÉMAKÖR:** A fogamzástól az elmúlásig
- **Követelmény:** Tisztában van saját teste felépítésével és alapvető működési sajátosságaival, *a férfi és a nő közötti különbséggel és a kamaszkor biológiai-pszichológiai problémáival*.
- Tudják az emberi életszakaszok főbb testi, lelki és viselkedésbeli jellemzőit felsorolni. **Kulcsfogalmak:** Ivarsejt, nemi hormon, elsődleges, másodlagos nemi jelleg, nemi szerv, nemi identitás, egyedfejlődés, szexualitás, fogamzásgátlás, tudatos családtervezés.
-

7. Földrajz

7. évfolyam

-
- **TÉMAKÖR:** Ne magolj, gondolkodj!
- **Követelmény:** A földrajzban alkalmazott speciális ábrázolási formák (*éghajlati diagram, idő- járási térkép, korfa, torzított térkép*) megismerése, *elemzése.*
- *Gazdasági és pénzügyi ismeretek használata.*
- **Kulcsfogalmak:** Gazdasági ágazat és ág, gazdasági szerkezet.
- Kereskedelem, vám. Pénz, kiadás, bevétel, kölcsön, megtakarítás. Valuta, árfolyam

-
- **TÉMAKÖR:** A trópusától a jégvilágig
- **Követelmény:** Ismerjék fel a földrajzi övezetesség kialakulásában megnyilvánuló összefüggéseket és törvényszerűségeket.
- *Legyenek képesek megadott szempontok alapján bemutatni a földrajzi öveget.*
- **Kulcsfogalmak:** Vízszintes és függőleges földrajzi övezetesség, földrajzi övezet és öv. Szél- rendszer (passzát, nyugatias, sarki);
- éghajlat (egyenlítői, szavanna-, forró övezeti sivatagi, mediterrán, óceáni, tajga); éghajlat- és vízváltó hegység; vízjárás. Sivatai vázlat, szürke erdei talaj. Elsivatagosodás, hóhatár, gleccser. Víz- energia, napenergia. Tipikus táj (esőerdő-, szavanna- és tajgavidék, sivatag, mediterrán és magashegységi táj). Gazdálkodás (erdő-, vegyes szántóföldi és legelőváltó gazdálkodás).

-
- **TÉMAKÖR:** A kőzetbolygó titkai
- **Követelmény:** *Tájékozódás a földtörténeti időben.*
- Tájékozódás a geológiai mozgások, változások időskáláján egyes események időpontjának, folyamatok időtartamának elhelyezésével, idővonalzó készítésével.
- **Kulcsfogalmak:** Kőzet; ásvány, kőzet, érc; magmás, üledékes és átalakult kőzet; ősmaradvány; építőanyag, nyersanyag,
- energiahordozó anyag. Geológiai (belső) és földrajzi (külső) erő. Óceáni és kontinentális lemez, magma, vulkán, láva, földrengés. Szilárdhulladék-lerakó, földtani természetvédelem. Geológiai idő, földtörténeti időegységek.

• 1. félév

-
- **TÉMAKÖR:** Afrika, Ausztrália és a világtenger földrajza
- **Követelmény:** Legyen átfogó ismeretük tanult földrészek természet- és társadalom földrajzi sajátosságairól, lássak azok térbeli és történelmi összefüggéseit, érzékeljék a földrajzi tényezők életmódot meghatározó szerepét.
- Ismerjék fel a földrajzi övezetesség kialakulásában megnyilvánuló összefüggéseket és törvény- szerűségeket.
- Legyenek képesek alapvető összefüggések, tendenciák felismerésére és megfogalmazására a tanult földrészekre vagy ország csoportokra, tájakra jellemző természeti jelenségekkel, társadalmi-gazdasági folyamatokkal kapcsolatban.
- *Legyenek tisztában a Földet fenyegető veszélyekkel, értsék a fenntarthatóság lényegét példák alapján, ismerjék fel, hogy a Föld sorsa a saját magatartásukon is múlik.*

- *Legyenek képesek megadott szempontok alapján bemutatni földrajzi öveget, földrészeket, országokat és tipikus tájakat.*
- *Legyenek képesek a tanulók a térképet információforrásként használni.*

-

-

-

- **TOPOGRÁFIA**

- A tanuló tudja megfogalmazni a tényleges és viszonylagos földrajzi helyzetüket, fekvésüket. Tudja megmutatni azokat különböző térképeken (falitérképen, atlaszban). Tudja felismerni és megnevezni azokat kontúrtérképen.

-

- **Topográfiai ismeretek:**

- Afrika, Atlasz, Dél- és Kelet-afrikai- magasföld, Kongó-medence, Szahara, Szudán; Száhel. Vörös-tenger,
- Guineai-öböl, Kongó, Nílus, Egyiptom Alexandria, Kairó, Ausztrália Ausztráliai-alföld,
- Nagy- Artézi-medence, Nagy-Vízválasztó-hegység, Nyugat-ausztráliai-ösföld, Új-Guinea, Murray, Új-Zéland; Melbourne, Perth, Sydney
- **Kulcsfogalmak:** Tagolatlan és tagolt partvidék; gyúrt- és röghegységrendszer, szárazföldi árokrendszer, időszakos folyó, artézi kút, tóvidék, sivatagtípus.
- Emberfajta, bennszülött, éhségövezet, járvány, túllegeltetés, ökológiai katasztrófa. Gyűjtögetés, talajváltó, ültetvényes és oázisgazdálkodás, vándorló és istállózó állattartás, monokultúra,

-

- **TÉMAKÖR:** Amerika földrajza

- **Követelmény:** Legyen átfogó ismeretük tanult földrészek természet- és társadalom földrajzi sajátosságairól, lássak azok térbeli és történelmi összefüggéseit, érzékeljék a földrajzi tényezők életmódot meghatározó szerepét.
- Ismerjék fel a földrajzi övezetesség kialakulásában megnyilvánuló összefüggéseket és törvény- szerűségeket.
- Legyenek képesek alapvető összefüggések, tendenciák felismerésére és megfogalmazására a tanult földrészekre vagy ország csoportokra, tájakra jellemző természeti jelenségekkel, társadalmi-gazdasági folyamatokkal kapcsolatban. Legyenek tisztában a Földet fenyegető veszélyekkel, értsék a fenntarthatóság lényegét példák alapján, ismerjék fel, hogy a Föld sorsa a saját magatartásukon is múlik.
- *Legyenek képesek megadott szempontok alapján bemutatni földrajzi öveget, földrészeket, országokat és tipikus tájakat. Legyenek képesek a tanulók a térképet információforrásként használni.*

-

- **TOPOGRÁFIA**

- Tanuló tudja megfogalmazni a tényleges és viszonylagos földrajzi helyzetüket, fekvésüket. Tudja megmutatni azokat különböző térképeken (falitérképen, atlaszban). Tudja felismerni és megnevezni azokat kontúrtérképen.

-

- **Topográfiai ismeretek:**

- Atlasz, Andok, Appalache, Sziklás-hegység, Brazil-felföld, Mexikói-fennsík, Amazonas- és Mississippi- és Paraná-alföld, Préri, Floridai- és Kaliforniai-félsziget, Mexikói-öböl, Amazonas, Mississippi, Orinoco, Paraná; Nagy-tavak, Panama-csatorna, Amerikai
- Egyesült Államok, Brazília, Mexikó, Venezuela; Atlanta, Brazíliaváros, Chicago, Houston, Los Angeles, New Orleans, New York, Rio de Janeiro, San Francisco, São Paulo, Szilícium-völgy, Washington.

-
- **Kulcsfogalmak:** Tagolatlan és tagolt partvidék, gyűrt- és röghegységrendszer, szárazföldi árokrendszer. Hurrikán, tornádó; vizesés. Egyoldalú gazdaság, banánköztársaság, gazdasági befolyás, bérmunka, világceg, tudásalapú társadalom, világgazdasági nagyhatalom. Tipikus táj (ültetvény, farm, rezervátum, menekülttábor, technológiai övezet, urbanizáció, városövek, városövezet, agglomerációs zóna).

-
- **TÉMAKÖR:** Ázsia földrajza
- **Követelmény:** Legyen átfogó ismeretük tanult földrészek természet- és társadalom földrajzi sajátosságairól, lássak azok térbeli és történelmi összefüggéseit, érzékeljék a földrajzi tényezők életmódot meghatározó szerepét. Ismerjék fel a földrajzi övezetesség kialakulásában megnyilvánuló összefüggéseket és törvényszerűségeket. Legyenek képesek alapvető összefüggések, tendenciák felismerésére és megfogalmazására a tanult földrészekre vagy ország csoportokra, tájakra jellemző természeti jelenségekkel, társadalmi-gazdasági folyamatokkal kapcsolatban. Legyenek tisztában a Földet fenyegető veszélyekkel, értsék a fenntarthatóság lényegét példák alapján, ismerjék fel, hogy a Föld sorsa a saját magatartásukon is múlik.
- *Legyenek képesek megadott szempontok alapján bemutatni földrajzi öveget, földrészeket, országokat és tipikus tájakat. Legyenek képesek a tanulók a térképet információforrásként használni.*

-
- **TOPOGRÁFIA**
- A tanuló tudja megfogalmazni a tényleges és viszonylagos földrajzi helyzetüket, fekvésüket. Tudja megmutatni azokat különböző térképeken (falitérképen, atlaszban). Tudja felismerni és megnevezni azokat kontúrtérképen.

-
- **Topográfiai ismeretek:**
- Eurázsia, Ázsia részei, Közel- és Távols-Kelet; Arab-félsziget, Fülöp- és Japán-szigetek, Indo-kínai-félsziget, Indonéz-szigetvilág, Dekkán- és Közép-szibériai-fennsík, Dél-kínai-hegyvidék, Himalája, Pamír, Csomolungma, Fuji, Góbi, Hindusztáni-, Kínai- és Nyugat-szibériai-alföld, Mezopotámia, Tajvan, Takla-Makán, Tibet, Tien-san, Urál; Fekete-, Japán- és Kaszpi-tenger, Perzsa-öböl, Aral- és Bajkál-tó, Boszporusz, Brahmaputra, Indus,
- Jangce, Gangesz, Mekong, Ob, Sárga, Urál-folyó, Tigris. Dél-Korea, India, Japán, Kína, Kuvait, Szaúd-Arábia, Thaiföld, Törökország; Hongkong, Kalkutta, Kanton, Mumbai, Peking, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, To-kió, Újdelhi.
- **Kulcsfogalmak:** Vulkanai szigetív. szélsőségesen szárazföldi terület, monszunvidék és mon-szunterület; mérsékelt övezeti sivatagi, forró és mérsékelt övezeti monszun éghajlat, tájfun, cunami, talajpusztulás.

- Népeségrobbanás, világvallás, zarándokhely. Öntözéses gazdálkodás, zöld forradalom, tech- nológia átvitel, csúcstechnológia, informatikai társadalom
-
- Dóltbetűs rész az osztályozó vizsga követelménye.
-

8. évfolyam

földrajz: írásbeli

A tananyag feldolgozásához szükséges topográfiai fogalmak országonként

Németország: Germán-alföld, Német-középhegység, Rajna, Sváb–Bajor-medence, Duna, Elba, Rajna–Majna–Duna vízi út. Berlin, Bonn, Bréma, Drezda, Duisburg, Frankfurt, Hamburg, Halle, Köln, Lipcse, München, Ruhr-vidék, Stuttgart.

Lengyelország: Lengyel-alföld, Lengyel-középhegység, Visztula, Odera, Varsó, Gdańsk, Katowice, Krakkó, Szilézia.

Csehország: Cseh-medence, Érc-hegység, Morva-medence, Szudéták, Elba, Moldva. Prága, Brno, Karlovy Vary, Plzeň, Ostrava.

Ausztria: Bécsi-medence, Grazi-medence, Keleti-Alpok, Duna, Bécs, Burgenland, Graz, Linz, Salzburg.

Horvátország: Dinári-hg., Száva, Eszék.

Svájc: Bern, Genf.

Szlovákia: Északnyugati-Kárpátok, Csallóköz, Magas-Tátra, Szlovák-érc-hegység, Duna, Vág, Pozsony, Kassa, Révkomárom.

Szlovénia: Keleti-Alpok, Karszt, Száva, Ljubjana.

Románia: Erdélyi-középhegység, Erdélyi-medence, Hargita, Kazán-szoros, Keleti-, Déli-Kárpátok, Moldova, Román-alföld, Duna, Körös, Maros, Olt, Szamos, Gyilkos-tó. Bukarest, Arad, Brassó, Constanța, Kolozsvár, Marosvásárhely, Nagyvárad, Ploiești, Székelyföld, Székelyudvarhely, Temesvár.

Magyarország: Balaton, Bodrog, Csepel-sziget, Dráva, Duna, Dunántúl, Dunakanyar, Fertő tó, Hernád, Hévízi-tó, Ipoly, Keleti-főcsatorna, Kis-Balaton, Körös, Margit-sziget, Maros, Mohácsi-sziget, Mura, Nyugati-főcsatorna, Rába, Sajó, Sió, Szamos, Szentendrei-sziget, Szigetköz, Tihanyi-fsz., Tisza, Tisza-tó, Velencei-tó, Visegrádi-szoros, Zagyva, Zala.

Alföld: Tiszántúl, Duna–Tisza-köze, Mezőföld, Mátraalja, Bükkalja.

Bácskai-löszhát, Beregi-síkság, Bodrogköz, Dráva-melléke, Duna–Dráva N. P., Hajdúság, Hortobágy, Hortobágyi N. P., Jászság, Kiskunság, Kiskunsági N. P., Körös–Maros N. P., Körösök-vidéke, Maros–Körös-köze, Nagy-kunság, Nyírség, Pesti-síkság, Sárköz, Solti-síkság, Szatmári-síkság.

Algyő, Baja, Békéscsaba, Cegléd, Debrecen, Dunaújváros, Gyula, Hajdúszoboszló, Hódmezővásárhely, Jászberény, Kaba, Kalocsa, Karcag, Kecskemét, Makó, Mohács, Nyíregyháza, Martfű, Orosháza, Paks, Szeged, Székesfehérvár, Szolnok, Tiszaújváros, Százhalombatta, Törökszentmiklós.

Kisalföld: Győri-medence, Mosoni-síkság, Rábaköz, Marcal-medence, Ság, Somló, Hanság, Kis-Duna, Mosoni-Duna, Marcal, Fertő-Hanság N. P.,

Ács, Esztergom, Győr, Hegyeshalom, Komárom, Lábatlan, Mosonmagyaróvár, Nyergesújfalu, Pannonhalma, Petőháza, Répcelak.

Alpokalja: Nyugat-magyarországi-peremvidék, Göcsej, Kemeneshát, Kőszegi-hg., Őrség, Soproni-hg., Zalai-dombság, Zala.

Balf, Bük, Kőszeg, Nagykanizsa, Sárvár, Sopron, Szentgotthárd, Szombathely, Zalaegerszeg. **Dunántúli-dombság**, Tolnai-dombság, Somogyi-dombság, Külső-Somogy, Belső-Somogy, Szekszárdi-dombság, Mecsek, Villányi-hg., Baranyai-dombság, Balaton.

Beremend, Kaposvár, Komló, Nagyatád, Nagykanizsa, Pécs, Siófok, Szekszárd, Szigetvár, Zalakaros, Őrségi N. P.

Dunántúli-középhegység: Badacsony, Bakony, Balaton-felvidék, Balaton-felvidéki N. P., Budai-hg., Dunazug-hegység, Gerecse, Móri-árok, Pilis, Tapolcai-medence, Velencei-hg., Vértes. Ajka, Balatonfüred, Dorog, Esztergom, Harkány, Hévíz, Keszthely, Pápa, Szentendre, Tata, Tatabánya, Tihany, Várpalota, Veszprém.

Északi-középhegység: Aggteleki-karszt, Baradla-barlang, Borsodi-medence, Börzsöny, Bükk, Bükk-fennsík, Cserhát, Cserhát, Hegyalja, Kékes, Mátra, Nógrádi-medence, Tokaj-Eperjesi-hg., Visegrádi-hg., Zempléni-hg., Aggteleki N. P., Bükki N. P., Balassagyarmat, Eger, Gyöngyös, Hatvan, Hollókő, Hollóháza, Kazincbarcika, Miskolc, Ózd, Salgótarján, Sárospatak, Vác, Visonta, Visegrád, Záhony. Budapest – Budapesti agglomeráció, Magyarország megyéi.

Közép-magyarországi, nyugat-dunántúli-, közép-dunántúli-, dél-dunántúli-, észak-magyarországi-, észak-alföldi-, dél-alföldi-régió.

A tanuló:

- ismerje Közép-Európa regionális sajátosságait; a Kárpát-medencevidék tipikus tájait és Magyarország fő természeti-társadalmi-gazdasági jellemzőit, jelenségeit, folyamatait és összefüggéseit,
- tudja értelmezni és példákkal alátámasztani a kontinensrész sajátos gazdasági fejlődésének meghatározó összetevőit; a történelmi és a politikai változások, a történelmi hagyományok szerepét a társadalmi-gazdasági életben,
- támassza alá példákkal az eltérő életfeltételeket és életmódokat, a társadalom tájformáló szerepét Közép-Európában, illetve a Kárpát-medencében,
- tudja összehasonlítani és indokolni Közép-Európa országainak fejlettségét,
- értse az együttműködés szükségességét a régió és az Európai Unió tagállamai között,
- ismerje a térség környezeti állapotát károsító folyamatokat, tevékenységeket, s tudjon példákat mondani a megelőzés, az elhárítás lehetőségeire,
- indokolja az összefogás szükségességét hazánk és a közép-európai országok között; bizonyítsa példákkal sokoldalú kapcsolataikat, kötődésüket, egymásra utaltságukat társadalmi-gazdasági-környezetvédelmi kérdésekben,
- ismerje a régió népeinek, nemzetiségeinek, különféle társadalmi csoportjainak jellegzetességeit, értékeit, hagyományait,
- ismerje hazánk társadalmi-gazdasági adottságait és lehetőségeit, integrációs törekvéseit, nemzetközi kapcsolatait,
- legyen képes aktuális információk gyűjtésére megadott téma és szempontok szerint; szemelvények, adatok elemzésére, megfigyelésekre, következtetések levonására, önálló vélemény megfogalmazására,

- használja a térképet információszerzésre a szemléleti és a logikai térképolvasás szintjén egyaránt,
- tudja megmutatni térképen, bejelölni kontúrtérképen a tanult topográfiai fogalmakat és kapcsolja hozzájuk a jellemző földrajzi tartalmakat,
- ábrázolja ismereteit rajzokkal, térkép-vázlatok kiegészítésével, készítésével.

Kimeneti követelmények a 8. évfolyam végén

- Ismerje a tanuló a földi képződményeket, az alapvető természeti és társadalmi jelenségeket, folyamatokat, összefüggéseket.
- Értse a természetföldrajzi és regionális társadalmi-gazdasági folyamatok egymásutániságát, időbeli fejlődését.
- Tudja értelmezni az egyes földrészek, tájak, a megismert országok természeti és társadalmi jellemzőinek kölcsönhatásait, összefüggéseit.
- Ismerje fel a kontinensek, tipikus tájak és országok regionális sajátosságait.
- Értse meg, hogy a népek természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodás módjukat, gazdasági helyzetüket, világszemléletüket.
- Lássa, hogy az emberek különböznek egymástól, de emberi voltakban egyenrangúak.
- A hazai tájakhoz való kötődés érdekében ismerje természeti és társadalmi értékeinket, valamint a természeti tényezők hatásait és földrajzi összefüggéseit a Kárpát-medence népeinek elhelyezkedésében, hagyományaiban, településeiben és gazdasági életében.
- Ismerje az emberi tevékenységek okozta környezetkárosító folyamatok példáit és megelőzésük, elhárításuk lehetőségeit.
- Tudjon példákat mondani a nemzetközi összefogásra, együttműködésre. Az általános iskola befejezésekor legyen képes az önálló szemléleti és – tanári segítséggel – az okfejtőtérképolvasásra, a különböző méretarányú és tartalmú térképeken. Ismerje az eligazodáshoz nélkülözhetetlen topográfiai fogalmakat, tudjon hozzájuk tartalmi jellemzőket kapcsolni.
- Tudja kiválasztani és használni a földrajzi és egyéb információhordozókat.
- Alkalmazza biztonsággal a szakkifejezéseket.
- Ábrázolja ismereteit egyszerű térképeken, rajzokban.
- Megfigyeléseit, tapasztalatait tudja értelmezni, értékelné, alkosson azok alapján véleményt.

1. félév

1.Helyünk Európában és a Kárpát-medencében

Minimum követelmény: Európa határai, Duna, Rajna, Volga, indoeurópai nyelvek, kereszténység, iszlám, EGK, EU, Schengeni övezet, Kárpátok, Kárpát-medence,

Életünk Magyarországon

Minimum követelmény: *Alföld, Kisalföld, Nyugati peremvidék, Dunántúli- dombvidék, Dunántúli-középhegység, Északi-középhegység, Balaton, Velencei-tó*

Gazdasági élet Magyarországon

Minimum követelmény: *Budapest, Debrecen, Sármellék, Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér, hungarikum*

2. félév

A szomszéd országok és Közép-Európa

Minimum követelmény: *Alpok, Ausztria, Bécs, Burgenland, Szlovénia Ljubljana, Horvátország, Zágráb, Szerbia, Belgrád, Vajdaság, Románia, Bukarest, Erdély, Ukrajna, Kijev, Kárpátalja, Szlovákia, Pozsony, Felvidék, Csehország, Prága, Lengyelország, Varsó, Németország, Berlin, Ruhr-vidék, Duna-Majna-Rajna vízi út*

Távolabbi Európai térségek

Minimum követelmény: *Izland, Reykjavík, Norvégia, Oslo, Finnország, Helsinki, Dánia, Koppenhága, Svédország, Stockholm, Portugália, Lisszabon, Spanyolország, Madrid, Olaszország, Róma, Görögország, Athén, Franciaország, Párizs, Egyesült Királyság, London, Oroszország, Moszkva, Írország, Dublin, Hollandia, Amszterdam, Belgium, Brüsszel, Luxemburg, Luxemburg*

- Kémia

7. évfolyam kémia: írásbeli

1. félév

I. Mindennapi anyagaink

- Az anyagok tulajdonságai, változásai.
- *A kémiailag tiszta anyag, az elem, a vegyület és a keverék fogalma.*
- *A fizikai és kémiai tulajdonságok megkülönböztetése. A kristálycukor példáján a fizikai és kémiai változás különbségének megismerése.*
- *Az egyesülés és a bomlás fogalmának megértése.*
- *Az exoterm és az endoterm kémiai változások közötti különbség értelmezése.*
- *A tömegszázalék fogalmának ismerete.*
- *A telített és telítetlen oldat fogalmának ismerete.*
- *A levegő összetétele: a nitrogén, az oxigén, a nemesgázok és a szén-dioxid tulajdonságai.*
- *Az oldatok.*
- *A keverékek alkotórészeinek elválasztási módszerei.*
- *Anyagismeret bővítése.*
- *A gyors és a lassú égés, a tökéletes és a tökéletlen égés fogalma.*
- *A gyors égés három feltételének ismerete.*
- *A tűzoltás módjai.*

II. Atomok és elemek –

Az elemi részecske fogalma.

- *A rendszám és a tömegszám fogalma.*
- *Az elektronburok héjas szerkezete.*
- *A vegyértékhéj és a vegyértékelektronok fogalma és ábrázolásának lehetőségei.*
- *A periódusos rendszer felépítése.*

- *A nemesgáz elektronszerkezet.*
- *A periódusos rendszerből kiolvasható információk. A megismert elemek csoportosítása és logikus rendszerbe foglalása az elektronszerkezetük, így jellemző kémiai tulajdonságaik alapján.*

2. félév

III. Elemek és vegyületek

- *Kémiai kötés: kovalens kötés*
- *Az összegképlet és a szerkezeti képlet felírásának módjai és jelentésük.*
- *A molekulaképzés szabályai.*
- *Elem- és vegyületmolekulák kialakulása: a klór, az oxigén, a nitrogén, a víz, a hidrogén-klorid, a metán, az ammónia és a szén-dioxid molekulaszervezete.*
- *Az ion, a kation és az anion fogalma.*
- *A nátrium és a klór, illetve a magnézium és az oxigén reakciójának értelmezése ion- képződéssel.*
- *A NaCl szerkezetének és fizikai tulajdonságainak összekapcsolt értelmezése.*
- *Atom – ion – molekula jellemzése.*
- *A képletírás és szabályai.*

IV. Kémiai reakciók

- *A kémiai egyenlet. Egyszerű reakciók egyenleteinek felírása és rendezése.*
- *Az oxidáció és redukció köznapiságainak értelmezése.*
- *Savak, bázisok, és a pH-skála.*
- *A közömbösítés fogalma.*

8. évfolyam kémia: írásbeli

1. félév

I. Kémia a természetben

- *A légkör összetételének ismertetése (N_2 , O_2 , CO_2 , H_2O , nemesgázok).*
- Tulajdonságaik, légzés, fotoszintézis, üvegházhatás, a CO_2 élettani hatása. A légszennyezés és következményei*
- *A hidrogén és a levegő tulajdonságai.*
  - *A víz jellemzése, Édesvíz, tengervíz, ivóvíz, esővíz, ásványvíz, gyógyvíz, szennyvíz, desztillált víz, ion- cserélt víz, jég, hó. Összetételük, előfordulásuk, felhasználhatóságuk.*
  - *A vízszennyezés kémiai vonatkozásainak ismerete, megértése, környezettudatos szemlélet kialakításához kapcsolódó feladatok megoldása.*
  - *Az ásvány, a kőzet és az érc fogalma, példákkal.*

- *A legfontosabb szénfajták (tulajdonságaik, felhasználásuk). Kőszenek fajtái, széntartalmuk.*
- *A szén oxidjai.*
- *A szénsav és tulajdonságai.*

Kémia az iparban

- *A fémek általános jellemzése.*
- *A vas és ötvözeteinek tulajdonságai.*
- *Az alumínium fizikai és kémiai tulajdonságai.*
- *A vas- és acélgéártás folyamata röviden. A vashulladék szerepe.*
- *A mészalapú építkezés körfolyamata: mészégetés, mészoltás, karbonátosodás. A Ca-vegyületek tulajdonságai.*
- *Kalcium-szulfát. Kristályos gipsz, égetett gipsz. A kristályvíz fogalma.*
- *Az üveg tulajdonságai. Újrahasznosítás.*
- *A papír és újrahasznosítása*
- *Műanyagok. Mesterséges és természetes alapú műanyagok. Hőre lágyuló és hőre keményedő műanyagok.*
- *Megújuló és a nem megújuló energiaforrások.*

2. félév

Szerves vegyületek

- *Szerves és szervetlen anyagok megkülönböztetése.*
- *Szénhidrogének. Az energiaiparban betöltött szerepük.*
- *A legfontosabb alkoholok és szerves savak, azok tulajdonságai.*
- *Az etil-alkohol és a metil-alkohol közötti különbségek.*
- *Az egyszerű és összetett szénhidrátok; a fotoszintézis.*
- *Ismerjék a szőlőcukrot, gyümölcscukrot és a répacukrot.*
- *A fehérjék összetétele (aminosavak, peptidkötés), tulajdonságaik.*
- *Zsírok, olajok összetétele (glicerinből és zsírsavakból épülnek fel), tulajdonságai.*
- *Az egészséges táplálkozás.*

Kémia a háztartásban

- *A hétköznapi életben használt savak, lúgok és sók. A konyhasó, a szódabikarbóna, a sütőpor, a szalicilsav, a nátrium-benzoát és az ecetsav.*
- *Mosószeres és szappanok, mint kettős oldékonyságú részecskék.*
- *A csomagolóanyagok áttekintése. Az üveg és a papír, mint újrahasznosítható csomagolóanyag.*
-

FIZIKA 7. ÉVFOLYAM 1. FÉLÉV

A tanuló ismerje az alapvető fizikai mennyiségek (tömeg, hőmérséklet, sűrűség, hosszúság, idő, erő, sebesség, gyorsulás stb.) fogalmát, jelét, mértékegységét

- Tudjon önállóan méréseket (hosszúság, tömeg stb.) végezni
- Tudja értelmezni a sebességet, a gyorsulást, a sűrűséget

Írja le és jellemezze az erőket (gravitációs erő, súlyerő, súrlódási erő, közegellenállás

- A fizikai összefüggések segítségével tudjon számításokat végezni
- Ismerje és értelmezze Newton törvényeit
- Legyen tisztában a kölcsönhatás fogalmával

2. FÉLÉV

A tanuló ismerje az alapvető fizikai mennyiségek (hőmérséklet, nyomás, nyomóerő, fajhő, teljesítmény hatásfokstb.) fogalmát, jelét, mértékegységét.

A nyomás

A tanuló ismerje a nyomás fogalmát a szilárd testek, folyékony, ill. légnemű halmazállapotú anyagok esetén

- a nyomást meghatározó tényezőket
- Arkhimédész törvényét
- a felhajtóerő fogalmát
- az úszás, a lebegés, a süllyedés törvényszerűségeit

Hőtan

Legyen tisztában olyan fogalmak jelentésével, mint a

- hőterjedés
- hőtágulás
- halmazállapotváltozás
- energia
- teljesítmény
- hatásfok

Le tudja írni a hőterjedés, hőtágulás, halmazállapotváltozások (olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás, fagyás) folyamatát

Tudja értelmezni a halmazállapotváltozásokat a hőmérséklet és az energiaváltozás szempontjából

Informatika

5. évfolyam

I. Hardver alapok: az adatok bevitele, adatok megjelenítése (elmélet)

- A főbb egységek, perifériák és működési elvük ismerete, önálló használata
- Monitorok: RGB, képátló, inch, felbontás, pixel fogalma; monitorok fajtái
- Nyomtatók fajtái, működési elvük
- Egér fajtái, beállítási lehetőségei
- Billentyűzet: vezérlőbillentyűk, funkcióbillentyűk, gépeléshez használható billentyűk, navigációsbillentyűk, numerikus billentyűk

II. Szövegszerkesztési alapismeretek (gyakorlat)

- Szöveg begépelése, a dokumentum egy részének kijelölése
- Az elkészült munkák mentése adott helyre, azok visszatöltése
- Szöveg javítása, módosítása több módon
- Karakterek, szavak formázása (betűtípus, betűstílus, betűméret)

- A különleges karakterek beszúrása (szimbólumok)
- Bekezdések formázása (igazítás, behúzás, térköz)
- Adott szöveghez képek keresése, beszúrása, formázása

III. Adatok kódolása, tárolása, adatfeldolgozás (elmélet)

- Jelek, jelkészletek, kódolás
- Memória, tárolókapacitás, bájt; a bájt többszörösei
- Háttértárak szerepe, fajtái
- Az USB kulcs kezelés szabályai
- Algoritmus: különféle formákban megfogalmazni a hétköznapi életben és az iskolában előforduló események, tevékenységek algoritmizálható részleteit
- Processzor és feladatai

IV. Prezentációkészítés – alapszint (gyakorlat)

- A bemutató készítő program egyszerű lehetőségeinek ismerete
- Az elkészült munkák mentése adott helyre, azok visszatöltése
- Több diából álló bemutató készítése adott témával kapcsolatban - A bemutató formázása (dia háttere, betűformázás, animáció, áttűnés)

6. évfolyam

I. Az operációs rendszer, fájlkezelés (elmélet, gyakorlat)

- Az operációs rendszer fogalma, és legfontosabb feladatai
- Fájl fogalma, jellemzői
- Fájl és mappaműveletek (könyvtárszerkezet kialakítása, mappa és fájl keresése, másolása, mozgatása, törlése)Intéző és Total Commander

II. Szövegszerkesztés – középhaladó szint (gyakorlat)

- Szöveg begépelése, kijelölése, javítása, mentése, visszatöltése
- Karakterformázás (betűtípus, betűstílus, betűméret)
- A különleges karakterek beszúrása (szimbólumok)
- Bekezdések formázása (igazítás, behúzás, térköz)
- Felsorolás, számozás
- Képek keresése, beszúrása, formázása
- Adatok táblázatos elrendezése
- Táblázat formázása (oszlopszélesség, szegély és mintázat)
- Űrlap készítése

III. Programozás Logo nyelven – középhaladó szint (gyakorlat)

- Az algoritmus hétköznapi fogalmának ismeret
- Néhány lépéses algoritmus megértése
- A Logo programozási nyelvben egyszerű algoritmus alkalmazása, a technócto-
irányítása
- Ismétlődést tartalmazó rajz készítése Logo környezetben
- Logo nyelven paraméteres eljárásokat létrehozása

IV. Prezentációkészítés – középhaladó szint (gyakorlat)

- A bemutató készítő program egyszerű lehetőségeinek ismerete
- Több diából álló bemutató készítése tantárgyi problémával kapcsolatban

- A bemutató formázása (dia háttere, betűformázás, animáció, áttűnés)
- PPT bemutatása előadás formájában

7. évfolyam

I. A számítógép és környezete (elmélet)

- A számítógép főbb egységei, perifériák és működési elvük; a perifériák és a központi egység kapcsolata
- Processzor, memória, háttértárak
- Bit és bájt; kettes számrendszer; bájt többszörösei
- A számítástechnika története, Neumann János

II. Prezentációkészítés –haladó szint (gyakorlat)

- Több diából álló bemutató készítése tantárgyi problémával kapcsolatban
- Bemutató formázása (dia háttere, betűformázás, képek formázása, videó, hang beszúrása, animáció, áttűnés) - Hiperhivatkozások használata

III. Excel táblázatkezelés – alapszint (gyakorlat)

- A táblázatkezelő program egyszerű lehetőségeinek ismerete (a táblázat felépítése, gyorsformázása)
- A táblázat beszúrása, szöveg formázása, szegélyez és rács, háttér kialakítása, cellák beszúrása, törlése, mentés
- Képletek (automatikus újraszámítás, képlet másolása)
- A relatív és abszolút cellahivatkozás
- Diagramok készítése (az adatok arányának és változásának szemléltetése)
- Statisztikai számítások, függvények

8. évfolyam

I. A hétköznapok információs társadalma (elmélet)

- A számítástechnika „újabbkori” története, fejlődésének várható tendenciái
- Hogyan változtatta, változtatja meg az informatika a mindennapjainkat
- Az internet használatával kapcsolatos kihívások: számítási felhő, webáruházak
- Adatbiztonság és adatvédelem
- A szoftverek csoportosítása
- A szoftverek tulajdonjogával kapcsolatos ismeretek
- A programok telepítésével kapcsolatos tudnivalók

II. Szövegszerkesztés – haladó szint (gyakorlat)

- Táblázatok készítése és formázása
- Adatok táblázatos elrendezése tabulátorokkal
- Egyenletszerkesztő
- Nagyobb méretű dokumentumok: stílus, tartalomjegyzék, élőfej, élőláb, oldal- szám, lábjeget

III. Prezentációkészítés –haladó szint (gyakorlat)

- Adott minta és leírás alapján bemutató készítése

IV. Excel táblázatkezelés – középhaladó szint (gyakorlat)

- Képletek felírása
- Függvények alkalmazása
- Diagramok készítése, a diagramtípusok helyes alkalmazása
- A táblázatkezelő programok alkalmazása gyakorlati problémák megoldásában:
  - statisztikai feladatok
  - százalékszámítás
  - pénzügyi számítások dátum- és időkezelés
  - választás két lehetőség között
- Kitekintés a szövegszerkesztők és prezentációkészítők kapcsolódó szolgáltatásaira

Az osztályozó vizsgák az aktuális járványügyi helyzet miatt, az alábbiak szerint módosulhatnak:

Vizuális kultúrából, technika és tervezésből testnevelés tantárgyból gyakorlati vizsga helyett, otthoni projekt munka beadása a vizsga napján.

Testnevelés tantárgyból jelenléti vizsga helyett mozgásnapló írását kérjük, amit otthon rögzítenek. Mely napon, mennyi ideig, milyen mozgásformát végzett el a tanulók. Az évfolyamoknál felsorolt mozgásformákat kérjük megjeleníteni.

Vizuális kultúra tantárgyból a munkákat otthon elkészítik, a vizsga napján bemutatva kerülnek értékelésre.

Technika és tervezés tantárgyból a munkákat otthon elkészítik, a vizsga napján bemutatva kerülnek értékelésre.

2.2.8 Csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Az osztályok összetétele beiskolázáskor kerül kialakításra az esélyegyenlőség követelményeinek figyelembe vételével.

A csoportbontást a tanulók igényei, az egyes tantárgyak belső logikája és nevelési-oktatási céljai határozzák meg.

2.2.9 A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

A településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerésére a helyismeret témakörét feldolgozó osztályfőnöki órák adják a keretét.

A feldolgozandó ismeretanyag:

- a településen élő nemzetiségek felsorolása (német, lengyel, szlovák, ruszin, bolgár, görög, cigány), létszámuk
- a nemzetiségi nyelve, tárgyi és szellemi kultúrája
- nyelvhasználati sajátosságok, beleértve a nyelvjárásokat, nyelvváltozatokat,
- vizuális kultúra (építészeti emlékek, képzőművészet, iparművészet, népművészet, filmművészet),
- ének-, zenei és táncművészet (zenei örökség, színház, tánc és játék),
- hagyományok, régi és új szokások, kulturális javak, mesterségek, gazdasági élet, ünnepek és jelképek,
- szociológiai és település-földrajzi ismeretek.
- a nemzetiségi történelemalakító és kultúraformáló szerepe, civilizációja
- a nemzetiségi magyarországi történelme és irodalma, az anyanemzet, nyelvi (anya)országok történelmének, irodalmának korszakai; az anyanemzet, illetve a nyelvi (anya)országok földrajza,
- oktatás-, kultúrtörténet, jelenkor,
- a nemzetiségi más országokban élő csoportjai.
- a nemzetiségi és állampolgári jogok
- a nemzetiségi jogai, hazai és nemzetközi jogrendszer,
- a nemzetiségi intézményrendszere,

– nemzetközi kapcsolatok.

2.2.10 Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

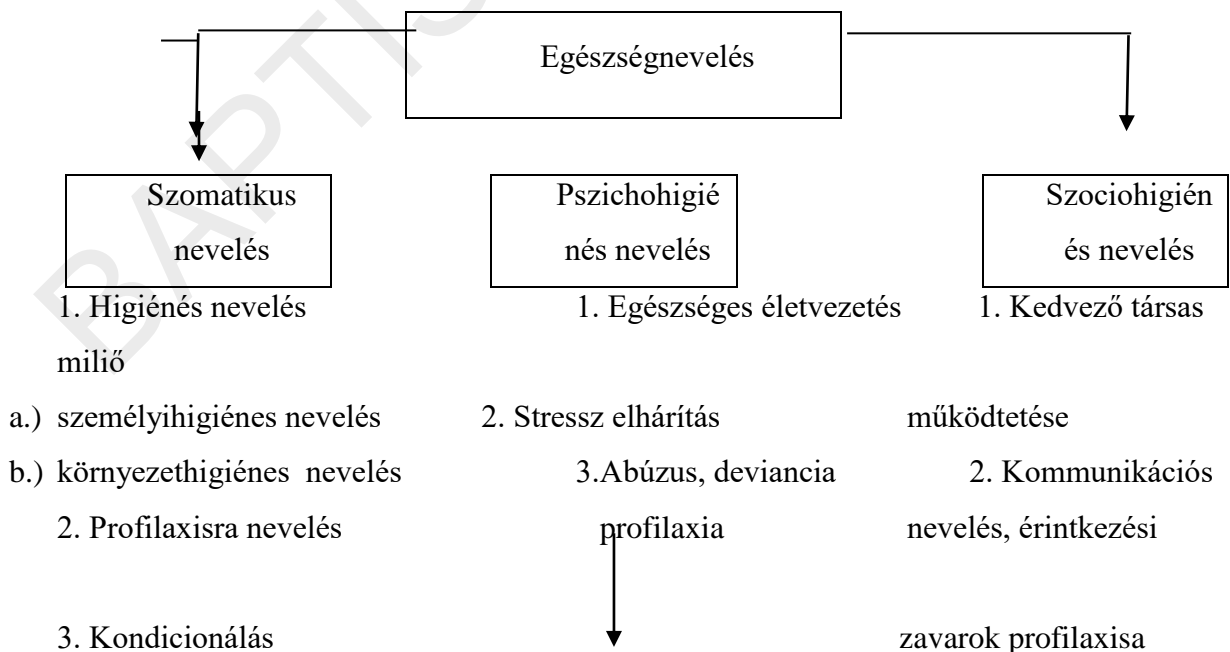
2.2.10.1 A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai állapotának felmérésére szolgáló próbarendszerek közül a FIT-mérést végezzük minden évben.

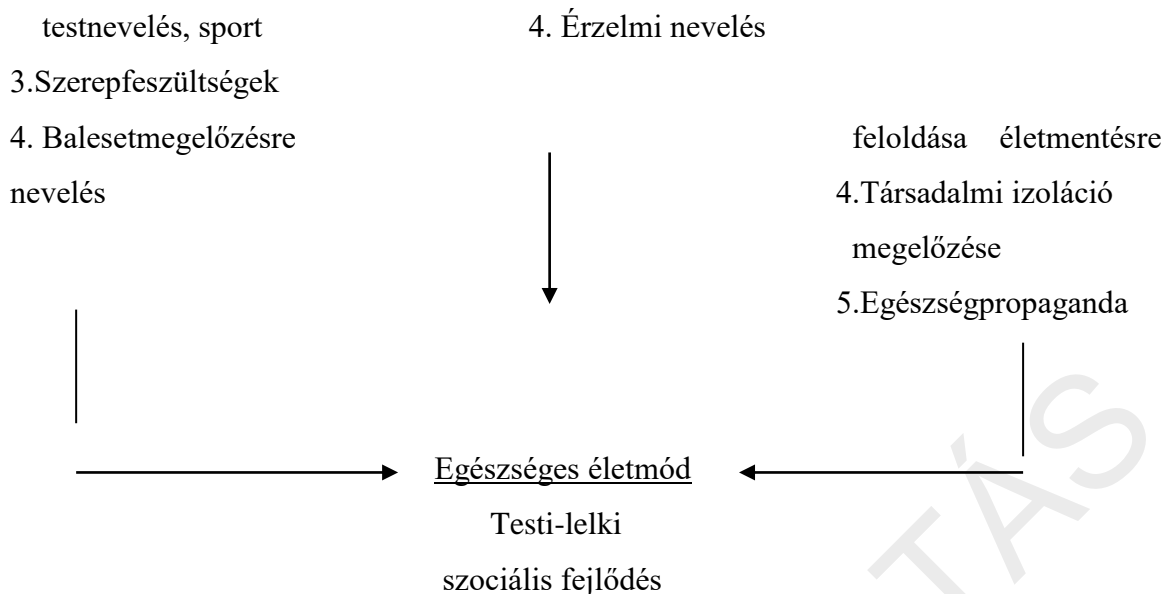
Tanévenként, valamennyi évfolyamára kiterjedően, a nappali oktatás munkarendje szerint felkészülő tanulók részvételével megszervezi a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát. A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusa végzi.

Mérés, vizsgálat eredményeit a vizsgálatot végző pedagógus a mérésben érintett tanulónként, osztályonként és évfolyamonként rögzíti, az eredményeket a testnevelés tantárgyat tanító pedagógusokkal közösen elemzi és meghatározza a tanuló fizikai fejlődése szempontjából szükséges intézkedéseket.

2.2.10.2 Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Tanulóink harmonikus testi-lelki fejlődésének megalapozása fontos célja az általános iskolának.

Iskolánk minden tevékenysége tanulóink egészséges testi, lelki és szociális fejlődését szolgálja.

Cél:

Egészmegőrző és betegség-megelőző szokások kialakítása.

Balesetek, sérülések megelőzése, elkerülése.

Tanulóink ismerjék fel az egészséget károsító dohányzás, alkohol- és kábítószer fogyasztás veszélyeit.

Környezetünk állapotának megőrzése, illetve jobbítása.

Az egészségre káros környezeti hatások és elkerülésük módjainak megismertetése.

Sportolási és testnevelés alkalmak: ISK, tömegsport, osztályok közötti bajnokság, versenyek, sportnapok, diákolimpia, túrák

Gyógytestnevelés

Cél: az egészséges állapot elérése. Amennyiben ez nem megvalósítható, úgy az elváltozás szinten tartása.

Az iskolai személyiségformálás főbb funkciói közé tartozik a **mentálhigiénés** funkció is.

A környezettudatos magatartás kialakítása

<i>Jellemzők</i>	<i>Elvárások</i>	
Szakmai elvárás	Környezettudatos magatartás kialakítása	
Konkrét feladat	Környezeti és egészségnevelési program -eddiggi eredmények megtartása mellett- következetes végrehajtása	
Stratégiai cél	A tanulók rendelkezzenek s egészségtudatos magatartáshoz szükséges kompetenciákkal 8 évf. végére	
Minőségcél	<ul style="list-style-type: none"> • Minden tanmenetbe épüljenek be az ENP végrehajtásához szükséges ismeretek. • Minden tantárgy oktatását hasssa át az ENP 	
Minőségmutató	Helyi tantervben, tanmenetekben megjelennek az ehhez szükséges készségek, képességek- életkornak megfelelő szinten	
Minőségelvárások	Helyi tanterv, tanmenetekben leírtak teljesítése	
Mérés	Minőségmutató képzésével	alsós, felsős munkaköz.v.
Értékelés	Félévenkénti tantestületi értekezleten	igazgató

2.2.11 A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Alapvető célunk, hogy biztosítsuk az intézményen belül a szegregációmentességet és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Ezen belül alapvető, hogy az intézmény biztosítsa, a szolgáltatásaihoz való egyenlő hozzáférést, de helyezzen hangsúlyt az esélyteremtésre, a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálására.

Mindezek biztosítása érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani az esélyegyenlőség biztosítására beiratkozásnál, felvételinél, az oktató-nevelő munka során, a gyerekek egyéni fejlesztésében, az értékelés gyakorlatában, a tanulói előmenetelben, a fegyelmezés, büntetés gyakorlatában, a tananyag kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében, a továbbtanulásban, pályaorientációban, a humán erőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai továbbképzésében, valamint a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel.

A tantestület minden tagja felelős azért, hogy tisztában legyen az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítsa a diszkriminációmentes oktatást, nevelést a befogadó és toleráns légkört.

Az intézmény különös figyelemmel kíséri a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók helyzetét, folyamatosan kapcsolatot tart, együttműködik a szociális és gyermekjóléti ellátások tekintetében illetékességgel és hatáskörrel bíró intézményekkel, szervezetekkel, részt vesz a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésében.

Az intézmény, vezetőjén keresztül, az érzékelt problémák alapján javaslatokat, ajánlásokat tesz a fenntartó, illetve a helyi döntéshozók részére a településen élő halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének javítása céljából.

Az intézmény, vezetőjén keresztül, folyamatosan jelzi a fenntartó felé az intézmény elérését nehezítő esetleges körülményeket, különös tekintettel a közutak akadálymentességével és a helyi tömegközlekedéssel kapcsolatos problémákra.

Az intézmény lehetőséget biztosít a szülők, illetve a gondviselők részére az iskolai esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos panasztételre. Az intézmény minden szülői, gondviselői panaszt kivizsgál, a panaszt és a vizsgálat eredményét írásban rögzíti. Tájékoztatja a fenntartót az esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos minden panasztételről, a panasztételi eljárás lefolytatásába és a vizsgálat eredményének megállapításába a fenntartó képviselőjét és a panasztevő felet bevonja. A panasztételi eljárás lefolytatásáért és az eljárás eredményéből következő döntések végrehajtásáért az intézmény vezetője felel. A panasztételi eljárás eredményével szemben a panasztevő ellenvéleményt fogalmazhat meg, melyet rögzíteni és a döntéshez csatolni kell. Az intézmény befogadó légkört biztosít a tanulók és dolgozók számára.

Kiemelt figyelmet fordítunk az ágazati és ágazat közötti partnerekkel való együttműködés kialakítására, fejlesztésére a korai iskolaelhagyás megelőzése érdekében.

Kiemelt figyelmet fordítunk a feladatellátási helyünk partnerkapcsolati hálójának fejlesztésére.

Iskolánk részt vett a „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” EFOP 3.1.5 - 16-2016-00001 című projektben.

Intézményünk nyitott, minden tanuló értékes, a pedagógiai gyakorlatunk tervezésénél a tanulók értékeinek kibontása, megerősítése a domináns. Iskolánk anyagi, családi háttérétől, származásától, tehetségétől függetlenül egyformán szívesen fogadja körzetének minden gyermekét. Az oktatási követelmények megállapítása és a követelménytámasztás az egyéni

képességek objektív felmérésével és figyelembevételével történik. Az iskolafejlesztést úgy hajtjuk végre, hogy nemcsak a gyermekek, hanem a munkatársak és a szülők/gondviselők érdekeit és véleményét is figyelembe vesszük.

Minden dolgozónk, pedagógusunk elkötelezett az egyéni fejlesztésen alapuló, a gyerekek egyéni képességeit figyelembe vevő inkluzív nevelés, oktatás iránt. Alkalmazkodunk a tanítványaink egyéni szükségéhez, azok folyamatos megismerése, elemzése által. A megemlékezések és ünnepek előkészítésekor a tanulók egészét és – lehetőség szerint - a családjaikat is bevonjuk az ünnepi készülődésbe. A gyermekeknél tapasztalt rendszeres indulatot úgy fogjuk fel, hogy segítségre és nem büntetésre van szükségük.

2.2.12 A képességkibontakoztató és integrációs program

Intézményünk és fenntartónk elkötelezett a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásának ügyében. Ehhez támogatást és megújulási lehetőséget biztosít iskolánk pedagógusai számára annak érdekében, hogy hatékony változások valósuljanak meg. Nyomon követi a program elemeit, ellenőrzi végrehajtásukat, a változásokat, és előírja azok alkalmazását. Rendszerünkben a gyermekek, mint individuumok szerepelnek, nevelőtestületi együttműködéssel kívánjuk megvalósítani a fejlesztési programot.

I. Az alkalmazás feltételei

1. Integrációs stratégia kialakítása

1.1. Helyzetelemzés

Intézményünk több mint 100 éves, eredetileg is iskolának épült a vasgyári dolgozók gyermekei számára. Kertes családi házak veszik körül. Közvetlen környezetéhez tartozik a Gábor Áron Szakközépiskola, mely művészeti tagozattal is rendelkezik, valamint a Diósgyőr-Vasgyári Szakközép- és Szakmunkásképző Iskola és a Diósgyőri Kórház. Miskolc területén belül tömegközlekedési eszközzel is jól megközelíthető helyen van.

A rendszerváltás megtépázta Miskolc és azon belül a vasgyár környékét. /LKM-DIGÉP/ A nehéziparra alapozott város hirtelen összeomlott, 10-15 000 ember munkája lett fölösleges e két gyár és vonzaskörzetében. Iskolánkban, a valamikori szép napokat megélt Fiú iskolában is megváltozott az élet. Első-második generációs munkanélküli szülők gyermekei jöttek első osztályba. A szülők egyre inkább aluliskolázottak voltak, lakáskörülményeik a zsúfoltság miatt nem volt megfelelőek.

A családok szűkös térrel rendelkeznek mind anyagi, mind lakhatási tekintetben, tanulóink közel 90 százaléka szegregátumban lakik, onnan érkeznek meg az iskolába. Lakóhelyükön nincs vezetékes víz, az úthálózat kiépítése nem történt meg. Ennek következtében az időjárás függvényében tudnak csak közlekedni. Közvilágítás nincs. A hétvégi házas területen elhelyezkedő „telep” komfort nélküli házak sora, ahol legtöbbször sem kerítés, sem

magánszféra nincs. Az átlagosan 20 négyzetméteres házakban előfordul, hogy több család is lakik, ahol a gyermekek a szülőkkel együtt néhány négyzetméteren osztoznak. Ez az oka annak, hogy a tanulás és a nyugalom megfelelő feltételeit nem tudják biztosítani.

Tanulás szempontjából nagy hátrányt jelent az, hogy a szülők aluliskolázottak, nagy többségük munkaerőpiaci státusza inaktív vagy közmunkával igyekeznek a család anyagi hátterét biztosítani. Nem tudják érdemben támogatni gyermekeik tanulását, segítségről nem beszélhetünk a családban. Felszerelésük hiányos, feladataikat senki nem ellenőrzi.

A szülői szerep generációról generációra adódik, nem megfelelően ezzel a többségi társadalom elvárásainak. A tanulás nem képvisel értéket ezen családok szemében, a szülők alulmotiváltak és sokszor tanácstalanok. A tanulmányi kudarc sokszor okoz magatartási, viselkedési problémákat, amellyel az iskola minden nap szembesül.

Intézményünk felkészült ezen problémák orvoslására, hiszen számos gyakorlatot működtetünk és tervezzük új stratégiák kialakítását és bevezetését egy teljes iskolát és óvodát átható integráló rendszer érdekében.

Személyi feltételeink biztosítottak az integrációs nevelés eredményes megvalósítására. Pedagógus ellátottságunk megfelelő, több szakvizsgával rendelkező nevelő tanít, akik nagy gondot fordítanak az önképzésre és a továbbképzésre. Nevelőtestületünk folyamatosan ismerkedik a legújabb oktatási módszerekkel, a kompetencia alapú oktatással, és a differenciált tanulásszervezés módszerével is. A pedagógusok mellett több fejlesztőpedagógus és védőnő is segíti az oktató-nevelő munkát.

1.2. Célrendszer megfogalmazása

Célunk, hogy tanulóink a nyolcadik osztály végére kézzelfogható és alkalmazható tudásra tegyenek szert, leküzdve kezdeti hátrányaikat. Olyan a tanuláshoz pozitívan álló fiatalok kerüljenek a középiskolákba, akik képesek és akarnak tanulni, felismerve a szakmaszerzés fontosságát, ezzel a társadalmi igényeknek megfelelő munkára alkalmas és kész felnőtté váljanak. Ennek eszközei:

- Szociális hátrányok enyhítése, kulturális hiányosságok pótlása
- Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása, a lemorzsolódás csökkentése, kiküszöbölése, tehetség gondozás komplex személyiségfejlesztő programok segítségével
- Személyiségfejlesztés, közösségfejlesztés: a tanulók toleranciaképességének, a kisebbség és többség, a másság elfogadása gyakorlatának kialakítása, közéletiségre nevelés
- Társadalmi beilleszkedés, integrálódás iránti motiváció erősítése, fenntartása
- Pozitív életmódmodell nyújtása, egészséges életmód kialakítása, a testi-lelki egészség, mint érték elismertetése
- Pályaorientációs tevékenység
- Az iskola párbeszédet alakít ki a programban részt vevő szülőkkel, partnereivel
- Kompetencia-alapú értékelési rendszer kidolgozása: szöveges értékelés
- módszertani eljárások folyamatos alkalmazása: átmeneteket megkönnyítő módszertani megoldások, drámapedagógia, kooperatív tanulás stb

Számszerűen pedig:

- Növekedjen az érettségire adó középiskolába való jelentkezések száma
- Csökkenjen a hiányzás
- Csökkenjen az iskolai lemorzsolódás
- Csökkenjen az évfolyamismétlés

2. Az iskolába való bekerülés előkészítése

Szeretettel fogadjuk városunk tanulóit bármely körzetből. Elsős tanulóinknak kijelölt körzete is van a városban, de magasabb osztályfokú gyermekek ellátását is vállaljuk identitásra való tekintet nélkül. Nyitott Ajtó vagyunk bárkinek, aki iskolánkat felkeresi.

2.1. Az óvodából az iskolába való átmenet segítése

Hagyományosan működő „Játsszunk iskolásat” programunk betekintést nyújt leendő tanulóink és szüleik részére az iskolai életbe. Ezen kívül ifjúságvédelmi felelősünk és pedagógiai asszisztenseink személyesen keresik fel a családokat a beiskolázás előtt, alapot teremtve ezzel a hatékony tanulómegismerési folyamat elindítására.

Játsszunk iskolásat program: óvodánk és iskolánk közt szoros szakmai együttműködés zajlik. Tanítóink konzultációt folytatnak az iskolába induló gyermekekről, a környezet nagycsoportos óvodásainak lehetőséget biztosítunk az iskola rendhagyó óráin, rendezvényein és bemutató foglalkozásain, könyvtárlátogatáson való részvételre. Iskolásaink rendszeresen látogatják a csoportokat, meseolvasás, mesejáték és egyéb előadások keretében.

Egyéb átmenetek:

Alsó és felső tagozat közötti átmenet segítése: A tanulók már elsős koruktól részt vesznek a testvérosztályok programjában. Ez közös alkalmakat teremt a kisebbeknek, hogy bepillanthassanak a felsősök életébe, megismerkedjenek leendő tanáraikkal, osztályfőnökeikkel. Példaként szolgál arra nézve, hogy tanulással hová lehet eljutni. Az idősebb tanulók szociális kompetenciája hatékonyan fejlődik mind a gondoskodás, mind az egymás tanítása és egymástól való tanulás tekintetében. Negyedik osztályos tanulóinknak a tanév végén többnapos tábort szervezünk, melynek költségeit a fenntartó biztosítja, a családok anyagi terhelés nélkül vehetnek részt a programon. A táborban részt vesznek a volt tanítók és leendő osztályfőnökök. Itt alkalom nyílik a hatékony tanulómegismerésre, az egymásra hangolódásra.

Átmenet a középiskolába:

Nyolcadikos tanulóinkat az osztályfőnökök elkísérik a nyílt napokra, párbeszédet folytatnak a közeli középiskolákkal. Kérés esetén háttérinformációkat szolgáltatnak, amennyiben a tanulói előrehaladás szempontjából ez szükséges.

2.2. Heterogén osztályok kialakítása

Osztályaink kialakításakor alapul vesszük a szülői igényeket, valamint az óvodapedagógusok véleményét és ajánlását. Elsősorban a szociális kompetencterület kerül előtérbe, az együtt munkálkodás hatékonyságát tartjuk fontosnak. Heterogén csoportokat hozunk létre, ahol a tanulók egymást támogatva válhatnak közösséggé.

3. Együttműködések – partnerségi kapcsolatok kiépítése

3.1. Szülői házzal

- Szülői értekezlet és fogadó óra (az iskola szakmai pedagógiai programjának integrációs rendszerének ismertetése)
- A szóveges értékelés egyeztetése a HH/HHH-s gyermekek szüleivel 3 havonta
- Családlátogatás (minden családban történik látogatás valamely osztályfőnök részéről, a látogatás tapasztalatait megbeszélésen egyeztetjük)
- Iskolai rendezvények: évnyitó, farsang, ballagás, évzáró, kirándulás, projektzáró ünnepély, gyermeknap, anyák napja, mikulás
- Családi nap

3.2. Gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal

- Családgondozó és ifjúságvédelmi felelős közös családlátogatása (szükség szerint), konzultációk

- Jelzőrendszer működtetése
- Esetmegbeszélések
- Iskolai szociális munkással való naprakész kommunikáció

3.3 Szakmai és szakszolgálatokkal

- Logopédiai ellátás (folyamatos)
- Gyógytestnevelés ellátása (folyamatos)
- Fejlesztés (folyamatos)
- Pszichológiai ellátás (szükség szerint)
- Szaktanácsadó hívása és fogadása (folyamatos)
- Részvétel a POK szakmai továbbképzésein

3.4. Középfokú oktatási intézményekkel

- Pályaorientációs program működtetése
- Pályaorientációs nap
- pályaválasztási börze
- nyílt napok
- tájékoztatók (8. o. szept. – dec.)
- pályaválasztási szülői értekezlet (7-8. o. dec. – jan.)
- Utánkövetés

3.5. Kisebbségi önkormányzattal

- Egymás tájékoztatása a pályázati feltételekről, ösztöndíjakról

3.6. Civil szervezetekkel

- Tanulmányi munkával kapcsolatos, sport-, szabadidős-, életvitel-, életmód tevékenységekkel összefüggő rendezvények támogatása és szervezése
- Tanodákkal való folyamatos együttműködés

II. A tanítást-tanulást segítő eszközrendszer elemei

1. Kulcskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek a következő területekről:

1.1. Az önálló tanulást segítő fejlesztés

▪ a tanulási és magatartási zavarok kialakulását megelőző programok

Intézményünk nagy hangsúlyt fektet a prevencióra. Ennek legfontosabb eleme a beszélgetőkör működtetése, amelyet órarendbe illesztve folyamatosan végzünk annak érdekében, hogy a gyerekek érzelmileg biztonságos környezetben minden figyelmükkel a tanulás felé fordulhassanak. A beszélgetőkör fontos eszköz ahhoz, hogy ezt a bizalommal teli, nyitott légkört megteremtjük. A beszélgetőkör a színtere a folyamatos kapcsolattartásnak az osztályban, az egymásra figyelésnek, a véleménynyilvánításnak és problémamegoldásnak, párnára, szőnyegre ülve, körben, az egész csapat. Későbbiekben a beszélgető kör konfliktuskezelő fórummá is válik. A beszélgetés során a gyerekek elsajátítják a kommunikáció nagyon fontos alapjait: a gondolatok érthető kifejezését és egymás értő meghallgatását.

Minden héten áhitaton vesznek részt tanulóink, ahol a lelki életben való elmélyülés és pozitív példamutatás során felkészülnek az iskolai hétre.

▪ az önálló tanulási képességet kialakító programok

Felmenő rendszerben bevezetjük a tanulásmódszertan foglalkozást. Ez az órarendbe épített fejlesztés a következőkre lesz jótékony hatással:

- Tanuláshoz való viszony áthangolása
- Sikeresség biztosítása
- A tanulás örömeinek, szabadságának visszaadása
- A tanulási szokások formálása, hatékony tanulási módszerek elsajátítása
- Szellemi munkával kapcsolatos jó szokások kialakítása
- A tanulásnak saját elhatározáson nyugvó cselekvéssé válása
- Célszerű, sajátnak érzett, hatékony szokásrendszer felépítése
- A tanuláshoz szükséges alapképességek fejlesztése

▪ **a tanulók önálló - életkornak megfelelő - kreatív tevékenységére épülő foglalkozások**
Projektekkel kívánjuk elérni, hogy minden tanulónk érdeklődésének és életkorának megfelelően kapcsolódhasson egy nagy össziskolai alkotáshoz. Évente két alkalommal indítunk nagyobb projektet, melynek zárásaként a gyerekek önkifejező bemutatója valósulhat meg. Tanórai és tanórán kívüli foglalkozásainkat is felfűzzük erre az adott fonalra, hogy mindenki egyéniségének megfelelően vegyen részt benne.

▪ **tanulási motivációt erősítő és fenntartó tevékenységek**
Iskolánk értékeli a gyermekek erőfeszítéseit. Többféle motivációt serkentő folyamatot alkalmazunk. Házi versenyeket rendezünk több területen. Egyéni törekvéseiket jutalmazzuk, erőfeszítéseiket számon tartjuk. A motiváló rendszerek osztályonként változnak. Legtöbbször:

alíráás

pontrendszer
Egyedi iskolánkban, hogy súlyozott átlag alapján ösztöndíjban részesítjük tanulóinkat, amennyiben tanulmányi eredményük alsó tagozaton eléri a 4,5-et, felső tagozaton pedig a 4-est.

1.2. Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése

- **kommunikációs képességeket fejlesztő programok**
Tanóráinkon alkalmazzuk a KIP módszert illetve a kooperatív technikákat, amelyeknek egyik eleme az óra végi beszámoló. A feladatok rotációja szükségessé teszi, hogy minden tanulónk képes legyen csoportjuk munkájának bemutatására. Ez a későbbiekben is jótékonyan hat kommunikációjukra.
- **komplex művészeti programok**
A Nemzeti Tehetségprogram aktív résztvevőjeként iskolánk minden évben szervez komplex művészeti tehetséggondozó programot. Ez a hagyomány évről-évre számos gyermeket érint, melyet dokumentálunk és hirdetünk iskolánk honlapján.

1.3. Szociális kompetenciák fejlesztése

- **közösségfejlesztő, közösségépítő programok**
projektzárók
gyermeknap
farsang
őszi és tavaszi bál
Mikulás
osztálykirándulás
pályázatokhoz köthető élményprogramok
Családi napok

- **mentálhigiénés programok**

Egészségnap

Védőnői foglalkozások

2. Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek

- **patrónusi, mentori, vagy tutori rendszer működtetése**

Évről évre mentoráljuk tanulóinkat az Útravaló ösztöndíj program keretein belül

- **együttműködés civil programmal**

A környékbeli tanodákkal aktív kapcsolatban állunk, a tanodai programban résztvevő tanulók kapcsán rendszeres kapcsolatot tartunk annak érdekében, hogy a gyerekek hatékonyan legyenek képesek reagálni az iskola és a társadalom által támasztott elvárásokra. Szoros együttműködésünk és napi kapcsolatunk van a Téglagyári Baptista Sportegyesülettel, ahol tanulóink birkóznak. Tehetségük egyedülálló, a közös munka minden évben számos eredményt tud felmutatni. A foglalkozáson részt vevők köre növekszik,

- **művészeti körök**

Művészeti szakköreink minden évben számos gyereknek nyújtanak vonzó elfoglaltságot, ahol egyéni tempóban és érdeklődés alapján mélyülhetnek el az alkotás örömeiben. Iskolánkban zeneművészeti tehetséggondozás is folyik a Symphonia program keretein belül, ahol tanulóink zenekari foglalkozások és fellépések segítségével ismerkedhetnek meg más iskolák diákjaival, valamint külföldi tanulókkal és neves előadókkal.

3. Az integrációt elősegítő módszertani elemek

- **egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés**

Tanóráinkon rendszeresen alkalmazzuk a differenciált tanulásszervezést, melynek alapja a hatékony tanulómegismerés és a diagnosztikus mérések alapos kiértékelése. Elsőseink rendszeresen részt vesznek Difer mérésen, melynek eredményeire építkezve kezdik meg munkájukat tanítóink. Pedagóguskarunk egyénre szabott feladatokkal és játékokkal igyekeznek megteremteni az egyéni haladás feltételeit.

- **kooperatív tanulásszervezés**

Iskolánk a Lépésről Lépésre program keretein belül évtizedek óta alkalmazza a kooperatív technikákat tanórákon.

- **projektmódszer**

Évente két alkalommal projektet indítunk az iskolában, melyhez minden pedagógus és diák saját egyéniségének megfelelő feladatokkal kapcsolódik. Tanóráink egy részén

- **drámapedagógia**

2021-ben nevelőtestületünk nagy többsége részt vett drámapedagógiai kézésen az iskolai zaklatások megelőzésének kezelésére. A módszer rendszeresen használatban van.

4. Műhelymunka – a tanári együttműködés formái

- **értékelő esetmegbeszélések**

A tanév elején a nevelőtestület azonosítja azokat a tanulókat, akik HH/HHH helyzetűek. Esetmegbeszélésen tájékoztatják egymást a családok helyzetéről és a tanulók előrehaladásáról. Ezután a tanulókat tanítók munkacsoportja minden tanulóra fejlesztési javaslatot készít, melyet az osztályfőnök fejlesztési tervben összegez. A fejlesztési terv eredményeit 3 havonta értékeli, melyen az osztályfőnök, a tanuló és törvényes képviselője is részt vesz. További célokat határoznak meg, felülvizsgálva az eddig elért eredményeket.

- **problémamegoldó fórumok**

Különleges esetekben rendkívüli esetmegbeszélésekre is sor kerül, amelyen a törvényes képviselő, a tanuló és az osztályfőnökön túl részt vehet az együtt nevelő pedagógus/iskolai szociális munkás/esetmenedzser/családgondozó/pszichológus is.

- **hospitálásra épülő együttműködés**

Jó gyakorlatunk a Légy kompetens keretein belül folyamatosan sor kerül bemutató órákra, amelyet megbeszélés követ, melyen kielemezzük a látottakat és célokat fogalmazzuk meg. További hospitálások valósulnak meg mentorált pedagógusok részéről, szakmai munkájuk megfelelő ütemű haladásának érdekében. Ebben a kérdésben szintén Nyitott Ajtó vagyunk, igény esetén bármely kolléga részt vehet más kollégája óráján.

5. A háromhavonta kötelező kompetencia alapú értékelési rendszer eszközei

- **a szöveges értékelés – árnyalt értékelés**

Szöveges értékelési rendszerünk alapja a tanulók kompetenciáinak fejlődése. A fejlesztési tervben kitűzött célok felülvizsgálata után kompetenciaterületenként megállapításokat fogalmazzuk meg a tanuló fejlődésével kapcsolatban, melyben részletesen kiemeljük azokat a területeket, ahol a tanuló elérte vagy megközelítette a kitűzött célt, valamint a további fejlődési lehetőségeket azokon a területeken, ahol a kívánt cél elérése még várat magára.

- **egyéni fejlődési napló**

A tanuló munkáit mérföldkövenként gyűjtjük. Tanulói portfóliót készítünk.

6. Multikulturális tartalmak

- **multikulturális tartalmak megjelenítése a különböző tantárgyakban**

Helyi tantervünk tartalmazza a tantárgyakhoz illesztett multikulturális tartalmakat. A következő tantárgyakban jelenik meg:

Magyar nyelv és irodalom

Történelem

Hon és népismeret

Tánc és színház

Közösségi nevelés

Vizuális kultúra

Életvitel és gyakorlat

7. A továbbhaladás feltételeinek biztosítása

- **pályaorientáció**

Hetedikes és nyolcadikos diákjaink rendszeres foglalkozásokon vesznek részt, ahol az osztályfőnökök és pedagógusok segítségével túl igénybe vesszük a POK támogatását is, hogy tanulóink és családjaik minél jobban felkészüljenek a döntésre

III. Várható eredmények

Hatékony kommunikáció valósul meg az iskola és a családok között.

Csökken az iskolai magatartási problémák súlyossága.

Rendszeres felülvizsgálattal és módosításokkal a program aktualizálása intézményvezetői kontrollal megvalósul.

Mérhetően:

- Nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó tanulók száma.
- Csökken a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók száma

- Nő az érettségit adó intézményekben továbbtanuló hátrányos helyzetű tanulók száma
- Az országos kompetenciamérések eredményei javulnak

2.2.13 A tanulók jutalmazása

Azt a tanulót, aki tanulmányi munkáját képességeihez mérten kiemelkedően végzi, aki kitartó szorgalmat vagy példamutató közösségi magatartást tanúsít, illetve hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, az iskola dicséretben részesíti, illetve jutalmazza.

A jutalmazás formái és fokozatai:

- jutalmazni csoportot és egyént lehet,
- csoportos jutalmazás módjai: kirándulás, színház-, mozi látogatás, teljes vagy részleges tábori hozzájárulás.

Szaktanári dicséret:

- rendszeres kiemelkedő tanórai munkáért,
- szakköri vagy fakultációs szereplésért,
- énekkari vagy sporttevékenységért.

A szaktanári dicséret fokozatai:

- szóbeli dicséret,
- ötös osztályzat,
- írásbeli dicséret - ellenőrzőbe írva,
- szóbeli dicséret a tanulóiifjúság előtt,
- bizonyítványba jeles helyett kitűnő.

Osztályfőnöki dicséret: írásban:

- közösségi munkáért,
- szereplésért

Igazgatói dicséret:

- iskoláért végzett magas színvonalú munkáért,
- 3 szaktárgyi vagy 3 osztályfőnöki dicséret, vagy a megyei verseny 1—6. helyezését.

- Országos versenyen való részvételért
- 8 éven át kitűnő tanulmányi eredmény
- iskolai oklevél,
- szóbeli dicséret az iskolagyűlésen

Nevelőtestületi dicséret : huzamosabb ideig tartó példamutató kötelességteljesítés, kiváló tanulmányi eredmény, segítőkész magatartás.

Fokozatai :

- 1. félévkor — ellenőrzőbe
- 2. félévkor — bizonyítványba, jutalomkönyv, szülők előtti elismerés

2.2.14 A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

2.2.14.1 Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló alkalmazza hétköznapi kommunikációs helyzetekben a különféle beszédműfajok kommunikációs technikáit. Beszélgetés, vita során képes mások álláspontjának értelmezésére, saját véleménye megosztására, megvédésére vagy korrekciójára. Önállóan olvas és megért nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Képes különböző műfajú és rendeltetésű szóbeli és írásbeli szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek feltárására és értelmezésére. Szabatosan használja a választott szakmacsoport tanult szakszókincsét. Kritikus és kreatív módon vesz részt az infokommunikációs társadalom műfajainak megfelelő információszerzésben és információátadásban. Képes szövegalkotásra a társadalmi (közösségi) élet minden fontos területén a papíralapú és az elektronikus műfajokban. Törekszik a nagyobb anyaggyűjtést, önálló munkát igénylő szövegek alkotására. Törekszik a normakövető helyesírásra, képes az önálló kézikönyv-használatra. Képes nem verbális természetű információk adekvát verbális leírására, értelmezésére.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanuló képes tudatos nyelvtanulóként tanulni a nyelvet. Képes nyelvtudását önállóan fenntartani és fejleszteni. Képes az idegen nyelvet saját céljaira is felhasználni utazásai, tanulmányai során. Megérti a fontosabb információkat a világos, mindennapi szövegekben. Önállóan elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre történő utazás során adódik. Egyszerű, összefüggő szöveget tud alkotni ismert vagy az érdeklődési körébe tartozó témában. Le tudja írni az élményeit, a különböző eseményeket, az érzéseit, reményeit és törekvéseit, továbbá röviden meg tudja indokolni a különböző álláspontokat és terveket.

Matematikai kompetencia

A tanuló követni és értékelni tudja az érvek láncolatát, matematikai úton képes indokolni az eredményeket. Kialakul az absztrakciós, analizáló és szintetizáló képessége. Megérti a matematikai bizonyítást, képes a matematikai szakkifejezéseket szabatosan használni, biztonsággal alkalmazza a megfelelő segédeszközöket. Képes megérteni egyes természeti és társadalmi-gazdasági folyamatokra alkalmazott matematikai modelleket, és ezt tudja alkalmazni a jelenségek megértésében, a problémák megoldásában a mindennapi élet különböző területein is. Felismeri a matematikai műveltség szerepét és fontosságát a valós tények feltárásában, más tudományokban és a mindennapi gyakorlatban is.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló ismereteinek segítségével, a megfelelő módszerek felhasználásával képes leírni és magyarázni a természet jelenségeit és folyamatait. A technikai fejlődés fontosságának felismerése mellett belátja az alkalmazott technikák és technológiák előnyeit, korlátait és kockázatait. Képes meghatározott szempontoknak megfelelően megtervezni és végrehajtani megfigyeléseket, kísérleteket, és azok eredményeiből reális és helyes következtetéseket levonni. A tanuló képes mozgósítani és alkalmazni természettudományos és műszaki műveltségét a tanulásban a választott szakma elsajátítása során és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldásában. Belátja a fenntarthatóságot középpontba állító környezeti szemlélet fontosságát, képes és akar cselekedni ennek megvalósulása érdekében. Egyre jobban megérti a lokális folyamatok és döntések egyes regionális és globális következményeit.

Digitális kompetencia

Az iskolában a tanuló képes a számítógép nyújtotta lehetőségek (pl. szövegszerkesztés, táblázatkezelés, prezentációkészítés) igényes, esztétikus, önálló alkalmazására a tanulásban és a mindennapi életben. Nyitott és motivált az IKT nyújtotta lehetőségek kihasználásában.

Gyakorlattan kapcsolódik be az információmegosztásba, képes részt venni az érdeklődési körének, választott szakterületének megfelelő együttműködő hálózatokban. Felismeri és ki is használja az IKT nyújtotta lehetőségeket a kreativitást és innovációt igénylő feladatok, problémák megoldásában saját szakterületéhez kapcsolódóan. A tanulóban kialakul az IKT alkalmazásához kapcsolódó helyes magtartás, elfogadja a kommunikáció és az információfelhasználás etikai elveit. Felismeri az IKT interaktív használatához kapcsolódó veszélyeket, tudatosan törekszik ezek mérséklésére. Ismeri a szerzői jogból és a szoftvertulajdonjogból a felhasználókra vonatkozó jogi elveket, figyelembe veszi ezeket a digitális tartalmak felhasználása során.

Szociális és állampolgári kompetencia

A tanuló nyitott a személyek és kultúrák közötti párbeszédre. Él a véleménynyilvánítás lehetőségével a közösséget, a társadalmat érintő kérdésekben. Képes érveit megfogalmazni és vitahelyzetben is kulturáltan kifejezni, meghallgatni és elfogadni mások véleményét. Figyelembe veszi és megérti a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereiben bizalmat kelt, és empátiával fordul feléjük. Képes helyes döntéseket hozni, illetve segítséget elfogadni konfliktushelyzetekben. Képes a stressz és a frusztráció megfelelő kezelésére. Tudatosan készül a munka világához kapcsolódó döntéshelyzetek megismerésére. Igyekszik a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva aktívan részt venni az őt érintő ügyekben. Nyitott és érdeklődő a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránt, képes a különböző szinteken hozott döntések kritikus és kreatív elemzésére. Pozitív attitűdje alakul ki az emberi jogok teljes körű tisztelete, ideértve az egyenlőség, a demokrácia, a vallási és etnikai sokszínűség tiszteletben tartása iránt, törekszik a személyes előítéletek leküzdésére, képes a kompromisszumra. Kialakul a reális alapokon és ismereteken nyugvó nemzeti identitástudata, a hazához, illetve az Európához való kötődése.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A tanuló képes csoportos munkavégzésben részt venni, a közös feladatok, az iskolai élethez kapcsolódó problémák megoldása során képes a munka megtervezésére és irányítására, társai vezetésére. Együttműködik társaival, igényli és képes a feladatmegoldást segítő információk megosztására. Vannak elképzelései az egyén társadalmi-gazdasági feladataival, boldogulásával kapcsolatban. Nyitott a gazdaság működéséhez, az egyén gazdasági szerepéhez (pl. vállalkozás) kapcsolódó témák iránt, egyre reálisabb elképzelései vannak saját jövőjét illetően. Érdeklődik a választott szakterületéhez kapcsolódó gazdasági kérdések iránt,

és képes ezzel kapcsolatos elképzeléseket megfogalmazni. A pénz, a gazdaság, a vállalkozások világához kapcsolódó témákról szóló vitákban képes ismereteit felhasználva érvelni. Nyitott és érdeklődő a mindennapi életét és választott szakterületét érintő pénzügyi és jogi kérdések iránt. Mind realisabban méri fel tevékenysége kockázatait, adott esetben képes ezek vállalására. Problémamegoldó tevékenységét egyre inkább a függetlenség, a kreativitás és az innováció jellemzi.

Eszztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A tanuló felismeri, hogy a művészetek érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrásai. Tudatosul benne a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökség jelentősége. Megérti az európai országok, nemzetek és a kisebbségek kulturális sokféleségét, valamint az esztétikum mindennapokban betöltött szerepét. Nyitott műalkotások befogadására, képes a koncertélmények, színházi előadások, filmek és képzőművészeti események életkorának megfelelő szintű értelmezésére. Képes makettek, modellek konstruálására, belső terek különböző funkciókra történő önálló átrendezésére. Hajlandó kísérletezni új technikákkal, módszerekkel és anyagokkal.

A hatékony, önálló tanulás

A tanuló rendelkezik a hatékony tanuláshoz szükséges alapvető készségekkel, azaz eszközhasználat szintjén tud írni, olvasni, számolni, továbbá a tanulási folyamatban sokoldalúan tudja használni az IKT-eszközöket. Képes kitartóan tanulni, a figyelmét összpontosítani, képes saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Képes a figyelem és a motiváció folyamatos fenntartására, elég magabiztos az önálló tanuláshoz. A tanulás iránti attitűdje pozitív, ismeri és érti saját tanulási stratégiáit, felismeri szükségleteit és lehetőségeit, készségeinek erős és gyenge pontjait, valamint képes megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket, útmutatásokat, támogatásokat. Képes arra, hogy saját munkáját tárgyilagosan értékelje, és szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen.

2.2.14.2 Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembe vételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

Iskolánk részt vett a „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” EFOP 3.1.5 - 16-2016-00001 című projektben.

A teljesítményértékelés korszerű formáinak, valamint a formatív, metakognitív értékelési formák bevezetése. Tudatos értékartikuláció a tanulásszervezés formáival a hatékonyabb, eredményesebb és méltányosabb mindennapos gyakorlat kialakítása érdekében.

A „Sikeresebb iskolakezdés” iskolai szinten. Bemeneti mérések, félévi mérés gyengén teljesített diákoknál, év végi mérés. A mérés a tanuláshoz szükséges pszichikus funkciókat méri. Mérési eredményeket iskolai Drívén tároljuk.

Módszerek alkalmazása reggeli beszélgetéseken és tanórákon. Célja: reális önértékelés, önbizalom kialakítása.

Szóbeli fejlesztő értékelés rendszeres használata

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatása során a Nat-ban meghatározott és a kerettantervben részletezett kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása javarészt lehetséges,

de mindenkor figyelembe kell venni az Irányelv fogyatékosági kategóriákra vonatkozó ajánlásait. Ezért a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg és segíti a minél teljesebb önállóság elérését. A fejlesztési követelmények igazodnak a fejlődés egyéni üteméhez. A tartalmak kijelölésekor lehetőség van egyes területek módosítására, elhagyására vagy egyszerűsítésére, illetve új területek bevonására.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

A fentiekre vonatkozó konkrét javaslatokat minden fogyatékosági területre vonatkozóan A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve (2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 21. § (11) bekezdés) tartalmazza. Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt (integráltan) és a tőlük elkülönítetten (gyógypedagógiai intézményekben) történő nevelésére, oktatására.

A fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg és segíti a minél teljesebb önállóság elérését. A fejlesztési követelmények igazodnak a fejlődés egyéni üteméhez. A tartalmak kijelölésekor lehetőség van egyes területek módosítására, elhagyására vagy egyszerűsítésére, illetve új területek bevonására, továbbá a fejlesztés a szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít.

A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

2.3 A felvétel és az átvétel helyi szabályai

Intézményünk nyitott, minden tanuló értékes, a pedagógiai gyakorlatunk tervezésénél a tanulók értékeinek kibontása, megerősítése a domináns. Anyagi, családi háttérétől, származásától, tehetségétől függetlenül egyformán szívesen fogadja körzetének minden gyermekét.

Az intézménybe lépés az első évfolyamon

A beiratkozáshoz szükséges feltételek: intézményünk beiskolázási körzetében lakik, illetve a fenntartó által előírt létszámkeretig minden gyermek, akinek szülei az iskolát választották. Amennyiben a jelentkezők száma a létszámkeretet meghaladja, elsőbbséget élveznek a hátrányos helyzetű tanulók, valamint azok a tanulók, akiknek testvére az iskola tanulója.

Az intézménybe lépés felsőbb évfolyamokra

A felvétel során elbeszélgetés történik a tanulóval és szüleivel az iskolaváltozás okáról, az iskola elvárásairól, házirendjéről.

Az átjárás egyéb szabályai: ha van olyan tantárgy vagy tantárgyrész, amit korábban nem tanult (pl. idegen nyelv) az ismeretek pótlásának megtervezése, és a követelmények teljesítésének előírása ehhez szakszerű támogatás nyújtása

A tanulók osztályba sorolásának legfontosabb elvei:

kiegyensúlyozott osztálylétszám az évfolyamokon

a képességfejlesztő és integrációs program megvalósítási szabályainak figyelembe vétele

szülői kérés figyelembe vétele

türelmi idő és a megfelelő beilleszkedés érdekében egyénre szabott osztályfőnöki kijelölés

A felvétel és az átvétel – Nkt. keretei közötti – helyi szabályai,

A tanuló – beleértve az egyéni munkarend szerint haladókat is – az iskolával tanulói jogviszonyban áll. A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és az átvétel jelentkezés (kérelem) alapján történik. A felvételtől vagy átvételtől az iskola igazgatója dönt. A tanulói jogviszony a beiratás napján jön létre. A tanuló a tanulói jogviszonyon alapuló jogait az előbbi időponttól kezdve gyakorolhatja.

Az Iskola vezetője a jelentkezőt kérelmére felveszi.

A beiratkozáshoz a tanulónak be kell mutatnia:

- a nevére kiállított személyi azonosítót, a lakcímet igazoló hatósági igazolványt,
- az által elvégzett iskolai évfolyamokról kiállított bizonyítványt.

2.4 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

- a gyermek mindenek felett álló érdekét kell figyelembe venni
- helyi tantervre épüljön
- vegye figyelembe a tanulók egyéni képességeit, tehetségét, fejlődésének ütemét
- segítse a tanulók képességeinek kibontakoztatását, személyisége fejlesztését, ismeretei bővítését
- ne jelentsen a gyermek számára aránytalan terhet
- csak megszerzett ismeretekre épülhet, csak gyakorlásra szolgálhat

- az írásbeli részére 10-15 percnél többet ne vegyen igénybe tantárgyanként
- bármilyen feladatot is adunk azt utólag (a következő órán) mindig ellenőrizzük és értékeljük.

2.5 A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

Az egyes tantárgyak helyi tantervében meghatározott minimális követelményeknek való megfelelés

8. Sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésével, oktatásával kapcsolatos pedagógiai ajánlások, a fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő program

Általános érvényű bevezető rész

Az SNI tanulók fejlesztésének általános céljai „A Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve” alapján:

- a fejlesztést a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósítjuk meg, segítve a minél teljesebb önállóság elérését, és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést;
- a fejlesztési követelményeket a fejlődés lehetséges üteméhez igazítjuk;
- ha szükséges, a fejlesztés az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is kiterjed;
- törekszünk arra, hogy a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

A sajátos nevelési igényű tanulók rehabilitációs, rehabilitációs célú ellátása

A tanulók között fennálló – egyéni adottságokból és igényekből adódó – különbségeket az Iskola figyelembe veszi.

A sajátos nevelési igény megnyilvánul:

- a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulásában,
- az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útjában, fejlődésének eltérő ütemében,

- az esetleg részleges vagy teljes kiesésében, fejletlenségében, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségében.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.

A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teheti szükségessé.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő gyógypedagógus

- segíti a szakértői (bizottsági) pedagógiai diagnózis értelmezését;
- segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, az osztályozó és záró vizsgákon;
- (az előbbiből következően) javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
- együttműködik a szaktanárokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógusok tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló időkeretben és rendben –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;
- segíti a szaktanárokat az egyéni értékelés kialakításában, a tanuló önmagához mért fejlődésének megítélésében;
- segíti a helyi feltételek és a tanuló egyéni szükségleteinek összehangolását.

Az iskolában ellátható sajátos nevelési igényű tanulók meghatározása

Az Iskola a képzési kínálatát, a személyi-tárgyi feltételeket figyelembe véve, az alábbi SNI tanulókat tudja integrált oktatásban részesíteni.

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz

- **diszlexia,**
- **diszortográfia,**
- **diszkalkulia,**
- **diszgráfia és diszpraxia,** mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása,
- a fentiek együttjárása miatt a **kevert specifikus tanulási zavarok;**
- **hiperaktivitás és figyelemzavar;** továbbá
- **a szocio-adaptív folyamatok** zavarai, az érzelmi kontroll, ön, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének jelei a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében abban is megmutatkozik, hogy

- a tanulók általában fáradékonyabbak, a meteorológiai változásokra érzékenyebbek,
- az átlagnál, nehezebben tűrhetnek zajokat, viselik el a várakozás, kivárás okozta feszültséget, aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak,
- gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, esetleg egyedüllétre, támasznyújtásra,
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat, valamint
- a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

A fejlesztés alapelvei

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakértői véleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságaik, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik.

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, tanulópszichiáter) bevonásával történik.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro, ill. makrotervezés) tájékoztatni kell az osztálymunkában résztvevő pedagógusokat, szaktanárokat, különös tekintettel a tanuló osztályfőnökére.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni szükséges a további célkitűzések megtervezését megelőzően.

Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési, értékelési formákat; indokolt esetben, a szakértői bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből – az értékelés és minősítés alól mentesítés adható.

A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogatja a pályaorientáció folyamatát is.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladatok

- a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása,
- a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- a tanulás iránti motiváció és a kudarctűrő képesség növelése,
- a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása,
- a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

Részletező pedagógiai ajánlások a fejlesztés kiemelt céljaira, feladataira a specifikus tanulási zavarokkal küzdő tanulók esetén az integrált nevelés-oktatásban résztvevő osztályfőnökök és szaktanárok számára

A pszichés fejlődési zavar körébe tartozó jelenségeket, így az iskolai tanulási és viselkedési problémák kialakulását különböző tényezők idézhetik elő. Ezért a specifikus tanulási zavar valamint a viselkedésszerveződés zavarának megállapítása sokrétű, differenciáldiagnosztikai irányultságú állapotfeltárást igényel a szakértői bizottságok részéről.

A specifikus tanulási zavarok esetében a tanulók alapproblémája, hogy jó értelmi képességeik ellenére az olvasással (diszlexia), a helyesírással (diszortográfia), az írásmozgással (diszgráfia) és a számolással (diszkalkulia) kapcsolatban az iskolai oktatás során feltűnő nehézségek jelentkeznek, általános értelmi képességeik és tanulási teljesítményeik között alulteljesítés formájában lényeges különbség áll fenn. Ennek az eltérésnek a hátterében a megismerési képességek különböző zavarai állnak, amelyek az olvasás, az írás, a helyesírás vagy a számolás területén önálló, (körülírt) vagy kevert típusú zavar (együttjárás) formájában jelenhetnek meg.

Diszlexia – az olvasási képesség zavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakoribb formája, amely önmagában és más jelenségekkel kombinálódva fordulhat elő.

Jellemzői

- a hang-betű kapcsolat kialakulásának nehézsége
- hiányos fonológiai tudatosság: nehezített a beszédhangok megkülönböztetése, hangok, szótagok sorrendjének, rímek felismerésének nehézsége
- értelmes és értelmetlen szavak helyes/hibás olvasásának különbözősége
- gyenge rövid távú emlékezet, a hallott szöveg pontatlan és részleges feldolgozása
- rendhagyó szavak szabályosítása olvasásnál
- írott szavak felbontása a szavakat alkotó hangelemekre
- vizuális felismerési zavarok, vizuálisan hasonló betűalakok esetén

A fejlesztés célja

A fejlesztőmunka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai

- a rövid távú emlékezet,
- az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése,

- a testséma biztonságának kialakítása,
- az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával,
- speciális olvasástanítási program alkalmazása.

Diszortográfia – a helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együttjárástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak

Jellemzői:

- a centrális auditív feldolgozás, a fonémafeldolgozás zavara,
- beszédhangok nehezített megkülönböztetése a fonetikai, fonológiai jellemzők pl. (időtartam, zöngéesség mentén),
- helyesírási hibák halmozódása,
- a tollbamondás utáni írás hibái.

A fejlesztés célja

A fejlesztőmunka specifikus helyesírászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő helyesírási készségét, segítse elő az anyanyelvi kompetencia kialakulását, az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazását.

A fejlesztés feladata

- a fonológiai tudatosság és beszédészlelési képesség,
- a rövidtávú emlékezet fejlesztése,
- a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása,
- a figyelem és az önértékelési képesség fejlesztése.

Diszgráfia – az írás grafomotoros jellemzőinek zavara

Jellemzői szakmunkássá

- csúnya, torz, nehezen olvasható íráskép,
- szaggatott betűalakítás és betűkötések,
- rossz csukló-, kéz-, ujjtartás, az íróeszköz helytelen fogása, görcsösség,

- egyenetlen ritmusú, strukturálatlan íráskép, formai és aránybeli hibák,
- kialakulatlan kézdominancia,
- lassú tempójú írás, központozás, hiánya, nagybetűk használata és betoldása a kisbetűk közé,
- továbbá: fonológiai-nyelvi jellemzők zavara (nyelvtan, mondatszerkezet, helyesírás).

A fejlesztés célja

A specifikus írászavar javításának feladata az iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő íráskészséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés feladatai

- a mozgáskoordináció fejlesztése különös tekintettel a manipulációs mozgásokra,
- a testséma biztonságának kialakítása,
- a vizuomotoros koordináció fejlesztése,
- az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló írás kivitelezés),
- a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése,
- sikertudat kialakítása.

Diszkalkulia – a számolási képesség specifikus zavara

A specifikus számolási zavar a különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége.

Jellemzői:

- a szimbólumok felismerésének és tartalmi azonosításának nehézségei,
- a mennyiségfogalmak kialakulásának hiányosságai,
- a mennyiségfogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a számsor- és szabályalkotás zavara,
- a téri és síkbeli viszonyok érzékelésének hiányosságai,

- helyiérték megértésének, műveleti jelek értelmezésének, halmazok, mennyiségek összehasonlításának nehézségei,
- szerialitási zavar, számlálási és becslési képesség hiánya,
- számértékek szimbolikus funkciójának értelmezési nehézségei,
- mennyiség és arab szám megfeleltetés és a számértékek összehasonlításának nehézsége,
- számjegyekre vonatkozó lexikai hibák,
- komplex aritmetikai műveletek értelmezésének problémái,
- gyenge verbális emlékezet, a számmemória és az általános memóriateljesítmény különbsége,
- figyelemzavar.

A fejlesztés célja

A specifikus számolási zavar esetén a fejlesztő munka feladata iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a számolási-matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat szinterein. A számolás elkülönülten szerveződő képességrendszer, amelynek számos kapcsolata van a beszéd, az olvasás és az írás rendszereivel, ezért a számolási zavarok a specifikus tanulási zavarok és nyelvi zavarok különböző megjelenési formáival együtt járhatnak.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai

- matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása,
- a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése,
- a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése,
- a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása,
- a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a
- megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,

- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák,
- eljárások alkalmazása,
- a diszkalkúlia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása,
- az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

Hiperaktivitás és figyelemzavarok

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagyfokú impulzivitással, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek. A hiperaktivitás és/vagy figyelemzavar megállapítása többlépcsős diagnosztikus folyamat eredménye, szülői és tanári kérdőívek kitöltését, közvetlen megfigyelést, speciális differenciáldiagnosztikai vizsgálatok elvégzését követően.

Jellemzői

- szóródó, terelhető figyelem, hosszabb ideig nem képes összpontosítani,
- komplex feladatokra nem képesek szervezett választ adni, az elterelő ingereket gátolni,
- az impulzivitás következtében kialakuló meg gondolatlan viselkedés, eseteként düh, haragreakciók,
- motoros nyugtalanság (babrálás, széken hintázás, ülőhely elhagyása, stb.),
- megkezdett tevékenység befejezetlensége,
- ingersorozatok hibás kivitelezése.
- tantárgyi alulteljesítés (főként, nyelvi, számolási feladatokkal kapcsolatban),
- én-bizonytalanság, másodlagos pszichés tünetek.

A fejlesztés célja

- a figyelemszabályozás és a viselkedés egyensúlyának megteremtése.

A fejlesztés feladatai

- team munka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés,
- speciális figyelem-tréning,
- a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése,
- fokozott egyéni bánásmód,
- az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése,
- feladatok idői struktúrájának megtervezése és kivitelezése,
- motiválás, sikerélmény biztosítása.

Szocio-adaptív folyamatok zavarai

A pszichés fejlődés zavarai körébe tartoznak továbbá a **szocio-adaptív folyamatok zavarainak következtében kialakuló viselkedésszervezési problémák**, amelyek az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségében az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg. Minthogy a magatartásjellemzőkben hasonlóság figyelhető meg, szükséges hangsúlyozni, hogy ezeknek háttérében elsődlegesen idegrendszer működési zavar, az ún. végrehajtó funkciók zavara és nem környezeti ártalom húzódik meg.

A fejlesztés célja

A közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

A fejlesztés feladata a fejlesztési cél alá rendelt szempontok figyelembevételével történik.

Eszközei lehetnek:

- kognitív viselkedésterápiás eljárások alkalmazása,
- pszichoterápia,
- a figyelem és egyéb kognitív képességek fejlesztése,
- a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása,
- önértékelési képesség fejlesztése,
- sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása,
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel,
- A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók a tanulásban akadályozott tanulók körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.

Az enyhe fokú értelmi fogyatékoság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat.

Pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal állapítható meg a kognitív funkciók lassúbb fejlődése, valamint más, nem intellektuális területeken jelentkező eltérések.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelési, oktatási szempontú jellemzői

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékosággal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki.

Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik:

A téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.

A nevelésükhöz szükséges feltételek:

- a fogyatékoság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógiai tanár/terapeuta, gyógypedagógus foglalkoztatása,
- speciális tanterv, tankönyv és más segédletek, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakszolgáltatások biztosítása.
- Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése nevelési igényeinek megfelelő gyógypedagógiai nevelés, oktatás és terápia hatására a mentális képességek területén is számottevő lehet.

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlesztése

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében az általános érvényű ajánlási részben leírtakat kell alkalmazni.

Amennyiben a tanuló állapota megkívánja, úgy más szakembert (pl. terapeuta, logopédus, pszichológus, orvos, konduktor) is be kell vonni a fejlesztő munkába.

A fejlesztéshez, rehabilitációs és rehabilitációs célú foglalkozások vezetéséhez, az egyéni fejlesztő programok kimunkálásához, a tantárgyak fejlesztési feladatainak megvalósításához a szakirányú képesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanárnak pontosan és tervszerűen, rendszeresen együtt kell működnie az osztálytársakkal, a szaktanárokkal és a pedagógusokkal.

9. Záró rendelkezések, nyilvánosság

Nyilatkozat
(igazgató)

A Miskolci Nyitott Ajtó Baptista Általános Iskola és Óvoda igazgatója nyilatkozom, hogy az intézmény Pedagógiai programja a Nkt. 26. § (1) bekezdésben foglaltak szerint a nevelőtestület bevonásával készült el.

Dátum: 2024.08.30

igazgató

Nyilatkozat
(munkaközösségek)

A Miskolci Nyitott Ajtó Baptista Általános Iskola és Óvoda szakmai munkaközösségei képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a munkaközösségek a Pedagógiai program - adott szakterületet érintő kérdéseiben - véleményezési jogát gyakorolta/gyakorolták.

Dátum: 2024.08.30.

munkaközösség-vezető

Nyilatkozat
(fenntartó)

A fenntartó képviselőjében a Miskolci Nyitott Ajtó Baptista Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai programját az Nkt. 26. § (1) bek. alapján jóváhagyom.

Dátum:2024.08.30.

fenntartó